

MEVLANA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ BİLİM
DALI

MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN
OKUL KÜLTÜRÜ ALGILARININ TESPİTİ
-BOZKIR ÖRNEĞİ-

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa KOÇ

KONYA
Eylül, 2014

MEVLANA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ BİLİM
DALI

MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN
OKUL KÜLTÜRÜ ALGILARININ TESPİTİ
-BOZKIR ÖRNEĞİ-

Mustafa KOÇ

Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nce kabul edilen yüksek lisans tezidir.

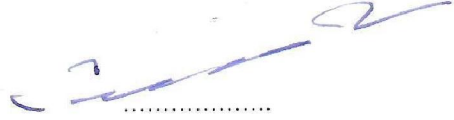
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Musa GÜRSEL

KONYA
Eylül, 2014

Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 03/09/2014

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Musa GÜRSEL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ayşe Negiş IŞIK

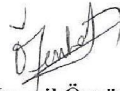

Üye : Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Doç. Dr. İsmail Özgür ZEMBAT
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Yapmış olduğum akademik çalışmadan elde edilen bulgular ışığında ele alarak düzenlediğim yüksek lisans tezimin etik davranış ve akademik kurallara dikkat edilerek hazırlanıp sunulduğunu, tezimin tez yazım kurallarına uygunluğunu, tezimde kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, tezimi sadece Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne verdiğimi ve bu beyanımın aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Mustafa KOÇ

03/09/2014

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	3
1.2. Araştırmanın Önemi.....	3
1.3. Sayıtlar.....	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.5. Tanımlar.....	4
İKİNCİ BÖLÜM.....	6
İLGİLİ LİTERATÜR.....	6
2.1. Kültürün Tanımı, Öğeleri ve Özellikleri.....	6
2.2. Örgüt.....	8
2.3. Örgüt Kültürü.....	9
2.3.1. Örgüt Kültürünün Boyutları.....	11
2.3.2. Örgüt Kültürünün Özellikleri.....	13
2.3.3. Örgüt Kültürünün Önemi.....	14
2.3.4. Örgüt Kültürünün Değişmesi.....	15
2.4. Okul Kültürü.....	16
2.4.1. Güçlü, Etkili Okul Kültürü.....	17
2.4.2. Okul Yöneticisinin Kültürel Liderlik Rollerini.....	18
2.4.3. Okulun Örgüt Felsefesi.....	19
2.4.4. Okul Kültüründe Değişme.....	19
2.5. Mesleki ve Teknik Eğitimin Önemi.....	20
2.6. İlgili Araştırmalar.....	21
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	27
YÖNTEM.....	27
3.1. Araştırmanın Modeli.....	27
3.2. Evren- Örneklem.....	27
3.3. Veri Toplama Araçları.....	28
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	30
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	31
BULGULAR.....	31
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	49
SONUÇ VE TARTIŞMA.....	49
ALTINCI BÖLÜM.....	60
ÖNERİLER.....	60
KAYNAKLAR.....	61

EK 1- BİREYSEL BİLGİ FORMU	66
EK 2- OKUL KÜLTÜRÜ ÖLÇEĞİ	67
EK 3- OKUL KÜLTÜRÜ ÖLÇEĞİ UYGULAMA İZİNİ	72
ÖZGEÇMİŞ	73

ÖNSÖZ

Tüm örgütlerin kendine özgü bir kültürü vardır. Örgüt üyelerinin bireysel ve grup davranışlarında etkili olan bu kültür örgütün diğer örgütlerden ayrılmasını sağlar. Bütün örgüt üyeleri tarafından paylaşılan anlamlar sistemi olarak karşımıza çıkar ve örgüt kültürü olarak adlandırılmaktadır.

Okul kültürü; yönetici, öğretmen ve öğrencilerin paylaştıkları ve onların etkinliklerini yönlendiren inançlardır. Her okulun kendine has değerleri ve kültürü mevcuttur. Okul kültürü üzerinde yapılan araştırmalar incelendiğinde okul kültürünün öğretmenlerin performansından, öğrenci başarılarına kadar pek çok önemli noktaya etki ettiği görülmektedir. Okulda mevcut kültürün çok iyi tespit edilmesi, daha sonra da olumlu yönde geliştirilebilmesi için okul yöneticisine ve öğretmenlere çok büyük işler düşmektedir. Uygun yöntemler seçildiği takdirde okul kültürünün istenilen yönde değiştirilebileceği görülmüştür.

Eğitim sistemimizde, değişen ve gelişen dünya şartlarına göre başarıyı yakalamak, gelişmiş ülkelerle rekabet etmek istiyorsak, yenilikleri takip etmek ve okullarımızda uygulamak kaçınılmaz bir zorunluluktur, bunu uygulayabilmek içinde önce var olan kültürü çok iyi tespit etmek ve okul kültürünü bu doğrultuda şekillendirmek durumundayız.

Araştırmam boyunca desteğini benden esirgemeyen tez danışmanım ve değerli hocam Prof. Dr. Musa GÜRSEL'e, yine kendilerinden çok istifade ettiğim değerli hocalarım Prof. Dr. Vehbi ÇELİK'E, Doç. Dr. Hüseyin IZGAR'a, Yar. Doç. Dr. Ayşe Negiş IŞIK'a teşekkür ederim.

Çalışmamın sonuçlanmasında benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen sevgili annem, babam, eşim ve çocuklarıma teşekkür ederim.

Mustafa KOÇ

Konya-2014

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Konya ili Bozkır ilçesi Bozkır Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi ile Bozkır Kız Teknik ve Meslek Lisesi öğrencilerinin algılarına göre okul kültürünü belirlemektir.

Araştırmanın evrenini 9.sınıfta öğrenim gören 148, 10. sınıfta öğrenim gören 89, 11. sınıfta öğrenim gören 100 ve 12. sınıfta öğrenim gören 53 öğrenci, toplam 390 öğrenciden oluşmuştur. Örneklem aynı zamanda çalışma evrenidir.

Veri toplama aracı olarak, “Bireysel Bilgi Formu” ve “Okul Kültürü Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada meslek lisesi öğrencilerinin okul kültürü algılarının ne düzeyde olduğu problemi ve meslek lisesi öğrencilerinin okul kültürü algılarının demografik değişkenlere göre farklılaşma durumuna ilişkin alt problemler yanıtlanmaya çalışılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde betimsel istatistiklerinin yanı sıra demografik değişkenlere göre karşılaştırmalarda t Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizinden yararlanılmıştır.

Bu çalışmada meslek lisesi öğrencilerinin öğretmenlerini okul ile özdeşleştirdiği ve öğretmenler arası işbirliği ve dayanışmanın farkında olduğu, okullarında bulunmayı ayrıcalıklı gördükleri, öğrencilikleri sona erse bile buldukları okul ile özdeşliğin devam edeceği bulguları elde edilmiştir. Genel olarak okula aidiyet olarak tanımlanabilen bu sonuçlar öğrencilerin buldukları okula aidiyetlerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin algısına göre buldukları okullarda resmi törenlere verilen önemin yüksek olduğu, buldukları bölümün fiziki mekanlarından şikayetçi olmadıkları, okulla ilgili anıların kısmen sonraki nesillere aktarıldığı bulguları elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar genel olarak okula ait sembollere ilişkin algılarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

Meslek lisesi öğrencilerinin okulun eğitim hedefleri hakkında bilgi sahibi oldukları, öğretmenlerin hatalara karşı toleranslı olduğu, öğretmenlerini sorunlarını iletcek kadar yakın gördükleri bulguları elde edilmiştir. Genel olarak güç mesafesi olarak adlandırılan bu sonuçlar öğrencilerin okula karşı olumlu duyguları taşıdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin öğretmen iletişimini oldukça yüksek düzeyde olumlu algıladıkları, farklı sınıflar arasındaki öğrenciler arasındaki iletişimi yeterli gördükleri, okul yönetiminin bilgilendirmesinden oldukça memnun oldukları, öğrencilerin sorunları yöneticilere yeterince aktarabildikleri, eski ve yeni öğrencilerin kısmen çabuk kaynaşabildiği, öğretmenlerin öğrencilere önemli ölçüde yardımcı oldukları bulguları elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar öğrenci ile okul-öğretmen-diğer öğrenci ilişkilerinin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Meslek lisesi öğrencilerinin okullarındaki uygulamalar arasında çelişki görmedikleri, okul yöneticilerinin sorun çözme becerisini olumlu algıladıkları, okul yöneticilerin dışarıdan gelen baskılara karşı önemli ölçüde korumacı davrandıkları, derslerin veriliş şeklinin düşünce ve beceri geliştirici nitelikte olduğu, idareci ve yardımcı personelin öğrencilerin taleplerini

karşılımda olumlu davrandıkları, okulun aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri kısmen karşılayabildiği ancak okulun çevrede olumlu bir imajının olduğu konusunda pek de olumlu düşünceye sahip olmadıkları bulguları elde edilmiştir. Okulun yapısı ve etkinliklerine bakışın genel olarak orta düzeyde olumlu algılandığı sonucu elde edilmiştir.

Okul kültürüne ilişkin elde edilen bulguların demografik değişkenlere göre farklılaşma durumu da bu çalışma kapsamında incelenmiştir. Bu kapsamda cinsiyete göre yapılan testlerde Aidiyet, Semboller, İletişim-İlişki ve Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmadığı; Güç Mesafesi alt boyutunda kız öğrencilerin okul kültürünü erkek öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları sonuçları elde edilmiştir.

Öğrencilerin Aidiyet, Güç Mesafesi ve İletişim-İlişki alt boyutları puan ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği; diğer bir ifadeyle öğrencilerin yaşları ile Aidiyet, Güç Mesafesi ve İletişim-İlişki algısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Semboller ve Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutlarında ise 15 yaş ve daha küçük öğrencilerin okul kültürünü 17 yaşındaki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları sonuçları elde edilmiştir.

Öğrencilerin Aidiyet, Semboller, Güç Mesafesi ve Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu puan ortalamalarının okuduğu sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği; İletişim-İlişki alt boyutunun ise farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir. Aidiyet ve Semboller alt boyutlarında ise Hazırlık, 10. sınıf ve 11. sınıftaki öğrencilerin okul kültürünü 12. sınıftaki öğrencilere göre; Güç Mesafesi alt boyutunda 10. sınıftaki öğrencilerin 11 ve 12. sınıftaki öğrencilere göre; Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutunda Hazırlık sınıfı öğrencilerinin 11 ve 12. sınıftaki öğrencilere göre; 10. sınıftaki öğrencilerin 12. sınıftaki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları sonuçları elde edilmiştir.

Öğrencilerin Aidiyet, Semboller, Güç Mesafesi ve Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu puan ortalamalarının Okuldaki Süre değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği; İletişim-İlişki alt boyutunda farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir. Aidiyet alt boyutunda okulda 1. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 4 veya daha fazla süredir bulunanlara göre; okulda 2. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 3. yılı ve 4 yıl ve daha fazla yılı olan öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları; Semboller alt boyutunda okulda 1. yılı, 2. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 3. yılı ve 4 yıl veya daha fazla süredir bulunanlara göre daha olumlu algıladıkları; Güç Mesafesi alt boyutunda okulda 1. yılı, 2. yılı ve 3. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 4 yıl veya daha fazla süredir bulunanlara göre daha olumlu algıladıkları; Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutunda okulda 1. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü 3. yılı ve 4 yıl ve daha fazla yılı olan öğrencilere göre; okulda 2. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 4 yıl veya daha fazla süredir bulunanlara göre daha olumlu algıladıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sınıf tekrarı yapmış olmanın okula aidiyet, okulun sembolleri, öğretmen, öğrenci veya yöneticilerle iletişimi veya örgütsel yapı algısını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin Aidiyet, Semboller, Güç Mesafesi ve Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu puan ortalamalarının okudukları bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği; İletişim-İlişki

alt boyutunda ise anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir. Aidiyet alt boyutunda Hazırlık sınıfındaki öğrencilerin okul kültürünü Bilişim Teknolojileri, Elektrik-Elektronik ve Muhasebe/Finansman bölümündeki öğrencilere göre; Makine Teknolojisi /Mobilya İç Mekan Tasarımı bölümü öğrencilerinin okul kültürünü diğer tüm bölümlerdeki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları; Semboller alt boyutunda Hazırlık ve Bilişim Teknolojileri bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümündeki öğrencilere göre; Makine Teknolojisi /Mobilya İç Mekan Tasarımı bölümü öğrencilerinin okul kültürünü Hazırlık bölümü hariç diğer tüm bölümlerdeki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları; Güç Mesafesi alt boyutunda Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümü ve Makine Teknolojisi /Mobilya İç Mekan Tasarımı bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Elektrik-Elektronik bölümündeki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları; Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutunda Hazırlık bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Bilişim Teknolojileri, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Elektrik-Elektronik, Muhasebe-Finansman bölümündeki öğrencilere göre; Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Muhasebe ve Finansman bölümündeki öğrencilere göre; Makine Teknolojisi/Mobilya İç Mekan Tasarımı bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Bilişim Teknolojileri, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Elektrik-Elektronik ve Muhasebe ve Finansman bölümündeki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları sonuçları elde edilmiştir.

Elde edilen sonuçlar ve literatür bilgileri ışığında eğitimci ve araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Meslek lisesi, aidiyet, iletişim ilişki, güç mesafesi, örgütsel yapı-etkinlik, okul kültürü.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the school culture regarding the perceptions of Bozkır Technical and Industrial Vocational High School students and Bozkır Technical Vocational High School of Girls students in Bozkır in Konya.

The population of the study is totally 390 students including 148 students from 9th grade, 89 students from 10th grade, 100 students from 11th grade and 53 students from 12th grade. Sample group is also the population of the study.

“Individual Information Form” and “School Culture Scale” were used as data collecting tool. In the study, sub-problems were investigated regarding the level of school culture perceptions of vocational high school students and differentiation among them according to the demographic variables. In the analysis of data, besides descriptive statistics like mean, standard deviation, frequency and percentage, t test and one-way analysis of variance were also used to compare demographic variables.

In this study, it was found that vocational high school students identified their teachers with school, they were aware of cooperation and collaboration among teachers, they perceived their presence at school as exclusive, and their identity with school will continue after graduation. Generally, these results which can be described as belonging to school reflected that their belonging to school was high.

According to the perceptions of students, it was found that the importance of formal ceremonies was high, they did not complain about physical conditions in their departments, memories related with school were partly transferred to the next generations. These results indicate that perceptions of symbols related with school were medium level.

It was also found that vocational high school students were aware of school’s educational objectives, teachers were tolerant towards mistakes, and they perceived their teacher close enough to express problems. These results which can be defined as power distance indicate that students have positive feelings towards school.

According to the results, the students perceived teacher communication highly positive. They found communication among different classes enough. They were pleased to be informed by the school administration. They could easily express problems to the administration. New students partly mixed with old students easily. And teachers helped students dramatically. These results indicate that relationship between school-teachers-students was high.

It was also found that vocational high school students did not find any contradiction among practices in their school. They perceived problem solving skills of their administrative staff positively. It was also reflected that administrative staff behaved very caringly against pressures from outside. Presentation of the lessons was found to be able to improve skills and thoughts. Students’ demands were compensated positively by the administration. It was also revealed that the school partly meet the expectations of families, society and business industry. However, students did not have positive perception towards the image of the school in the society. The structure of school and its point of view towards events were perceived positive in medium level.

The results related with the school culture were also compared to demographic variables. In this respect, there was no difference in the sub-dimensions such as Belonging, Symbols, Communication-Relation and Organizational Structure-Events regarding gender. In the sub-

dimension of Power Distance, it was found that female students perceive school culture more positively than male students.

Students' Belonging, Power Distance and Communication-Relation sub-dimension scores did not reveal difference regarding age. In other words, there is no significant relationship between age and students' perception of Belonging, Power Distance and Communication-Relation. In the sub-dimensions of Symbols and Organizational Structure-Events, it was found that the students who are 15 and lower perceive school culture more positively than the ones who are 17.

Students' Belonging, Symbols, Power Distance and Organizational Structure-Events sub-dimension average scores reflected significant difference regarding the grade they study; however in the sub-dimension of Communication-Relation, no significant difference was found. In the sub-dimensions of Belonging and Symbols, it was found that preparation, 10th and 11th grade students perceive school culture more positively than 12th grade students. Regarding Power Distance, 10th grade students perceive school culture more positively than 11th and 12th grade students. Preparation class students revealed that they perceive school culture more positively than 11th and 12th grade students and 10th grade students perceive school culture more positively than 12th grade students in the sub-dimension of Organizational Structure-Events.

It was also found that Students' Belonging, Symbols, Power Distance and Organizational Structure-Events sub-dimension average scores reflected significant difference regarding the time passed at school; however in the sub-dimension of Communication-Relation, no significant difference was found. In the sub-dimension of Belonging, it was found that the students who are in their 1st year at school perceive school culture more positively than the ones who are at school for 4 or more years and the students who are in their 2nd year at school perceive school culture more positively than the ones who are at school for 3, 4 or more years. In the sub-dimension of Symbols, it was found that the students who are in their 1st and 2nd year at school perceive school culture more positively than the ones who are at school for 3, 4 or more years. Regarding Power Distance, the students who are in their 1st, 2nd and 3rd year at school perceive school culture more positively than the ones who are at school for 4 or more years. Students who are in their 1st year revealed that they perceive school culture more positively than the ones who are in their 3rd, 4th and more year and the same situation was observed for 2nd grade students compared to 4th grade students in the sub-dimension of Organizational Structure-Events.

It was found that grade repetition does not affect the perception of belonging, school symbols, teacher, student, communication with administrators or organizational structure.

It was also found that Students' Belonging, Symbols, Power Distance and Organizational Structure-Events sub-dimension average scores reflected significant difference regarding the department students study; however in the sub-dimension of Communication-Relation, no significant difference was found. In the sub-dimension of Belonging, it was found that preparation class students perceive school culture more positively than the students of Information Technologies, Electric-Electronic and Accounting/Finance. It was also revealed that the students of Mechanical Technology/ Furniture Indoor Design perceive school culture more positively than all of the other departments. In the sub-dimension of Belonging, preparation and Information Technologies students perceive school culture more positively than the students of Child Development and Education. The students of Mechanical Technology/ Furniture Indoor Design perceive school culture more positively than all of the other departments except preparation regarding Belonging sub-dimension. In the sub-

dimension of Power Distance, the students of Mechanical Technology/ Furniture Indoor Design and Child Development and Education perceive school culture more positively than the students of Electric-Electronic. In the sub-dimension of Organizational Structure-Events preparation class students perceive school culture more positively than Information Technologies, Child Development and Education, Electric-Electronic and Accounting/Finance; the students of Child Development and Education perceive school culture more positively than the students of Accounting/Finance; the students of Mechanical Technology/ Furniture Indoor Design perceive school culture more positively than Information Technologies, Child Development and Education, Electric-Electronic and Accounting/Finance.

In the light of data gathered and literature review, suggestions have been presented for the researchers and academicians.

Key Words: Vocational High School, Belonging, Communication relation, power distance, organizational structure-events, school culture.

TABLULAR LİSTESİ

No	Tablo Adı	Sayfa
	Tablo 1: Farklı Yazarlara Göre Örgüt Kültürü Tanımları.....	10
	Tablo 2: Kültür Düzeyleri	11
	Tablo 3: Örgüt Kültürü Öğeleri.....	13
	Tablo 4: Okul Yöneticisinin Kültürel Rollerini	18
	Tablo 5: Öğrencilerin Demografik Özellikleri.....	27
	Tablo 7: Katılımcıların Aidiyet Boyutuna İlişkin Algı Düzeyi.....	31
	Tablo 8: Katılımcıların Semboller Boyutuna İlişkin Algı Düzeyi	32
	Tablo 9: Katılımcıların Güç Mesafesi Boyutuna İlişkin Algı Düzeyi	33
	Tablo 10: Katılımcıların İletişim-İlişki Boyutuna İlişkin Algı Düzeyleri.....	34
	Tablo 11: Katılımcıların Örgütsel Yapı-Etkinlik Boyutuna İlişkin Algı Düzeyi.....	35
	Tablo 12: Öğrencilerin Okul Türüne Göre Okul Kültürü Boyutlarına İlişkin t Testi Sonuçları	36
	Tablo 13: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Okul Kültürü Boyutlarına İlişkin t Testi Sonuçları ...	37
	Tablo 14a: Aidiyet Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Betimsel İstatistikleri.....	37
	Tablo 14b. Aidiyet Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	37
	Tablo 15a: Semboller Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Betimsel İstatistikleri	38
	Tablo 15b. Semboller Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	38
	Tablo 16a: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Betimsel İstatistikleri.....	38
	Tablo 16b. Güç Mesafesi Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	38
	Tablo 17a: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Betimsel İstatistikleri	39
	Tablo 17b. İletişim-İlişki Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	39
	Tablo 18a: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Betimsel İstatistikleri	39
	Tablo 18b. Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	39
	Tablo 19a: Aidiyet Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Betimsel İstatistikleri	40
	Tablo 19b: Aidiyet Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	40
	Tablo 20a: Semboller Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Betimsel İstatistikleri.....	40

Tablo 20b: Semboller Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	40
Tablo 21a: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Betimsel İstatistikleri	41
Tablo 21b: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	41
Tablo 22a: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Betimsel İstatistikleri	41
Tablo 22b: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	41
Tablo 23a: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Betimsel İstatistikleri	42
Tablo 23b: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi).....	42
Tablo 24a: Aidiyet Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Betimsel İstatistikleri	42
Tablo 24b: Aidiyet Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	42
Tablo 25a: Semboller Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Betimsel İstatistikleri	43
Tablo 25b: Semboller Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	43
Tablo 26a: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Betimsel İstatistikleri	43
Tablo 26b: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	43
Tablo 27a: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Betimsel İstatistikleri.....	44
Tablo 27b: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	44
Tablo 28a: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Betimsel İstatistikleri	44
Tablo 28b: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi).....	44
Tablo 29: Öğrencilerin Sınıf Tekrarı Yapma Durumuna Göre Okul Kültürü Boyutlarına İlişkin t Testi Sonuçları	45
Tablo 30a: Aidiyet Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Betimsel İstatistikleri.....	45
Tablo 30b: Aidiyet Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	45
Tablo 31a: Semboller Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Betimsel İstatistikleri	46
Tablo 31b: Semboller Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	46
Tablo 32a: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Betimsel İstatistikleri ...	46
Tablo 32b: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	46
Tablo 33a: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Betimsel İstatistikleri....	47

Tablo 33b: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)	47
Tablo 34a: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Betimsel İstatistikleri	47
Tablo 34b: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi).....	48

BİRİNCİ BÖLÜM

MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN OKUL KÜLTÜRÜ ALGILARININ TESPİTİ –BOZKIR ÖRNEĞİ-

GİRİŞ

Kültür, tanımlanması zor bir kavramdır. Kültür üzerinde yüzlerce tanım yapılmıştır. Amerikalı antropolog Kroeber ve Kluchohn, 1952 yılında yaptıkları araştırmalar sonucunda 164 farklı kültür tanımı tespit etmişlerdir. Kültür soyut ve çok anlamlı bir kavram olduğu için bu durum ortaya çıkmıştır (Demir, 2007, s. 3). Latince de sürmek, ekip-biçmek anlamına gelen kültür kelimesi “colere” veya “cultura” dan gelmektedir. Kültür 17. yüzyıla kadar bu anlamda kullanılmıştır. Voltaire, “Cultura” kelimesini insan zekâsının oluşumu, gelişimi, geliştirilmesi ve yüceltilmesi anlamında kullanmıştır (Güvenç, 2010, s. 122). Taylor kültür sözcüğünü, bilgisi, imanı, sanat ve ahlakı, örf ve adetleri, bireyin bağlı olduğu bir toplumun üyesi olması nedeniyle kazandığı alışkanlıkları ve bütün becerileri içine alan karmaşık bir bütündür diye tanımlamıştır (Erdoğan, 1987, s. 131).

Örgüt çeşitli bilim dallarının, psikoloji, sosyoloji, siyaset bilimi, ekonomi, antropoloji vb., ortak çalışma konularından birini oluşturmaktadır. Örgüt alanında geliştirilen çeşitli kuram ve yaklaşımlar, örgüte farklı açılardan yaklaşmaktadır. Buna göre birbirinden farklı örgüt tanımları yapılmaktadır.

Örgüt (organizasyon) kelimesi Yunancadaki organon kelimesinden gelmektedir. Organon kelimesi alet ya da araç anlamına gelir (Morgan, 1998, s. 27). Gürsel (2012, s.19) örgütü tanımlarken; bir yapı oluşturmak için tasarlanan faaliyetleri içine alır ve örgüt hareketten çok, bir model veya desen ifade eder, demektedir. Şimşek (2010, s. 30) örgütü bireylerin tek başlarına gerçekleştiremeyecekleri amaçlarını, başka bireylerle bir araya gelerek grup halinde çaba, bilgi ve yeteneklerini birleştirmeleri yoluyla gerçekleştirmelerini mümkün kılan bir işbölümü ve koordinasyon sistemi, düzen veya yapı şeklinde tarif etmektedir.

Örgüt gibi, örgüt kültürü kavramı ile ilgili pek çok tanım yapılmıştır. Özellikle 1980’li yıllar boyunca örgüt kültürü üzerinde çokça durulmuştur. Örgütler değişik dillere ve kültürlere sahip bireylerden oluşabilir. Bu bireyler, görevsel ve mesleki norm ve ölçütlerle bir araya gelirler. Bir araya gelen fertler bir grup oluşturmanın doğal bir sonucu olarak diğer örgütlerden ayrılır. Ortak inanç ve değer sistemini oluştururlar. Örgüt içinde değerler sistemini meydana getirirler. Bu örgüt sistem, örgüt içinde değişik inanç, değer, tutum, düşünce şekli ve ahlak anlayışının bir arada var olmasına da yardım eder. Bu oluşumun adı “örgüt kültürü”dür (Eren, 2012, s. 135). Yani örgüt kültürü çalışanlara ve örgüte bir kimlik kazandırır. Bir örgütü başka bir örgütten ayırır ve örgütlere küresel rekabette üstünlük sağlar (Vural ve Coşkun, 2007, s. 22).

Örgütler, belirli bir mal ya da hizmet üretirken gelenek, görenek, töre, değer ve felsefeleriyle kendi kültürlerini de üretirler. Özellikle eğitim örgütlerinin diğer

örgütlerden daha farklı düzeyde kültür üretme ve yayma gibi temel amaçları vardır. Okul, girdi-işleme-çıktı süreçlerinden oluşan açık bir sistem olarak tanımlanır. Okullar, toplumların tarihinde epey eskiye dayanan toplumsal bir birim olarak faaliyet gösterirler (Şişman, 2012, s. 13). Okul kültürünün oluşmasında öğrenciler, veliler, öğretmen ve öğretim üyeleri, memurlar, okul yöneticileri etkilidir (Alemdar ve Köker, 2013 s. 232). Ortak değer, norm ve inançlar etrafında birleşen yönetici ve öğretmenler güçlü bir okul kültürünün ortaya çıkmasını sağlar. Güçlü okul kültürü, bozucu nitelikteki alt kültürlerin oluşmasına olanak sağlamaz (Çelik, 2012, s. 67). Eğitim örgütlerinde örgüt kültürünün, eğitim hizmetini verenlerin, eğitim hizmetini alanların ve örgütteki idari işgörenlerin alt kültürlerinin karşılıklı etkileşiminin bir ürünü olduğu söylenebilir. Bu sebeple eğitim örgütlerindeki öğrencilerin örgüt kültürüne ait algılarının belirlenmesi önem taşımaktadır (Yılmaz ve Oğuz, 2005, s. 108). Okulun sahip olduğu bazı özellikler okulu diğer örgütlerden ayırır. Bu özelliklerden bazıları: Üzerinde çalıştığı hammadde toplumdan gelen ve topluma geri dönen insandır. Okulda çeşitli değerler vardır ve bu değerler sürekli çatışma içindedir. Okulun ürününün değerlendirilmesinde çeşitli zorluklar bulunmaktadır. Okulun amaçları karmaşık ve birbirleri ile çatışkındır. Okul özel bir çevredir. Okul çevresindeki biçimsel ve doğal örgütler tarafından ya yön verilen ya da etkilenen bir örgüttür. Okul toplumda kültürel değişimin gerçekleştirildiği bir örgüttür. Okul bürokratik bir kurumdur. Her örgüt gibi okulun da kendine özgü bir kişiliği vardır (Bursalıoğlu, 2012, s. 33-36).

Okul kültürünü belirleyen faktörler ise; okulun yaşı, okulun tarihî gelişim süreci, okulun amacı ve hedefleri, okulun bulunduğu sosyo-ekonomik ve coğrafi çevresi, öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri, kırsal ve kentsel alanlar, okulun tesisleri, okulda kullanılan teknoloji, okul ve sınıf büyüklüğü, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin beklentileri, velilerin beklentileri, eğitim kurumlarının özel olup olmaması ve eğitim sisteminin yapısı şeklinde sıralanabilir (Özdemir, 2006, s. 414-415). Bununla ilgili farklı sınıflamalarda yer almaktadır. Bunlardan biri; Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F. son sınıf öğrencileriyle yapılan “Eğitim Kurumlarında Örgüt Kültürü ve Öğrenci Alt Kültürünün Algılamaları” isimli çalışmada Erdem ve İşbaşı (2001), faktör analizine dayanarak gerçekleştirdikleri çalışmanın sonuçlarına göre okul kültürünün alt boyutlarını aidiyet, semboller, güç mesafesi, iletişim/ilişki ve örgütsel yapı/etkinlik şeklinde oluşturmuşlardır.

Kalkınmış ve refah düzeyini yakalamış bir Türkiye'nin geleceği, eğitimden ve bilgiyle donanmış genç nesillerin yetiştirilmesinden geçmektedir. Bunda mesleki eğitimin payı oldukça önemlidir. Mesleki ve Teknik Eğitim, ilköğretimi tamamlamış olan gençlerin belli bir meslek alanında yetişmelerini sağlamak amacıyla düzenlenmiş örgün ve yaygın mesleki eğitim ile çıraklık eğitim faaliyetlerinden oluşur. Bu okulun hedefleri; bireylerin endüstri, tarım, ticaret ve diğer hizmet alanlarında bir meslek sahibi olarak hazırlanmasını, meslek içinde geliştirilmesini, meslek değiştirmeleri için örgün, yaygın ve çıraklık eğitiminde uygulanacak ilkelerin bir sistem bütünlüğü içinde belirlenmesini sağlamaktır (Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihçesi, 2005, s. 11). Meslekî ve teknik eğitim, toplumsal hayatın her alanında ihtiyaç duyulan mesleklerde istihdam

edilecek nitelikli insan gücü yetiştirilmesi amacıyla gerekli bilgi ve becerilerin sistemli olarak verildiği eğitim türüdür. Bu doğrultuda meslekî ve teknik eğitim, ekonominin hedefleri ve iş dünyasının talepleri doğrultusunda bireylere bir mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerileri kazandırmalıdır. Mesleki ve teknik eğitimin esas aldığı üç ana hedef; uygun öğrenme ortamı sağlamak, gerekli becerileri geliştirmek, istenilen davranışları oluşturmaktır (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1998, s, 7). Türkiye'nin nitelikli insan gücü ihtiyacı düşünüldüğünde, meslekî eğitimin kalitesinin artırılmasına yönelik olarak geliştirilecek stratejiler ve politikalar büyük önem kazanmaktadır. Gençlerin mesleki ve teknik eğitime yönlendirilmesi gerekir. Böylelikle yetiştirilecek nitelikli işgücünün ekonomiye kazandırılması sağlanmış olur. Genel lise öğrencileri, öğrenimleri sırasında bir mesleki beceri edinmemektedirler. Üniversiteye giremeyen genel lise mezunu işsizlikle yüz yüze kalır. Meslek lisesi öğrencileri ise teknik bilgi ve becerilere sahip ara eleman veya teknisyen olabilirler. Ayrıca eğer isterlerse kendi alanlarında yüksek öğretime de devam edebilirler. Okullardan alınan ek puan da buna katkı sağlar. Türkiye'de gençlerin meslek liselerine yönelik ilgisi, olması gerekenin çok altındadır. Bunun temel nedeni gençlerin iş bulma olanaklarının üniversite mezunu öğrenciler için daha fazla olduğunu düşünmelerinden kaynaklanmaktadır. Oysa işletmeler nitelikli ara eleman bulamamaktan şikâyetçidir. Bütün bunların üstüne bir de üniversite mezunlarının işsiz kalma oranını da eklersek meslek liselerine ilginin artması için bir şeyler yapılması gerektiği açıkça ortaya çıkmaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Meslek Lisesi öğrencilerinin algılarına göre okul kültürünü belirlemektir. Bu genel amaca ulaşmak için cevaplandırılacak sorular şunlardır:

Teknik ve Meslek Lisesi öğrencilerinin:

1. Okuldaki aidiyete,
2. Okula ilişkin sembollere,
3. Okuldaki güç mesafesine,
4. Okuldaki iletişim ve ilişkilere,
5. Okuldaki örgütsel yapı ve okulun etkinliğine dair algıları nelerdir?
6. Yaşlarına, sınıf seviyelerine, okulda buldukları toplam yıla, sınıf tekrar durumlarına ve okuldaki alanlarına göre okul kültürü algılarında anlamlı farklılıklar var mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Örgüt kültürü, örgüt çalışanlarına farklı bir kimlik kazandırarak, işgörenlerin örgüte bağlanmaları konusunda ortak değerler ve normlar yaratarak, örgütsel bağlılığın oluşmasında önemli bir katkıda bulunmaktadır. Çalışmamızda işgörenlerin davranışları üzerinde etkisi olan örgüt kültürü ve örgütsel bağlılık kavramları farklı şekilde ele

alınmıştır. Araştırma yapılacak olan kurum içindeki, örgütsel yaşamın temel yapısını anlamada örgüt kültürünün rolü ve kültürel boyutlarının, işgörenlerin örgütsel bağlılıklarını belirleyici etkilerini tespit etmek ve örgütler açısından çok önemli olan bu iki kavramın sürekli olarak etkileşim içerisinde bulunduğu varsayımı çalışmamızın temel amacı olmuştur.

Günümüzde okul çağındaki genç nesillerin hızla gelişen ve değişen ya da olumsuzlaşan durumlar karşısında günün önemli bir kısmını geçirdikleri okullarındaki öğretmenler, idareciler ve bağlı olarak okul kültürü daha fazla önem kazanmaktadır. Okul çağı gençlerin etki altında kaldıkları olumlu ya da olumsuz koşullar karşısında okulunda bu şartlara uygun değişimi gerçekleştirmesi; yeni duruma uygun kültürünü oluşturması gerekmektedir. Bu uyumun sağlanmasında hangi değişkenlerin etkili olduğunun tespit edilmesi gerekir. Bu nedenle, öğrencilerin okul kültürü algılarının nasıl etkilendiğinin incelenmesi önemlidir.

Bu bağlamda bu çalışmanın; mesleki ve teknik eğitim veren kurumlarda, öğrencilerin okul kültürüne ilişkin algılarının belirlenmesi, bu görüşlerin analiz edilerek, olumsuz algılara neden olan problemlerin giderilmesi ve çözülmesi okulların ve öğrencilerin başarısını ve eğitim-öğretim kalitesini arttıracakı düşünülmektedir.. Ayrıca bu araştırma, araştırmacılar için literatüre kaynak katkısı yapması, Teknik ve Meslek Lisesi idareci ve öğretmenlerine okul kültürü düzeyini belirlemekte ve olumlu hale dönüştürmekte yardımcı olması ve alandaki uygulayıcılara tavsiye ve önerilerde bulunması düşünülmektedir.

1.3.Sayıtlar

1. Araştırmaya katılan öğrenciler, okul kültürünü değerlendirme becerisine sahiptir.
2. Ölçek yoluyla toplanan veriler yeterince geçerli ve güvenilirlerdir.

1.4.Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma Konya ili Bozkır ilçesi Bozkır Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi ile Bozkır Kız Teknik ve Meslek Lisesi öğrencilerinin okul kültürü algılarını tespiti ile sınırlıdır.
2. Araştırmanın sonuçları araştırmaya katılan öğrencilerin soruları içtenlikle cevaplamaları ile sınırlıdır.

1.5.Tanımlar

Kültür: Toplumun üyesi olarak kişilerin yaşamları boyunca eğitim süreciyle öğrendiklerinin tümüdür (Güvenç, 2013, s. 54).

Örgüt: Ortak bir amaç veya işi gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların veya kişilerin oluşturduğu birlik, teşekkül, teşkilat (TDK Türkçe Sözlük, 1988, s. 1141).

Örgüt Kültürü: Örgüt içindeki bireyler ve gruplar tarafından paylaşılan ve uyulan değerler olarak tanımlanmaktadır (Tüz ve Sabuncuoğlu, 2008, s. 325).

Okul Kùltürü: Okul sembollerinin, insan ürünlerinin, adetlerin, törenlerin, gösterilerin, kahramanların, efsanelerin ve anlatıların analiz edilmesiyle yorumlanıp açıklanabilir (Hoy ve Miskel, 2010, s. 163).

Mesleki ve Teknik Eğitim: Mesleki ve Teknik Eğitim; toplum ve bireylerin gerekli ihtiyaçlarını karşılamak üzere belirli bir meslek alanına ilişkin bilgi, beceri ve davranış kazandıran, bireyin yeteneklerini geliştirerek toplumda sosyal ve ekonomik yönden güçlü olmasını sağlayan bir süreçtir (Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihçesi, 2005, s. 11).

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Kültürün Tanımı, Öğeleri ve Özellikleri

Kültür kelimesini günlük dilimizde çeşitli anlamlar içinde kullanılır. Ansiklopedik Eğitim Sözlüğünde : “1. Bir toplumda hâkim olan ve onu duyuş, düşünüş ve yaşayış bakımından başka toplumlardan ayıran gelenek, değer, kavram, fikir, bilgi, kurum ve eserlerin toplamı. 2. Bir topluma özgü, fikir ve sanat eserlerinin tümü. 3. Akıl yürütme, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılarla geliştirilmiş şekli; kişisel davranışlarda beliren zevk inceliği, güzel sanatların değerlerini takdir etme, onlardan hoşlanma, hayat görüşünde tutarlılık hali.” şeklinde tanımlanmıştır (Alaylıoğlu ve Oğuzkan, 1968, s. 211). Latince de toprağı işleme demek olan kültür, sonraları batı Avrupa dillerinde kazandığı yüksek umumi bilgi anlamı ile Türkçeye de girmiştir (Kafesoğlu, 2011, s. 15). “Cultura” sözcüğü 17. yüzyıldan önce ekip-biçmek, sürmek anlamında kullanılıyordu. Fransızcada da aynı anlamda kullanılan bu sözcük, ilk kez Voltaire tarafından insan zekâsının oluşumu, gelişimi, geliştirilmesi ve yüceltilmesi anlamında kullanılmıştır. Sözcük buradan Almancaya geçmiş, 1793 tarihli bir Alman Dili sözlüğünde Kultur olarak kullanılmıştır. İlk bilimsel kültür tanımını veren İngiliz Tylor’un kültür kavramını Almancadan aldığı görüşü oldukça yaygındır (Güvenç, 2010, s. 122). Tylor’a (1971) göre; “kültür; ya da uygarlık, toplumun üyesi olarak, insan türünün öğrendiği, edindiği, bilgi, sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bütündür” (Güvenç, 2013, s.54).

Türk sosyologları ilk dönemlerde “Kültür” kelimesi yerine “Ekin” kelimesini kullanmayı tercih etmiş ancak daha sonraki dönemlerde “kültür” kelimesini kullanılmışlardır. Kültür, insanoğlunun yaşadığı süreç içerisinde, doğayı denetimi altına almak için yaptığı her şey ve bütün bu çaba sonunda beliren anlamlar, değerler, kurallardır (Gürsel ve Hesapçioğlu, 2008, s. 13). Kültür; bir cemiyetin yaşama biçimidir. Bütün toplumların yaşama biçimleri birbirlerinden farklı olduğu gibi kültürler arasında da farklılıklar vardır (Erdoğan 1987, s, 142, 143).

Kültür, hayatın maddesinden çok üslubudur. Kültürlerin özgünlüğü, onlara vücut veren unsurların orijinalliğinden çok, ortaya çıkan bütüne hâkim üslubun özgünlüğünden gelir. Kültür, insanın tabiat karşısındaki başarılarının, tabiata kazandırdığı, anlamların toplamıdır. Görüldüğü üzere bir tabiat vardır, bir de insan; fakat aktif olan, biçimlendiren, anlamlandırır insan olduğuna göre, vurgulanması gereken de odur (Köseoğlu, 1995, s. 70, 71).

Kültür sözcüğünün dört ayrı anlamda kullanıldığını belirten Güvenç (2010. s. 125) şu gruptandırmaya dikkat çeker:

1. Bilim alanındaki kültür: Uygarlıktır.
2. Beşeri alanındaki kültür: Eğitim sürecinin ürünüdür.

3. Estetik alandaki kültür: Güzel sanatlardır.

4.Maddi (teknolojik) ve biyolojik alanda kültür: Üretme, tarım, ekin, çoğalma ve yetiştirme.

İnsan topluluklarının geçmişi, yaşamı, üretim biçimleri, bunlarla ilgili gelişmeler ve insan topluluklarının sosyal ilişkileri kültürle ilgilidir. Kültür; bir örgüt içindeki kişilerin ve grupların davranışını yönlendiren normlar, davranışlar, inançlar ve alışkanlıklar sistemi olarak da tanımlanabilir (Eren, 2012, s. 166). Kültürün tanımlarını verdikten sonra şu neticeleri çıkarmak mümkündür; kültür, karakter bakımından özel, medeniyet umumdur. Medeniyet, kültürlerden doğar ve bir kültürün varlığı bir milletin mevcudiyetini veya bir topluluğun varlığı bir kültürün mevcudiyetini gösterir (Kafesoğlu, 2011, s. 16).

Bütün kültürlerde temel kültür öğeleri mevcut olup, bu kültürel öğelerin her kültürde önemleri farklı farklıdır. Kültürün başlıca öğelerini şu şekilde sıralayabiliriz: (Erdoğan, 1987, s. 143)

1. Maddi kültür öğeleri: Teknoloji, mimari eserler, doğayla mücadele için yapılan eserler,

2. Dil

3. Ahlâk ve estetik,

4. Eğitim yoluyla bazı kültürel değerlerin öğrenilmesi,

5. Din, inançlar, tutumlar, kaide ve değerler,

6. Sosyal organizasyon ve sosyal kurumlar,

7. Politik hayat.

Ünalın (2012, s. 177, 178) ise kültürü oluşturan unsurları 15 maddede sıralamıştır. Bunlar; din, dil, tarihi miras, savaşlar, göçler, ziraat, ticaret, ekonomi, politika, sanat, edebiyat, hukuk, coğrafya, çevre ve ahlaktır.

Kültürü oluşturan unsurları yukarıda verdikten sonra, kültürün özellikleri, aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir:

Öğrenilir: Kültür önce ailede, daha sonra iş hayatında, toplumda, öğrenme ve sosyalleşme süreçlerinin yardımıyla gerçekleşir. Fert diğer fertlerle ilişkiler kurma ve öğrenme yoluyla kültürün taşıyıcısı olur (Unutkan, 1995, s.4).

Toplumsaldır: Kültür toplumlarda yaşayan insanlarca oluşturulur ve ortaklaşa paylaşılır. Bir grubun üyeleri tarafından paylaşılan alışkanlıklar, kabul edilen davranış, tutum ve değerler o grubun kültürünü oluşturur.

Tarihidir ve Süreklidir: “Kültür kuşaktan kuşağa geçtiği zaman süreklilik kazanır. Kültür dendiğinde akla ilk töre gelir. Çünkü gelenekler ve görenekler kültürün sürekliliğini sağlayan önemli birer araç niteliğini taşırlar” (Güvenç, 2010, s.130,131).

Değişebilir: “Kültür zamanla değiştiği gibi gruptan gruba da farklılık gösterir. Bazen bu değişim hızlı bazen de yavaş gerçekleşebilir. Küçük bir toplumda değişim yavaş olabilirken modern bir toplumda değişim hızı son derece yüksek olabilir. Kültür değişmesi uyum yoluyla oluşur. Kültürel sistemler her zaman ileri gitmez. Geri giden, tersine işleyen kültürel değişme de olabilir. Kültürel değişme hızlı veya yavaş; keyfi veya zorla gerçekleşebilir (Erdoğan,1987, s. 155).

İhtiyaçları Karşılar ve Tatmin Sağlayıcıdır: Kültür insanların biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılar (Unutkan, 1995, s. 6).

Kültür, toplumun yaşam biçimi olarak ifade edilir ve her toplumda değişiklik gösterir. Kültürel yapılarıyla toplumlar birbirinden ayrılır. Her toplum kendi değerlerini, geleneklerini, adetlerini ve kültürünü oluşturur. Örgütler de toplumda yaşamını sürdürmeye çalışan sosyal sistemlerdir. Her toplumun kendine has nasıl bir kültürü varsa, o toplumda yer alan örgütlerin de kendilerine has bir kültürleri vardır (Çelik, 2012, s. 37).

Kültür; birey davranışlarını yönlendirerek toplumsal düzeni sağlar. Topluma kimlik kazandırır. Toplumunu diğer toplumlardan farklı kılar. Toplumsal dayanışma ve birlik duygusu yani “biz bilinci” verir. Toplumsal kişiliğin oluşmasını ve “sosyalleşmeyi” sağlar.

2.2. Örgüt

Örgütün basit bir tanımını yapmak kolay değildir. Örgüt kavramı birçok bilim dalına konu olmuş ve farklı bilim adamları tarafından örgütün farklı tanımları yapılmıştır. Psikoloji bilimi örgütü; birden fazla kişinin bilinçli olarak koordine edilmiş faaliyetleri veya güçlerinden oluşan, karmaşık bir sosyal sistem, sosyoloji bilimi küçük toplumlar, antropoloji ise; belli bir kişiliği ve bazı gereksinimleri olan bilişsel süreçlere sahip sistemler olarak tanımlamıştır (Bakan,Büyükbeşe ve Bedestenci, 2004, s. 6). Gürsel (2012, s. 19) örgütü; “Bir yapı oluşturmak için tasarlanan faaliyetlerin hepsini içine alan, hareketten çok, bir model veya desen ifade eden, üyeleri arasındaki ilişkilerin örgüsüdür” olarak tanımlamıştır.

Örgütlerin ortaya çıkmasındaki asıl neden, ferdi olarak giderilmeyen ihtiyaçların örgütlerce üretilen mal ve hizmetler aracılığıyla tatmin edilmesidir. İnsan ihtiyaçları sınırsızdır. Teknolojik gelişmeler ve modernleşme bu ihtiyaçları daha da arttırmıştır. Bu gelişmelerle birlikte sadece iletişimde değil, yaşamın her alanında ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar kendisini göstermekte ve yeni yeni örgütlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu örgütler, kişinin okuduğu üniversiteden, çalıştığı işletmeye, gittiği hastaneye spor kulübüne katıldığı sendikaya, orduya, siyasi partiye, cep telefonu ve internet hizmeti aldığı kuruluşa, gps hizmeti vermek için uzaya uydu yollayan şirketlere

kadar çeşitlilik göstermektedir. Hülasa modern dünyaya örgütler dünyası demek de mümkündür (Can, Azizoğlu ve Aydın, 2011, s. 15).

Örgütün çevrede tanınmasını, değerlerini, toplumsal standartlarını, çevredeki diğer örgüt ve bireylerle ilişki biçimlerini ve düzeylerini yansıtan örgüt kültürüdür. Örgüt kültürü, kültür ile örgütü topluma bağlayan, onun toplum içinde yerini, değerini ve hatta başarısını belirleyen en önemli araçlardan biridir. Kültür çevreye ters düşemez, ters düştüğü zaman örgüt yaşamı tehlikeye girebilir. Çevrenin norm ve değerlerine uygun olduğu takdirde yeni bir kültür çevreye önemli katkılar yapabilir (Eren, 2012, s. 136).

Örgütün dört boyutu vardır. Bunlar; amaç, yapı, süreç ve havadır: (Bursalıoğlu, 2012, s. 19-25)

1.Amaç: Örgütün amaçlarından bazıları; verimi artırmak, emeği azaltmak, madde ve insan kaynaklarını kontrol etmek, çatışmayı en az dereceye indirmek. Amaçlar açık ya da kapalı olabilir. Eğitim örgütün amaçları örgüt içinde ve dışında değerler üzerine kurulur.

2.Yapı: Anatomi, fizyoloji, hiyerarşi, kontrol alanı, rol, statü, formal ve informal yanlar gibi, kavramlar örgütün bu boyutu içinde düşünülebilir.

3.Süreç: Vetire, süreç, proses gibi terimlerle ifadelendirilen bu kavramlar, birçok yazarlar tarafından çeşitli biçimlerde sıralanmıştır.

4.Hava (İklim) : Örgütün bu boyutu, kişiler ve gruplar arası ilişkilerin ürünüdür. Bu boyut örgütün psikolojik ortamını da ifade etmektedir. Örgüt amaçlarının gerçekleşmesi ile üyelerin gereksemelerinin karşılanması arasındaki oranın da bu hava üzerindeki etkisi büyüktür. Örgütün içinde bulunduğu ortamın önem ve etkileri unutulmamalıdır. Bu ortam, örgütteki üyelerin davranışında, iletişim öğelerinde ve liderlik eylemlerinde büyük roller oynayarak, örgütün havasını değiştirir.

2.3. Örgüt Kültürü

Örgütler, farklı kültür mozaiğine sahip bireylerden oluşmaktadır. Bu bireyler, görevsel ve mesleki norm ve ölçütlerle bir araya gelmiş, bir arada grup oluşturmanın doğal bir sonucu olarak diğer örgütlerden farklı ama kendi içinde nispeten ortak inanç ve değerler sistemi oluşturmuşlardır. Oluşan bu sistem, örgüt içinde değişik inanç, değer, tutum, düşünce şekli ve ahlak anlayışının bir arada olmasına yardım eder ve bu da örgüt kültürü olarak bilinir (Eren, 2012, s. 119). Örgüt kültürünü, William Ouchi, örgütün temel değerlerini ve inançlarını çalışanlara aktaran semboller, törenler ve efsaneler olarak tanımlamıştır (Hoy ve Miskel, 2010, s. 165).

Örgüt kültürü, bir örgütü diğer örgütlerden ayıran, bir grubun algı, düşünce ve davranışını belirleyen, iç bütünleşme ve dış çevreye uyumunu sağlayan, kurucunun, liderin ve üst yönetiminin felsefesini yansıtan ve örgüt üyelerince kabul edilip paylaşılan; varsayımlar, değerler, semboller ve yorumlar bütünüdür (Demir, 2007, s. 17). Örgüt kültürünün çeşitli yazarlarca yapılan tanımları Tablo 1’de görülmektedir:

Tablo 1: Farklı Yazarlara Göre Örgüt Kültürü Tanımları

Yazarlar	Örgüt Kültürüne İlişkin Tanımlamalar
Pettigrew	Bir grup tarafından ortaklaşa paylaşılan anlamlar sistemi ve sembol, dil ideoloji, inanç, tören ve mitlerden oluşmaktadır.
Louis	Paylaşılan anlamlardan oluşmaktadır.
Barney	Temel değerlerden oluşmaktadır.
Dyer,Avis ve Lorsch	Varsayımlar (inançlar)'dır.
Uttal	Neyin önemli olduğuna ilişkin paylaşılan değerler ve işlerin nasıl yürüdüğüne ilişkin inançlardır.
Deshpande ve Webster	Örgütsel işleyişi anlamaya yardım eden, örgütteki davranışlar için normlar sağlayan, paylaşılan değerler ve inançlar setidir.
Wilkins	Kabul edilen veya paylaşılan varsayımlar, insanların alışılmış davranışları ve dünyayı görme şekilleridir.
Kilmann, Saxton, Serpa	Bir grubu bir arada tutan paylaşılmış felsefeler, ideolojiler, değerler, varsayımlar, inançlar, beklentiler, tutumlar ve normlardır.
Ouchi ve Wilkins	Antropolojiden sosyal psikolojiye ve örgütsel sosyolojiye uzanan zengin bir fikirler ve yaklaşımlar karmasıdır.
Van Manen	Ortak değerler ve inançlardır.
Sadler	İnsanların işte nasıl davranmaları gerektiğine dair inançlar grubu ve ne gibi görevlerle, amaçların önemli olduğudur.
Peters ve Waterman	Kabul edilen normlardır.
Gregory ve Starkey- Martin ve Siehl	Örgüt içinde yaygın inanç ve değer bulunduğu gruplarla birlikte sadece birbirleri ile bağlantılı ama birbirlerinden köklü olarak farklılık gösteren değer ve inançlara sahip alt kültürlerden oluşmaktadır.
Deal ve Kennedy	Değerlerdir.
Sathe	İnanç ve değerlere ilişkin önemli ve paylaşılan anlayışlardır.
Arosyasvamy ve Byles	Örgütün değerlerine ve ideolojilerine ilişkin üstü kapalı, paylaşılan ve iletilebilen anlayışlar bütünüdür.
Joanne Martin	Örgütün kıyafet normları, kuralları, davranış tarzları, gelenekleri gibi dışa vurumun modelleri ve şekilleri ile bunların uygulanma tarzlarıdır.
Deshpande ve Parasuraman	Yazılı olmayan, formel olarak yazılı olanla gerçekte olan arasındaki boşluğu dolduran, farkında olunmayan mesajlar anlamında, paylaşılan felsefeler, ideolojiler, inançlar, beklentiler ve normlardır.
Hofstede	Bir örgüt üyesinin diğer örgütlerin üyelerinden ayıran kolektif akıl programlarıdır.
Schein	Bir grubun dış uyum ve iç bütünleşme sorunları ile mücadele edebilmeyi öğrenirken icat ettiği, keşfettiği ya da geliştirdiği - geçerli olduğunu düşündürecek kadar iyi sonuçlar vermiş olan ve bu nedenle- yeni üyelere bu sorunlarla ilgili, doğru algılama, düşünme ve hissetmenin yolu olarak öğretilmesi gereken varsayımlar bütünüdür.

* Tablo yukarıda verilen tanımları topluca göstermek amacıyla düzenlenmiştir (Kaynak: Demir, 2007, s. 16).

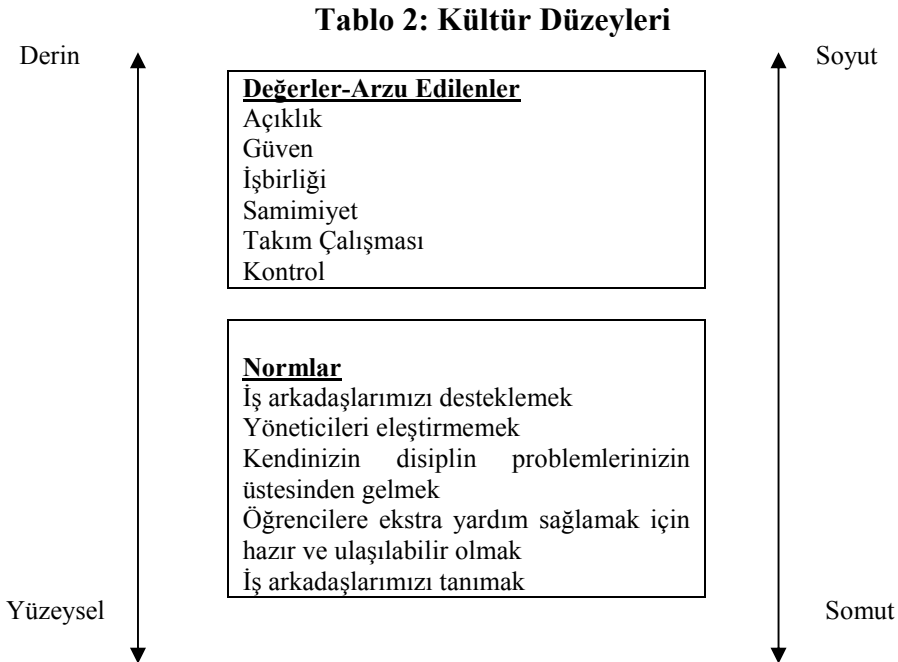
2.3.1. Örgüt Kültürünün Boyutları

Örgütsel kültürün şu boyutlardan oluştuğunu görürüz: Örgütün tarihi, değerleri ve inançları, örgütü açıklayan hikâyeler ve mitler örgütün kültürel normları, gelenekler, törenler, adetler, örgütün erkek ve kadın kahramanları (Steinhoff ve Owens'den aktaran Çelik, 2012, s. 38). Bu öğelere aşağıda ayrıntılarıyla durulmuştur.

Gizli Sayılıtlar: Kültür en derin düzeyde, gizli sayılıtlardan meydana gelir. Herhangi bir örgütteki bireylerin, gerek mensubu oldukları örgüt, gerekse kendilerinin içinde buldukları çevredeki ve dünyadaki yerlerine ait sahip oldukları ortak sayılıtları, kültürün temelini oluşturur (Hoy ve Miskel, 2010, s. 169).

Hoy ve Miskel örgüt kültürü öğelerini gizli sayılıtlar, değerler ve normlar olarak belirlemiştir. Gizli sayılıtlar değer ve normlara göre daha soyut ve daha derin kültürel öğeleri içermektedir. Normlar, değerler ve gizli sayılıtlara göre daha yüzeysel ve daha somuttur.

Hoy ve Miskel'in kültür düzeyleri Tablo-2'de yer almaktadır.

Kaynak: Wayne K. Hoy ve Cecil G. Miskel. Educational Administration, 2010, s. 166

Değerler: Değerler, arzu edilene ilişkin inançlardır. Bunlar kültürün temel sayılıtlarının yansımalarıdır. Değerler, kişilerin örgütte başarılı olmak için ne yapmaları gerektiğini tanımlar. Paylaşılan değerler, örgütün asıl karakterini belirler ve örgüte bir kimlik kazandırır (Hoy ve Miskel, 2010, s. 167). Değerler işgörenlerin başarısını belirlemede çok sık başvurulan bir ölçüttür., Örgütsel karakteri ve örgütsel kimlik duygusunu anlamada paylaşılmış değerler önemli bir belirleyicidir (Çelik, 2012, s.39).

Neyin doğru ve neyin yanlış, neyin iyi ve neyin kötü olduğunu belirleyen değerlerdir. Değerler, inançlara göre oluşur. Değerler, inançlara göre daha yüzeysel, inançlar ise

kültürün en derin yönünü oluşturmaktadır. Değerler de soyut öğeler olup dışarıdan gözlenmesi güçtür, ancak davranışlar içinde sezilebilir. Bir kültür içinde önem verilen ve tercih edilen değerler ifade etmektedir. Değerler de inançlar gibi çocukluk yaşlarından itibaren öğrenilen kültürel öğelerdir (Şişman, 2011, s. 4).

Normlar: Yaşamın içinde yer alan yazılı olmayan ve informal beklentilerdir. Normlar davranışları doğrudan etkiler. Normlar, daha belirgin ve açık olması nedeniyle, örgüt yaşamının kültürel yönünü anlamamıza yardım eder. Kültürün normlarını bilmemiz değişen örgütsel davranışı anlamak için önemlidir (Hoy ve Miskel, 2010, s. 166).

Normlar, genel olarak uyulması gereken kurallar şeklinde ifade edilirler. Kimi zaman açıkça dile getirilmezler, yazılı değildirler fakat örgüt üyelerinin davranış biçimleri üzerinde önemli etkiye sahiptirler. Örgüt içindeki davranışların nasıl olması gerektiği hakkında bilgileri iletmektedir (Sabuncuoğlu ve Tüz, 2008, s. 342).

Normlar, grup üyeleri tarafından kabul edilen, onlardan beklenen ortak düşünce ve davranış standartlarıdır. Duygular, değerler, gelenekler, ilgiler ve adetler gibi tutum ve davranışların büyük bir kısmını normlar içine alır ve üyelerin durumlarını korumak için onlardan beklenen kurallar ve uygulamaları oluştururlar (Erkmen, 2010, s. 50).

Hikâyeler ve Masallar: Örgüt açısından önem taşıyan hikâye ve masallar genellikle örgütün geçmişine yönelik olayların biraz da abartılarak aktarılması sonucunda ortaya çıkar. Bu tür hikâyeler ve masallar örgütün geçmişi ile bugünkü durumu arasında köprü görevi yerine getirmesi bakımından önemlidir (Unutkan, 1995, s. 49). Hikaye ve masallar genellikle örgütün geçmişine yönelik hadiselerin abartılarak aktarılması sonucunda ortaya çıkan kültürel taşıyıcılardır. Örgütün kahramanlarını ve sembollerini canlandıran hikaye ve masallardır (Özdemir, 2006 s. 414).

Kahramanlar: Örgütün değerlerini ve kültürünü kişiliklerinde somutlaştıran insanlardır. Kahramanlar örgüt içinde her üyenin kişisel performansını ve başarısını örnek aldığı kişiler olup, ulaşılabilir bir kişiliği de temsil ederler (Özkalp ve Kırel, 1996, s. 171). Kahramanların örgütsel kültür değerlerini somutlaştıran örgütün kurucuları veya örgüt içerisinde başarılı olmuş olan insanlar olduğu söylenebilir (Terzi, 2000, s. 57).

Semboller: Fikirler, değerler ve duyguların örgüt üyeleri arasında iletilmesini mümkün kılan bir iletişim aracı, örgütsel sosyalleşme sürecinde önemli bir öğrenme aracı olup, sistemin korunması, dengesinin sağlanması ve devamlılığında yönlendirici işleve sahip olan özel anlamlı objeler, eylemler ve olaylardır (Bakan vd. , 2004, s. 60).

Semboller, ulusal kültürlerde bayrak, ulusal marş, özel binalar, anıtlar biçiminde oldukça önemli ortak değerler taşırlar. Semboller, örgüt içinde ortak tavır geliştiren, düşünce, duygu ve tepkileri kodlayan iletişim araçları ve bağlar olarak işlev görürler (Sabuncuoğlu ve Tüz, 2008, s. 343).

Semboller, insanlar için herhangi bir anlam ifade eden eylem, davranış, işaret, renk, nesne vb. olabilir. Bir kültür içinde en kapsamlı olan öğeler sembollerdir. Kültür, büyük ölçüde bir semboller sistemidir. Dil semboller içinde yer alan en önemli öğelerden

birisidir. Dil, gelişmiş bir semboller sistemi olarak da tanımlanır. Kültür, büyük ölçüde dil aracılığıyla üretilir, paylaşılır ve aktarılır (Şişman, 2011, s. 4).

Törenler: Toplumsal yaşamda olduğu kadar örgütsel yaşam içerisinde önemli bir yere sahiptir. Örgütsel törenlerin örgüt üyelerini örgütsel amaçlar etrafında bütünleştirmek ve örgütsel sürekliliği sağlamak şeklinde işlevler icra etmekte olduğu söylenebilir (Terzi, 2000, s.48). Örgütsel törenler; veda yemekleri, üst yönetim tarafından gerçekleştirilen toplantılar, yarışmalar ve örgüte yeni giren iş görenler için yapılan tanışma toplantıları sayılabilir (Çelik, 2012, s. 41).

Sloganlar: Müşterilerin işletmeleri çok kolay hatırlamalarını ve unutmamalarını sağlar. Çalışanların örgüt kültürünü kabullenmelerinde önemli rol oynar, onları motive eder. Sloganların bir cümleyle örgütü ifade etmesi nedeniyle akılda kalması ve hatırlanması çok kolay olmaktadır. Sloganlar, çalışanlar ve dış çevre için bir mesaj ve özel bir anlam taşımaktadır (Demir, 2007, s. 39-40).

Literatürde yer alan bazı yazarların örgüt kültürü öğelerine ilişkin yaklaşımları Tablo-3’de şu şekilde sıralanabilir:

Tablo 3: Örgüt Kültürü Öğeleri

Yazarlar	Örgüt Kültürünün Öğelerine İlişkin Yaklaşımlar
Louis (1985)	Artifaktlar, semboller, paylaşılan anlamlar
Lundber ve Dyer (1988)	Artifaktlar, perspektifler, değerler, sayıtlılar
Duncan (1989)	Sembol, tören, kahraman, varsayım, değer, inanç ve anlamlar
Trice ve Beyers (1984:654)	Semboller, dil, hikâyeler, uygulamalar, varsayımlar
Pettrigrew (1979:574)	Sembol, ritüel, dil, inanç ve mitler
Meek (1988:466)	Semboller, mitler, düşünce sistemleri ve ritüeller
Gordon (1991:690-691)	İnançlar, paylaşılan değerler, kahramanlar, mitler, hikâyeler, törenler, fiziksel düzenlemeler ve diğer öğeler
Kono (1992:56)	Örgüt üyeleri tarafından benimsenen değerler, karar alma yöntemleri, düşünme şekiller, açık davranış örüntüleri
Kozlu (1986:64)	Temel değerler ve inançlar, liderler, kahramanlar, merasim, öykü ve efsaneler
Erdoğan (1994:128)	Maddi kültür öğeleri, dil, ahlak ve estetik. Eğitim, din, sosyal organizasyon ve politik hayat
Steinhoff ve Ovens (1989:17-18)	Örgütün tarihi, değerler, inançlar, hikâyeler ve mitler, normlar, gelenekler, törenler, adetler, kahramanlar
Schein (1984:4)	Temel değerler, temel sayıtlılar ve artifaktlar olarak sınıflandırmışlardır.

Kaynak: Bakan, vd., 2004, s. 35

2.3.2. Örgüt Kültürünün Özellikleri

Çeşitli düşünürlerin üzerinde fikir birliği oluşturdukları örgütsel kültürün özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

İnsanlar doğduğunda herhangi bir kültüre sahip değildir. Kültürün kazanılması önce ailede daha sonra iş hayatında ve toplumda, öğrenme ve sosyalleşme süreçlerinin yardımıyla gerçekleşir. Birey diğer bireylerle ilişkiler kurma ve öğrenme yoluyla çok özel bir kültürün taşıyıcısı olur. Diğer bir ifadeyle, kültür içgüdüsel ve kalımsal olmayıp bireyin doğduktan sonraki yaşantısında kazandığı alışkanlıklardır (Erdoğan, 1987, s. 153).

Örgütsel kültür grup üyeleri arasında paylaşılır olmalıdır. Her örgüt için ayırıcı bir nitelik taşıyan örgütsel kültür, örgütün kendi özelliklerinin ortak ürünüdür. Örgüte üye olan kimse bu ortak ürüne inanmalı, saygı duymalı, onun yaşaması ve geliştirilmesi için örgütteki üyelere ve özellikle yeni iştirak edenlere sözleri ve davranışları ile mesajlar iletmeli, hikâyeler anlatmalı, geçmiş tecrübelerini aktararak paylaşmalıdır. Örgütsel kültür böylece yaşayacak, tüm üyeler tarafından paylaşılacak ve örgütün tümünde yayılma veya anonim olma özelliğini kazanacaktır. (Eren, 2012, s. 138, 139).

2.3.3. Örgüt Kültürünün Önemi

Örgüt kültürü, çalışanlara ve örgüte bir kimlik kazandırır ve her örgütü diğerlerinden ayırır. Örgütlere küresel rekabette üstünlük sağlar. Örgüt kültürü, kurumsallaşmayı sağlayıp etkili tanıtım çalışmalarını kolaylaştırır yöneticiler için ise etkin bir kontrol mekanizması işlevini görmektedir. Örgüt kültürü o işyerinin sahip olduğu, olması istenen ve beklenen temel değerlerle yaşamasını sağlamaktadır. Güçlü bir örgüt kültürü yüksek bir marka değeri elde edilmesini sağlamaktadır (Vural ve Coşkun, 2007, s. 22).

Örgüt kültürünün yararlarını altı başlıkta incelemek mümkündür: (Eren, 2012, s. 168)

1.Örgüt kültürü, çalışanların belirli standartları, normları ve değerleri anlamalarına ve böylece kendilerinden beklenen başarıya ulaşma konusunda daha kararlı ve tutarlı olmalarına, yöneticiler ile daha uyum içinde çalışmalarına yardımcı olmaktadır.

2.Örgüt kültürü, yeni yöneticilerin yetiştirilmesine katkıda bulunur.

3.Örgüt içi iletişim ve bireyler arası ilişkilerde örgüt kültürünün oldukça önemli bir rolü vardır. Biz duygusunu ve takım ruhunu geliştirir; bununla birlikte örgütsel iklimi olumlu yönde etkiler.

4.Örgütlerde çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilir. Örgüt kültürünün geliştirdiği bazı standart uygulamalar yoluyla bu çatışmalar azaltılarak yumuşatılabilir.

5.Örgüt kültürü sembollerle, seremonilerle, kahramanlarla, sloganlarla, hikâyelerle nesilden nesile aktararak örgütsel yaşamı sürekli kılmaktadır. Yani örgüt kültürü, örgütte süreklilik kazandırmaktır.

6.Kültür, tanıtıcı bir kimlik gibidir. Bir örgüt hakkında değerlendirmeler o örgütün ya da kurumun kültürü ile yapılmaktadır.

Örgüt kültürü, yönetim ve çalışanlar açısından pek çok önemli amaca hizmet eder. Bunlar; sosyalleşme denilen örgüt yaşamı ile yeni üyeler yoğun bir öğrenme sürecinden

geçmektedir. Yeni üyelerin katıldığı örgüte uyum sağlamaları ve öğrenme sürecine örgütsel sosyalleşme denir. Eğitim, iletişim ve ödül sistemi, örgütün sosyalleştirme eylemlerinde önemli bir yer tutar. Formel (resmi) sosyalleşme sürecine ek olarak yeni üyenin informal (resmi olmayan) bir biçimde örgüte uyum sağlayıp öğrendiği informal sosyalleşmenin kaynağı ise, üyelerinin iş davranışları için güçlü standartlar dayatan iş grubu veya takımıdır. Davranışsal uyum; örgüt kültürünün ve özellikle sosyalleşmenin önemli bir amacıdır. Örgüt, üyelerinin amaçlarına uygun olarak davranmasını ister. Değerlere ve davranışlara uyma baskısıyla karşılaşan üyelerin dört seçeneği vardır: Örgütün değer ve davranışlarına uymak ya da uymamak veya kültür tarafından açıklanan davranışa uymak ya da uymamak (Vural ve Coşkun, 2007, s. 23).

2.3.4. Örgüt Kültürünün Değişmesi

Değişme, hayatın asıl kanunlarından biridir. Değişmenin hangi istikamette olacağı ve değişimin temel saikleri mühimdir. Güçlü kültürler, bu değişimlere kendi üslubunu kazandırarak, kendi renklerini katarak değişimin öncüsü olurlar. Güçlü kültürler, değişmekten ve yabancı kültürlerle karşılaşmaktan korkmazlar (Ünalın, 2012, s. 179).

Güçlü bir örgüt kültürünün değiştirilmesi çok zordur. Örgütün başarısında bir örgütte çalışanlar arasındaki ortak değer, norm ve inançların benimsenmesi sonucunda ortaya çıkan güçlü örgüt kültürü önemli rol oynar. Fakat örgüt kültürünün başarı için bunlar başlı başına yeterli değildir, kültürün stratejiyle de uyumlu olması gerekir (Arogyaswaym'dan aktaran Unutkan, 1995, s. 105).

Kültürlenme, kültürel süreçlerin en az bilinen ve tartışılan konularından biridir. Kültürlenme, okul öncesinde, ailede başlayıp okul dönemi sonunda hızlı olurken, çeşitli aile, eğitim, okul, meslek, bölge çevrelerinden kalkıp belli yer ve zamanlarda bir araya gelen, birbirini etkileyen akran grupları arasındaki kültür etkileşimine denir. Kültürleme, var olanı iletme, kültürlenme ise yepyeni kültür nüvelerinde yeni filizleri meydana getirir ve besler. Bir parçası zamanla dayanamayıp dağılırken, güçlü ve dayanıklı olanlar, yeni kültürün yapısını oluşturur. Değişmelerinin odağı kültür olur. Kültürlenme, kültürel değişim sürecinin temel kaynağıdır (Güvenç, 2013, s. 86).

Örgüt kültürünün değişmesi, üç aşamada gerçekleşir. İlk aşamada geleneksel değerler ortadan kaldırılmaya çalışılır. Amaç, işgörene geleneksel değer ve düşünce tarzının hatalı olduğunun benimsenmesidir. Örgüt kültürünün değiştirilmesindeki ikinci aşama, yeni değerleri kabul eden çalışanların, bu değerlere uygun olarak değişimi gerçekleştirmeleridir. İşgörenler yeni değerlere göre yetiştirilir. Yeni örgüt felsefesi, bütün örgüt üyelerine kabul ettirilir. Yeni değer ve felsefe sistemini özümseyen işgörenler, daha istekli olarak değişimin gerçekleşmesine yardımcı olur. Son aşamayı değişimin yerleşik bir durum almasına ve yayılmasına çalışılır (Unutkan, 1995, s. 108-109).

Günümüzde kültürel değişimi sağlayan temel unsurlar şunlardır: Kitle iletişim araçları, turizm sektörü, yabancı dil eğitimi-öğretimi ve bu amaçla açılan kültür merkezleri çeviri faaliyetleri, ithalat ve ihracat faaliyetleri, sanat dalları ve sanat elçileri (Ünalın, 2012, s. 182).

Kültürün benimsenmesinde ve kültürün değişmesinin başarılı olmasında izlenecek yaklaşımlar ise şunlardır: (Amstrong'dan aktaran Çelik, 2012, s. 72)

Yeniden Örgütlenme: Örgütün bütünleşmesini kolaylaştırma, yeni bölümler ve görevler oluşturma ve yeni etkinlikler için sorumluluklar verme.

Örgüt Geliştirme: Değişme ihtiyacını belirleme ve yönetim görevlerini geliştirme.

İletişim: Değerleri ve etkili mesajları iletmek önemlidir.

Yetiştirme: Müşteri hizmetleri konusunda yeni tutumlar kazandırma, kalite ve verimliliği artırma, değerlere bağlılığı sağlama ve örgütün sahip olduğu sayıtların değişmesi için yeni bilgi ve beceriler kazandırma.

Performans Yönetimi: İşgörenlerin örgütün amaçlarını gerçekleştirmedeki ve performans geliştirmedeki başarısını belirleme, performans geliştirme, danışmanlık ve yetiştirme konusunda örgütün güçlü ve zayıf yönlerini saptama.

Ödül Yönetimi: Başarıyı artıracak ödüllere ait kültürel sayıtları geliştirme.

2.4. Okul Kültürü

Leithussad (1999) okul kültürünü; kurallar, inançlar ve bir okuldaki yönetici, öğretmen ve öğrencilerin davranışlarına kılavuzluk eden değerler olarak adlandırmıştır. Deal ve Peterson (1999) ise okul kültürü, okulun tarihi içinde oluşan değer ve inanç kalıplarıyla geleneklerden oluşur demiştir. Heckman (1993) okul kültürünü, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin paylaştıkları ve onların faaliyetlerini yönlendiren inançlar diye tarif etmiştir. Gaziel'e (1997) göre okul kültürü ise okulun özelliğini, karakterini tanımlamak için kullanılır (Özdemir, 2006, s. 414) .

Okul kültürü, okul sembollerinin, insan ürünlerinin, adetlerin, törenlerin, gösterilerin, kahramanların, efsanelerin ve hikâyelerin analiz edilmesiyle yorumlanıp açıklanabilir. Okullar, etkinlik, güven ve kontrol yönlerinden değişik kültürlerle sahiptir. Etkin ve itimada dayalı okul kültürleri, öğrenci başarısını artırır, insancıl kontrole dayalı okul kültürleri ise, öğrencilerin sosyal ve duygusal yönlerden gelişimini destekler (Hoy ve Miskel, 2010, s. 163).

Bir örgüt kültürü birbiriyle ilişkili alt kültürlerden oluşur. Alt kültürlerin değerleri, tutumları birbirleriyle ne kadar çok örtüşürse, örgütün kültürü o derecede bütünlük gösterir, fakat kültürler arası kesitler dar ise bütünlük görüntüsü zayıftır (Erdem ve İşbaşı, 2001, s. 36).

Bir okulun kültürünün; öğrenciler, veliler, öğretmen ve öğretim üyeleri, memurlar, okul yöneticileri bağlamında oluştuğunu söylemek mümkündür. Bir alt kültür olarak öğrencilerin eğitim gördükleri kurumlara yönelik algılamalarının önem taşıdığını söylemek gerekir (Alemdar ve Köker, 2013, s. 232).

2.4.1. Güçlü, Etkili Okul Kültürü

Pawlas (1997), güçlü ve etkili okul kültürünün temel öğelerini şu şekilde sıralamıştır: (Özdemir, 2006, s. 415)

Paylaşılan değerler; örgütteki herkese açıktır ve kurumun üstlendiği her faaliyete yayılmıştır. Değerler, genellikle yazılı değildir, ancak bunlar okulun gerçekleştirdiği faaliyetlerde ortaya çıkar. Değerler, müfredat programları, öğretim yöntemleri, zaman yönetimi, kimin niçin ödüllendirileceği gibi birçok konuda yönetici, öğretmen ve öğrencileri yönlendirir. Okuldaki sevincin, mutluluğun miktarı güçlü bir kültüre bağlıdır. Mizah ve sevinç, örgütteki insanların zorluklar karşısında deneyim kazanmasının bir göstergesidir. Okullar da anlatılan hikâyeler vardır. Bu anlatılan veya anlatılması gereken hikâyeler kültürle ilgilidir. Efsane tarzında anlatılan bu hikâyeler örgütün tarihsel bakış açısını yansıtır. Hikâyelerin özelliği, eğitici ve motive edicidir. Hatta hikâye ve efsaneler, örgüt üyeleri arasında bağlayıcı rol üstlenebilir. Her örgüt ve kültür, kurumda ne olup bittiğiyle ilgili bilgiyi yaymak için bir iletişim sistemine sahiptir. Bazı açılardan sistem informaldır. Burada her yönetici, sistem içinde bilgiyi hızlı bir şekilde yaymak için gerekli olan yolları bilmesi gerekir. Seremoni, kahramanları ve efsaneleri anma ve özel olayları kutlamadır. Seremonilerin etkileri uzun sürelidir ve resmîliği vardır. Seremoniler okul kültürünü ortaya koyar. Seremoniler sıra dışı olabilir Ritüel ise günümüzün okul faaliyetleri olarak adlandırılır. Öğretmenler meslektaşlarıyla olumlu diyalog içindedir birbirlerine yardım ederler ve mesleki bilgilerini paylaşırlar. Okul ortamındaki sıcak ilişkilerin birlikteliğinden de başarı doğar.

Etkili bir kültüre sahip okulda okulun temel değer ve sembolleri herkes tarafından paylaşılır. Okulda bir takım ruhu egemen olup ortaklaşa davranışlar teşvik edilir. Okul toplumunu oluşturan üyeler, birbiriyle dostane ilişkiler içindedir. Okulda yenilik ve değişme teşvik edilir. Okul kadrosu arasında karşılıklı yardımlaşma ve güven vardır. Başarılar kutlanır ve ödüllendirilir. Okul yöneticileri kültürel ve sembolik liderlik davranışları sergiler. Destekleyici bir ortam vardır (Şişman , 2012, s. 176).

Okulda etkileyici öğretimi destekleyici bir kültür oluşturulmalıdır. Bu kültür okulun temel misyonu olan öğretimi vurgulamalıdır. Herkes yüksek beklentiler içinde olmalı, ortaklaşa planlamayı, akademik ve işbirlikçi ilişkileri özendirilmeli, başarının tanınması ve ödüllendirilmesine vurgu getirilmeli, öğrencilerin etkili öğrenmesine yol açan düzen ve disiplini işaret etmelidir. Bu kültür doğrultusunda: (Balcı, 2013, s. 195, 196)

*Okulun amaç ve görevleri açıkça belirtilmeli ve herkes bunlar üzerinde hemfikir olmalıdır.

*Okulda akademik ilgi açığa kavuşturulmalı ve herkesin beklentileri yazılı olarak alınmalı ve yayımlanmalıdır.

*Okuldaki tüm yönetim ve örgütle ilgili düzenlemeler, sınıftaki öğretimi kolaylaştırıcı nitelikte olmalıdır.

2.4.2 Okul Yöneticisinin Kültürel Liderlik Rollerini

Okul yöneticisinin birinci görevi, okulun toplum koşullarını ve değerlerini açıklamaktır. Kültürel bir lider olarak, okul yöneticisi toplumsal değerlerin temsilcisi olmalıdır. Okul yöneticisi tarafsız bir kültürel lider olarak değişik sosyal değerler arasında denge sağlayabilmelidir (Çelik, 2012, s. 52).

Okul yöneticisinin okullarda etkili olabilmeleri bakımından sergileyecekleri kültürel liderlik rolleri yorumlayıcı , sunucu ve resmi rol üzere üçe ayrılır. Yorumlayıcı rolün amacı; okulun görevlerini, normlarını ve değerlerini, yorumlama seçme ve belirleme, insan ilişkilerinde danışman gibi davranmadır. Yorumlayıcı rolün yaklaşımı, bir figür ve sembol yöneticisi olma, bir sembol gibi erkek ve kadın kahramanlardan, ünlü kişilerden, hikâyelerden ve sloganlardan yararlanma ve sembolik ifadeleri sözelleştirmediir. Sunucu rolün amacı; uygun çalışma, istenen davranış, davranışsal örneklerle yönlendirmedir. Sunucu rolün yaklaşımı; davranışı modelleştirme, sözel olmayan bilgi sağlama, istenen ve eğilimli olunan özel davranış örnekleri, bazı davranışların ayrıntılarını belirleme, grup önünde etkili sunu yapma ve tutarlı örnek vermedir. Resmi rolün amaçları; bireysel ve grupsal eylemleri destekleme, günlük küçük etkinliklere katılma, istenen davranışları yapma ve temel normlara uymadır. Resmi rolün yaklaşımı ise; Bütün üyeleri özenle bir araya getirme, onlara uygun davranış örnekleri sunma sık sık geleneksel törensel ve onursal etkinlikler düzenleme, halka açık etkinlikler düzenleme, halka açık etkinlikleri onaylama ve uygun ortamlar oluşturmadır (Kottkamp'dan aktaran Baytun ve Özerem, 2013, s. 224).

Tablo 4: Okul Yöneticisinin Kültürel Rollerini

ROLLER	AMAÇLAR	YAKLAŞIM
Yorumlayıcı Rol	Okulun görevlerini, normlarını ve değerlerini, yorumlama seçme ve belirleme, insan ilişkilerinde danışman gibi davranma	Bir figür ve sembol yöneticisi olma, bir sembol gibi erkek ve kadın kahramanlardan, ünlü kişilerden, hikâyelerden ve sloganlardan yararlanma ve sembolik ifadeleri sözelleştirme
Sunucu Rol	Uygun çalışma, istenen davranış, davranışsal örneklerle yönlendirme	Davranışı modelleştirme, sözel olmayan bilgi sağlama, istenen ve eğilimli olunan özel davranış örnekleri, bazı davranışların ayrıntılarını belirleme, grup önünde etkili sunu yapma ve tutarlı örnek verme
Resmi Rol	Bireysel ve grupsal eylemleri destekleme, günlük küçük etkinliklere katılma, istenen davranışları yapma ve temel normlara uyma	Bütün üyeleri özenle bir araya getirme, onlara uygun davranış örnekleri sunma sık sık geleneksel törensel ve onursal etkinlikler düzenleme, halka açık etkinlikler düzenleme, halka açık etkinlikleri onaylama ve uygun ortamlar oluşturma

Kaynak: Kottkamp'den aktaran Baytun ve Özerem, 2013, s. 224.

2.4.3. Okulun Örgüt Felsefesi

Örgüt felsefesi örgütün hareket alanının sınırlarını belirleyerek uyulması gereken kaideleri ortaya koyar. Örgüt kültürü ile uygunluk göstermeyen, örgüt üyeleri tarafından benimsenmeyen amaçlar ve bunlara yönelik olarak oluşturulan kaideler uygulamada başarısız olacaktır. Bu bakımdan örgüt felsefesinin ortaya koyduğu norm ve değerlerin çalışanlar tarafından paylaşılabilir vasıfta olmasına büyük özen gösterilmelidir. Aksi takdirde örgüt felsefesi kültürün bir parçası olmaktan ve kültürün oluşumunu desteklemekten uzak kalacaktır (Keller'den aktaran Unutkan, 1995, s. 55).

Okulun örgüt felsefesinin bilinmesinin amacı ise yönetici, öğretmen ve öğrencilerin bakış açılarını yönlendirmektir. Okul personelinin sahip olduğu yaşam felsefesi aynı zamanda okulun örgüt felsefesini de etkiler. Bu felsefe öğretmen ve yöneticilerin felsefeleriyle birleşirse, daha rahat bir çalışma ortamı oluşur. Okulun örgüt felsefesi belli inançlara ve değerlere dayanır. Örgüte bağlı kişilerin bu felsefeye bağlılık derecesi ne kadar yüksekse, görevlerini yerine getirme derecesi de o derece yüksek olur. Okulların örgüt felsefesi ile ülkenin eğitim felsefesi arasında yakın bir ilişki vardır. Okullardaki her türlü uygulamaya örgüt felsefesi yön verir. Bu bağlamda okullarda uygulanacak her eğitim etkinliği okulun örgüt felsefesiyle paralellik gösterdiği zaman, bütün etkinlikler amacına ulaşacaktır. Her eylem bir düşünceye dayandığı gibi okulda uygulanacak her eğitim etkinliği de okulun örgüt felsefesine dayandırılmalıdır (Çelik, 2012, s. 62-63-64).

2.4.4. Okul Kültüründe Değişme

Değişim gereksinimleri örgütleri de etkilemektedir. Hiçbir örgüt, değişimden uzak durarak ya da değişime direnç göstererek ayakta kalamaz. Bu yüzden tüm örgütlerin değişim talepleri en elverişli seviyede yaşatması gerekmektedir. Ancak bir örgütün üyelerinin katılımı ve desteği ile gerçekleşen kontrollü değişim ile plansız ve kontrolsüz ani değişimi birbirinden ayırmak gerekir (Özdemir, 2000, s. 55). Çünkü, değişim örgütün kontrolü dışında gerçekleşecek olursa, örgüt için tükenme noktası da olabilir. Bu yüzden, örgütlerin, değişimi kontrol altına alarak, planlı bir biçimde işlevsel hale getirmeleri gerekmektedir. Değişim, diğer bütün örgütler gibi okul örgütünü de yakından ilgilendiren bir olgudur. Bu nedenle toplumları değiştirmesi beklenen öncüler arasında belki de en önemlisi eğitim fonksiyonunu da gerçekleştiren okul örgütüdür (Aslan ve Beycioğlu, 2010, s. 2).

Okul idarecisi, okul kültürünün yaşatılmasında, güçlendirilmesinde olduğu kadar gerektiğinde değişmesinde ve yeniden oluşturulmasında önemli bir etkileme gücüne sahiptir. Kültürü, değişmek aslında çok güçtür. Fakat kültürler zaman içinde değişebilir. Örgüt kültürlerinin zamanla değişebildiğini, bu süreçte idarecilerin önemli bir rol oynadığını yapılan araştırmalar göstermiştir. Bir okulda yerleşik hâkim kültür, okulun amaçlarına hizmet etmeyebilir veya okulu oluşturan üyelerin isteklerini karşılamayabilir. Bu durumda yöneticiden mevcut kültürü değiştirmesi beklenir. Bir okulda okul kültürünün değişmesi, örgüt yapısı da dâhil olmak üzere pek çok şeyin değişmesi demektir. Okul geliştirme stratejisinin önemli bir boyutunu kültürel değişme,

oluşturur. Bu durum, insanların, tutum, değer ve alışkanlıklarının etkilenmesini sağlar. Bu ise çok zor bir durumdur. Fakat yöneticiler, okulun yönetim yapısında, okulun fiziki çevresinde, sembollerinde, örgütsel ve yönetsel uygulamalarında bir takım değişiklikler yaparak kültürel değişmeyi sağlayabilirler. Hizmet içi eğitim çalışmaları, yöneticinin kendisinin diğerleri için bir rol modeli olması, zaman ve mekân kullanımına ilişkin yeni düzenlemeler, kültürü etkilemede kullanılabilecek diğer yollar arasında yer alır. Etkili olan ve olmayan okullar üzerinde yapılan araştırmalar, okulların kültürleri arasında belirgin farklılıklar olduğunu gösteriyor. Etkili okullarda, okul toplumunu oluşturan üyeler, yüksek düzeyde sorumluluk duygusuna sahiptir. Davranışlarda bir uzlaşma, bütünleşme, katılım, paylaşma söz konusudur. Paylaşılan güçlü kültürel değerler ve semboller başarılı okullarda bulunur. Temel kültürel değerleri yönetici ve öğretmenler temsil etmekte, rol ve davranış modeli olmaktadır. Farklı okulların uygulamalarında temel kültürel değerler vurgulanır, anlamlı tören ve seremoniler gerçekleştirilir. Etkili ve başarılı okullar için önce okul kültürlerinin yeniden inşa edilmesi gerekir. Örgüt kültürü ile örgütsel yapı, program ve süreçler üzerinde gündeme gelen değişiklikler ilişkilendirilmelidir. Bu değişimler kültür tarafından da desteklenmelidir ki okullarda beklenen düzeyde bir değişim olsun. Örgütsel değişim esas itibarıyla örgüt kültürünün, yani insanların örgüte ve işe ilişkin tutum, davranış ve alışkanlıkların değişmesi demektir (Şişman, 2010, s. 43).

2.5. Mesleki ve Teknik Eğitimin Önemi

Mesleki ve Teknik Ortaöğretim; ilköğretime dayalı en az dört yıllık zorunlu eğitimle öğrencilere genel kültür kazandırmanın yanında, ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, hem yükseköğretime hem mesleğe veya geleceğe ve iş alanlarına hazırlayan eğitim öğretim sürecidir. Sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünü yetiştirmek, başarılı öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına geçiş için gerekli ve yeterli eğitimi vermek amacıyla kurulan Mesleki ve Teknik Ortaöğretim kurumlarının sayısı 2013/2014 eğitim öğretim yılı verileriyle 7211'dir. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim kurumlarında 2.513.887 öğrenci eğitim görmektedir. Yine bu okullarımızda 161.288 öğretmen görev yapmaktadır. 2012/2013 eğitim öğretim yılında mezun olan öğrenci sayısı 339.270'dir (<http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>).

Nitelikli insan gücü ihtiyacını karşılaması, dışa açılma ve uluslar arası rekabet gücünü arttırma çabası içinde olan ekonomimiz için, mesleki ve teknik eğitime şimdiye kadar yeteri kadar önem verilmemiştir. Bunda; öğretmenlerin bilgilerinin güncel olmaması, eğitim araç ve gereçlerinin güncelliğini kaybetmiş olması, eğitim sektör ihtiyaçlarını karşılayamaması, başarı düzeyleri daha düşük olan öğrencilerin mesleki eğitimi tercih etmeleri, öğrencilerin istek ve beklentilerinin tespit edilememesi gibi sorunlar Mesleki Eğitimin önemini kaybetmesine neden olmuştur. Bir de buna katsayı uygulaması gibi bir takım yanlış kararlar da eklenince mesleki eğitim istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Üniversite sınavlarında mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının başarı düzeyleri genel eğitim liselerine göre çok düşük kalmıştır. Özellikle 1999 yılında üniversiteye giriş sınavı çift aşamadan tek sınava indirilmiş Ağırlıklı Orta Öğretim

Başarı Puanı sistemine geçilmiştir. Bu sistem üniversiteye girişte meslek liselerine diğer genel lise mezunlarına göre daha düşük katsayı uygulayan bir sistemdi. Katsayı uygulaması özellikle mesleki ve teknik liselerde okuyan öğrenci sayısını olumsuz etkilemiş, YÖK tarafından 2009 yılında alınan kararlar Meslek lisesinin önündeki katsayı adaletsizliği giderilmiştir. Sanayisi gelişmekte olan Türkiye’de Mesleki Eğitim Kurumlarına gerek öğrenciler, gerekse de kamu yönetimi tarafından son yıllarda gereken önem tekrar verilmeye başlanmış fakat yine de bu istenilen düzeyde değildir.

Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim, T.C. Anayasası, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile desteklenen bir yapıya sahiptir. Son yıllarda mesleki ve teknik ortaöğretimin ağırlığının artması önemli bir politika hedefi olarak belirlenmiştir (<http://www.mesleklisesimemleketmeselesi.com>). Ülkemizde mesleki ve teknik eğitime ilişkin üst strateji belgelerinde –Dokuzuncu Kalkınma Planı, 60. Hükümet Planı ve Vizyon 2023 vb.- mesleki eğitime gerekli önem verilerek yapılması gerekenler ana hatlarıyla ortaya konmuştur.

Mesleki ve teknik öğretim; kalkınmanın hızlandırılması, istihdamın artırılması ve ülkenin rekabet gücünün yükseltilmesi yönünden kritik öneme sahiptir. Bu önemin, toplumun her kesimine kavratılması gerekmektedir. Teknolojik çağa uyum sağlayabilmek için, ülkemizde de mesleki ve teknik eğitime gereken özenin gösterilmesine ihtiyaç vardır (Alkan vd., 1999, s. 195-196). Öğrencilerin ilgi, istek, beklenti ve ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak çalışmalar yapmak başarılı öğrencilerin bu liselerimizi tercih etmelerini sağlayacaktır.

2.6. İlgili Araştırmalar

Türkiye’de ve yurt dışında okul kültürüyle ilgili yapılan araştırma sayısında son zamanlarda artış görülmektedir. Bu araştırmalar kısaca özetlenmeye çalışılmıştır.

Rosenbaum (1988) akademik başarıları yönünden farklı iki okulda yapılan araştırmada; örgüt kültürü, iki okulda paylaşılan değerler, inançlar, kahramanlar, okul hakkında anlatılan hikayeler, yöneticiler tarafından kullanılan sembolik liderlik ve okul etkinliklerini etkileyen kültürel normlar ele alınmıştır. Araştırma sonunda iki okulun ayrı kültürüne sahip olduğu; akademik başarı düzeyi yüksek olan okulun kültürü, öğrenci ve öğretmenlerin gereksinimlerinin karşılanması, destekleyici öğretim-öğrenme çevresinin düzenlenmesi ve yarışma üzerinde yoğunlaşırken; başarı düzeyi düşük okul kültürünün genel olarak mevcut okul kurallarını koruma, öğretim programında standartlık ve özkorumam üzerinde yoğunlaştığı saptanmıştır (Rosenbaum’dan aktaran Narsab, 2006, s. 94).

Şişman’ın; “Örgüt Kültürü: Eskişehir İl Merkezindeki İlkokullarda Bir Araştırma” adlı çalışmasında; insanın çevresiyle ilişkileri konusunda ilkokullarda görevli yönetici ve öğretmenler arasında farklı sayıltılar egemen olmakta, grup içinde ortak bir algı dayanağı oluşturmamaktadır. İlkokullarda egemen olan kültürün gelişme

ve uzlaşmadan yana bir kültür olma özelliği ağır basmaktadır. Söz konusu kültür, çevreyle ilişkilerde çevreyi etkileme ve değiştirme konusunda fazla etkin görünmemektedir. İnsan doğası konusunda güçlü ve ortak bir algı dayanağı gelişmemiştir (Şişman'dan aktaran Çelik, 2002, s. 149).

Deblois ve Corriveau (1994) yılında yaptıkları araştırmada okul kültürü ile öğrenci başarısı arasında bir ilişki olup olmadığını incelediler. Araştırma için üç lise seçildi. Okul kültürünün güçlü olduğu ortamlarda başarısızlık ve okul bırakma durumlarına daha az rastlandığı görüldü.

İpek (1999)'in, 'Resmi Liseler ile Özel Liselerde Örgütsel Kültür ve Öğretmen-Öğrenci İlişkisi' adlı çalışmasında; Ankara iline bağlı beş merkez ilçede bulunan resmi liseler ile özel liselerdeki yönetici, öğretmen ve öğrenciler üzerinde araştırma yapmıştır. Bu araştırmanın temel sonuçları şunlardır: Resmî liselerdeki örgütsel kültür boyutu sıralaması güç kültürü, rol kültürü, başarı kültürü ve destek kültürü şeklinde olurken, özel liselerde bu sıralama başarı kültürü, güç kültürü, destek kültürü ve rol kültürü şeklinde gerçekleşmiştir. Örgütsel kültür ile öğretmen-öğrenci ilişkisi boyutlarında resmi liseler ile özel liseler arasında manidar farklılıklar vardır. Özel liselerin tüm örgütsel kültür boyutuna ilişkin algıları, resmi liselere göre daha üst düzeyde gerçekleşmiştir. Hem resmî hem de özel liselerde öğretmen öğrenci ilişkisi boyutları ile en yüksek düzeyde ilişki bulunan ilk iki örgütsel kültür boyutu destek kültürü ile başarı kültürü boyutlarıdır. Bu boyutlar her iki okul kültüründe de demokratik ilişki boyutu ile pozitif, otoriter ve başıboş ilişki boyutları ile negatif yönde ilişkilidir.

Çetin (1999), "Okul Yöneticileri ve Öğretmenlere Göre Örgüt Kültürü" adlı çalışmasını İstanbul ilinde bulunan 17 ilköğretim ve ortaöğretim okulunda yapmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; yaş, medeni durum, çalışma hayatındaki hizmet süresi, branş değişkenlerinin örgüt kültürünü etkilemediği görülmüştür. Görev, öğretim düzeyi ve sektörün örgüt kültürünün en belirleyici öğeleri olduğu anlaşılmaktadır. Görev türüne, öğretim düzeyine ve sektöre göre beliren farklılıkların birleşik kültürün oluşmasına engel olduğu görülmektedir. Bu değişkenlere göre farklı gruplarda farklı alt kültürler söz konusudur. Birleşik kültür özelliği gösteren önermelerin ve çatışma faktörünün üzerinde olumsuz algılamalar içerir ve paylaşılan değerler olumsuz niteliktedir.

Zollers, Ramanathan ve Moonset (1999) çalışmalarında okul kültürü algısında öğrencilerin sosyo-kültürel özelliklerinin de etkili olduğu; ortak bir okul kültürü algısı için kaynaştırılmış kültüre sahip öğrencilerden oluşan okulların daha yararlı olacağını ifade etmişlerdir.

Erdem ve İşbaşı (2001) tarafından Akdeniz Üniversitesinde yaptıkları "Akdeniz Üniversitesi İİBF son sınıf öğrencileri fakülte kültürünü nasıl algılıyor?" isimli çalışmalarının sonuçlarına göre öğrenciler, aidiyet, semboller ve öğretim üyeleri ile olan iletişim boyutunda olumlu algılamalara sahiptirler. Örgütsel yapı-işleyiş boyutunda daha çok olumsuz algılamalar belirlenirken, eğitim sürecinin etkililiği ve sonuçları konusunda ise ortak algılamalarının oluşmadığı görülmüştür. Bu sonuç, kurumun genç bir kültüre sahip olmasına rağmen ortak anlamlar üretebildiğini ancak, örgütsel

performansı yakından etkileyen örgüt yapısının işleyişinin ve eğitim süreçlerinin geliştirilmesi gerektiğini göstermiştir.

Chinaekwu'nun (1993), öğretmenlerin karar sürecine katılması, iş doyumu algıları ve okul kültürü arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmasında öğretmenlerin karar sürecine katılımı ile okul kültürü ve öğretmenlerin iş doyumu algıları arasında belirgin bir ilişki saptanmıştır (Chinaekwu'den aktaran Çelik, 2002, s. 155).

Yılmaz ve Oğuz (2005) tarafından Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri son sınıfta okuyan 275 öğrenciye yaptıkları "Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Fakülte Kültürüne İlişkin Algıları" isimli çalışmalarının sonuçlarına göre; öğrenciler, fakültenin geçmişine ilişkin anılar, öyküler ve olayların, eski öğrenciler tarafından yenilere aktarılmadığını, fakültenin fiziki mekanlarının diğer fakültelere göre farklı ve özgün olmadığını, fakültede uygulamalar açısından bölümler arasında yüksek uyum olmadığını, farklı sınıflardaki öğrencileri arasındaki iletişimin güçlü olmadığını, fakültenin yöneticilerinin sorunların giderilmesinde başarılı olmadığını belirtmişlerdir.

Arslan, Kuru ve Satıcı (2005) tarafından ilköğretim okulları ile ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin, örgüt kültürü ve alt boyutlarında yapılan uygulamalara katılma derecelerini belirlemek, ilköğretim ve ortaöğretim okullarındaki okul kültürünün mevcut durumu belirlemek, benzer ve farklı yönlerini bulmak amacıyla yapılan "İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarındaki Örgüt Kültürünün Karşılaştırılması" adlı çalışmada; genel olarak ilköğretim okullarında daha güçlü bir örgüt kültürü olmasına karşılık ortaöğretim okullarında orta düzeyde bir örgüt kültürünün bulunduğu, örgüt kültürünün bazı alt boyutlarında da ilköğretim okulları ile ortaöğretim okulları arasında farklılıkların görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Sönmez (2006) "Meslek Liselerinde Örgüt Kültürü" adlı çalışmasında meslek liselerindeki başat örgüt kültürünün belirlenmesi ve Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde yer alan farklı genel müdürlüklere bağlı meslek liselerinde örgütsel kültür boyutuna ilişkin farkın olup olmadığını araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda, meslek liselerinde başat örgüt kültürü boyutunun rol kültürü olduğu belirlenmiştir. Farklı genel müdürlüklere bağlı meslek liselerinde örgüt kültürünün farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Narsap (2006), "Genel ve Mesleki Liselerde Örgüt Kültürü" adlı çalışmasında; genel liseler ile meslek liseleri arasında genelde temel sayılılar ve okulda gerçekleşen durumlar açısından çok büyük farklılıkların gözlenmediği, ancak her bir okul türü arasında özellikle okulda gerçekleşen durumlar açısından bir takım farklılıklara rastlandığı, bu farklılıkların çoğunlukla meslek liseleri lehine olduğu sonucuna ulaşmıştır. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin değerlendirmeleri açısından; okul içi ve yönetimle öğretmenler arası ilişkiler, çatışmaların çözümü, yönetimin öğretmene olan desteği, ödüllendirme, öğrenci merkezli eğitim, öğrencilerin eğitimi ve beceri edinimine verilen önem, okula yeni gelenin okula uyum sağlaması bakımından üst sıralarda yer alırken, onu ticaret meslek liseleri, endüstri meslek liseleri, Anadolu liseleri ve genel liseler takip etmekte, turizm ve otelcilik meslek liseleri bu alanlarda en

düşük ortalamayı almıştır. Genel liselerde görev yapan öğretmenler görüşlerini yönetime daha rahat ifade ettiklerini belirtirken, yönetimin okulu dışarıdan gelen baskılara karşı koruması hususunda en yüksek değerlendirme endüstri meslek liselerinde yapılmıştır. Genel liselerde öğrenci başarısına ilişkin öğretmenlerin beklentileri daha yüksek çıkmıştır. Yöneticilerin okulda gerçekleşen durumlara ilişkin algılarının ve verdikleri yanıtların öğretmenlere oranla çok daha yüksek olması, okulda var olan durumu olduğundan daha pozitif algılama eğiliminde oldukları, yine aynı şekilde aynı okulda hizmet süresi daha fazla olan öğretmenlerin, okulda hizmet süresi daha az olan öğretmenlere göre okulda gerçekleşen durum ve uygulamaları daha yüksek algılama ve değerlendirme eğiliminde oldukları gözlenmiştir. Erkek öğretmenlerin, bayan öğretmenlere göre işbirliğine daha yatkın oldukları, yönetime düşüncelerini daha rahat ifade edebildikleri, çatışmaların çözümünde daha uzlaşmacı davrandıkları ve okulda bu konuda var olan durumu daha pozitif algıladıkları sonuçlarına varılmıştır.

Marcoulides, Heck ve Papanastasiou (2006) çalışmalarında öğrencilerin başarı durumlarının okul kültürü algılarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Demirtaş ve Ersözlü (2007) tarafından okul kültürlerinin doğasını belirlemek için yapılan “Okul Kültürü ile Öğrencilerin Şiddete Başvurma Davranışları Arasındaki İlişkiler” adlı çalışmada; okullarda işbirlikçi bir kültürün egemen olduğuna, yöneticiler ve öğretmenlerin eğitimsel amaçları gerçekleştirme doğrultusunda işbirliği içinde çalıştıkları, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre okul kültürlerini daha fazla işbirlikçi olarak gördüğüne, öğretmenlerin branşlarına göre okul kültürüne yönelik algılarında farklılık olduğuna, okul kültürleri ile öğrencilerin şiddete başvurma davranışları arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğuna ulaşılmıştır. Yani okul kültürü geliştikçe öğrencilerin şiddete yönelik davranışlarında azalma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Köksal (2007) tarafından Balıkesir Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Necatibey Eğitim Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi son sınıfta öğrenim gören 1333 öğrenciye yaptığı “Yükseköğretimde Örgüt Kültürü ve Alan Araştırması” adlı çalışmasında; öğrenciler güç mesafesi ve iletişim boyutunda olumlu algılamalara sahip olduğu, örgütsel yapı-etkinlik ve semboller boyutunda ise daha çok olumsuz algılamalar belirlenirken diğer boyutlarda ise ortak algılamaların oluşmadığı görülmüştür. Bu sonuç, kurumun örgütsel performansını yakından etkileyen örgüt kültürünün ve eğitim süreçlerinin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Aslan (2008)’in, Ankara’da 15 lise ve 244 öğretmene uyguladığı “Liselerde Örgüt Kültürü (Sincan Örneği)” adlı çalışmasında amaç; resmi liselerde görev yapan öğretmenlerin okul kültürüne ilişkin algılarını belirlemektir. Araştırmanın sonuçlarına göre; öğretmenlerin okul kültürüne ilişkin algıları branş, okul yaşı ve okul türü değişkenleri bakımından farklılık gösterdiği, öte yandan okul kültürünün hem geneli, hem de alt boyutlarına ilişkin öğretmen algıları cinsiyet, yaş, okuldaki görev süresi, öğretmenlik kıdemi, mezun olunan okul türü değişkenleri açısından önemli farklılıklar bulunmamıştır.

Mees (2008) ortaokullarda yaptığı çalışmada “öğretmen işbirliğinin” okul kültürünün yordayıcılarından olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yeniçeri ve Köker (2009) tarafından Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde öğrenim gören 364 son sınıf öğrencilerine yaptıkları “Öğrencilerin Okul Kültürü Algısı Üzerine Amprik Bir Araştırma: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Örneği” adlı çalışmalarının sonuçlarına göre; öğrencilerin, fakülte kültürü boyutlarından sembol algısının özellikle üst sınıflarda düşük olduğunu, aidiyet algısının ise son sınıflarda artırılması gerektiğini göstermiştir.

Macneil, Prater ve Busch (2009) çalışmalarında okul kültürü ile akademik başarı arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

İpek ve Topsakal (2009) tarafından Kosova’da Türkçe eğitim yapılan ortaöğretim kurumlarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin, okullarında algılamış oldukları örgütsel kültür eğilimlerini belirlemeyi amaçlayan “Genel ve Mesleki-Teknik Lise Öğrencilerinin Örgütsel Kültür Algıları:Kosova Örneği” adlı çalışmalarında; öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarda en çok güç kültürü eğilimi algıladıkları, öğrencilerin örgütsel kültür algıları arasında cinsiyetlerine bağlı olarak istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmadığı, bununla birlikte, öğrencilerin örgütsel kültür algılarının öğrenim gördükleri okul türüne bağlı olarak tüm örgütsel kültür boyutlarında; buldukları sınıf düzeyine bağlı olarak ise destek kültürü ve başarı kültürü boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır.

Demirtaş (2010) tarafından liselerde okul kültürü ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için yaptığı “Liselerde Okul Kültürü ile Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki” adlı çalışmada; okul kültürü ölçeğinde, okul kültürünün doğasını açıklayan beş faktörün bulunduğu, genel liseler ile meslek liselerinin kültürleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığına, en yüksek ortalamalar amaç birliği faktöründen elde edildiği, mesleksi gelişme ve işbirlikçi liderlik faktörleri ile öğrenci başarısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgular, öğrenen örgütlerin özelliğine uygun olarak, öğretmenlerin kendilerini öğrenen bireyler olarak algıladıklarını göstermektedir.

Durmuş (2010) tarafından Ankara Güvercinlik Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi son sınıf öğrencilerine yaptığı “Güvercinlik Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul Kültürü Algıları” adlı çalışmada; öğrenciler okul kültürünü oluşturan beş alt boyuttan aidiyet, semboller ve iletişim-ilişki boyutlarını olumlu düzeyde, güç mesafesi ve örgütsel yapı ve etkinlik boyutlarını ise daha az olumlu düzeyde algıladıkları görülmüştür. Öğrencilerin okul kültürünü algılamalarında sınıf seviyelerine göre güç mesafesi ve iletişim-ilişki boyutlarında anlamlı farklılıklar görülmüştür. Okul türüne göre tüm alt boyutlarda ve öğrenim görülen bölümlere göre aidiyet, güç mesafesi ve iletişim ilişki boyutlarında farklılıklar bulunmuştur, yaşa göre iletişim-ilişki ve örgütsel yapı-etkinlik boyutlarında farklılıklar görülmüştür. Sınıf tekrar durumu değişkenine göre ise anlamlı farklılıklar görülmemiştir.

Şahin (2011); “Öğretimsel Liderlik ve Okul Kültürü Arasındaki İlişki (İzmir İli Örneği)” adlı çalışmasında; öğretmenler okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik stillerini ve okul kültürünü olumlu algıladıkları, öğretmenlerin yaş ve hizmet sürelerine göre algıları arasında farklılık olmadığı, okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik stilleriyle okul kültürü arasında ise olumlu ve yüksek düzeyde bir ilişki olduğu buna göre öğretimsel liderliğin okul kültürünün tüm boyutları üzerinde önemli bir etkisi olduğu, öğretimsel liderliğin en çok okul liderliği boyutunu etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Karaman (2011)’ın, “İlköğretim Okullarında Şiddetin Yaygınlığı: Okul İklimi, Okul Kültürü ve Fiziksel Özellikler” adlı çalışmasında; kız öğrencilerin okul iklimini algılamalarına yönelik olarak yol gösterme, ders yönetimi, cinsel taciz ve cinsiyet ayrımcılığına yönelik algılamaları erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğu; alt sınıflarda okuyan öğrencilerin okul iklimi algıları ise üst sınıflarda okuyan öğrencilere göre daha olumlu bulunmuştur. Güvende hissetme boyutunda ise 8. Sınıfta okuyan öğrencilerin algıları daha yüksek bulunmuştur. Öğretmenlerin okul iklimi ve okul kültürü algılamalarının cinsiyete göre değişmediği saptanmıştır. Öğretmenlerin aynı okulda çalışma sürelerine göre okul iklimi algıları “anlayış gösterme” alt boyutu için 11 yıl ve daha fazla çalışanların algılamalarının bu boyutlarda daha olumlu olduğu; okul kültürü algılarında ise “öğretmen işbirliği” ile “amaç birliği” alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu ve 11 yıl ve daha fazla çalışanların daha olumlu olduğu bulunmuştur.

Weeks (2012) çalışmasında öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarının karşılanmasının okul kültürü algısını etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Demir, Kaya ve Metin (2012) tarafından Kars il merkezinde bulunan Genel ve Mesleki Lisesi öğrencilerinin okullarının yaşam kalitesine ilişkin algılarının incelenmesi amacıyla yaptıkları “Lise Öğrencilerinde Okul Kültürünün Bir Ögesi Olarak Okul Yaşam Kalitesi Algısının İncelenmesi” adlı çalışmada; öğrencilerin cinsiyet ile okul yaşam kalitesi ölçeğinin alt boyutları arasında ve lise türü ile okula yönelik olumlu duygular, statü, okula yönelik olumsuz duygular, öğrenciler, sosyal etkinlikler ve toplam boyutlarında anlamlı bir farklılaşma olmadığı, sınıflara göre öğrencilerin öğretmenler, okula yönelik olumlu duygular, okula yönelik olumsuz duygular ve genel toplamda on ikinci sınıf lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu öğretmenler, okul yöneticileri, sosyal etkinlikle ve genel toplamda anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık görülürken diğer boyutlar baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık oluşmadığı bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler boyutu ile okul yöneticileri, statü, öğrenciler boyutları arasında ve okula yönelik olumsuz duygular ile genel toplam arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak ölçeğin diğer boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırma “genel tarama” modeli şeklindedir. Tarama modeli geçmişte ya da şu an var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir. Bu araştırma modelinde var olan durum üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmaz. Önemli olan mevcut durumu en iyi biçimde ortaya koymaktır (Büyüköztürk, 2011, s. 5).

Bu çalışmada; Bozkır Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi ile Bozkır Kız Teknik ve Meslek Lisesindeki okul kültürünü belirlemek amaçlanmaktadır. Meslek liselerinde var olan okul kültürünü tespit etmeye yönelik olduğundan bu araştırmanın modeli genel tarama modelindedir. Bu doğrultuda öğrencilere “Okul Kültürü Ölçeği” verilmiş, okul kültürü algılarının ne düzeyde olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

3.2. Evren- Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Konya ili Bozkır ilçesi Bozkır Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi ile Bozkır Kız Teknik ve Meslek Lisesinde okuyan 390 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın evrenini 9.sınıfta öğrenim gören 148, 10. sınıfta 89, 11. sınıfta 100 ve 12. sınıfta 53, toplam 390 öğrenci oluşturmaktadır. Evrenin tümüne ulaşılabildiği varsayılmaktadır, evren aynı zamanda çalışma evrenidir.

Tablo 5: Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellik		n	%
Okul türü	Kız Meslek Lisesi	178	45,6
	Endüstri Meslek Lisesi	212	54,4
Cinsiyet	Kız	185	47,4
	Erkek	205	52,6
Yaş	15 ve daha küçük	128	32,8
	16	118	30,3
	17	91	23,3
	18 ve daha büyük	53	13,6
Okuduğu sınıf	Hazırlık	148	37,9
	10 sınıf	89	22,8
	11. sınıf	100	25,6
	12.sınıf	53	13,6
Okuldaki süre	1. yılı	138	35,4
	2. yılı	101	25,9
	3. yılı	106	27,2
	4 ve daha fazla	45	11,5
Sınıf tekrarı	Evet	43	11,0
	Hayır	347	89,0
Bölümü	Hazırlık	148	37,9
	Bilişim teknolojileri	50	12,8
	Çocuk gelişimi	89	22,8
	Elektrik-Elektronik	30	7,7
	Makine Tekn./Mobilya Tasarımı	35	9,0
	Muhasebe Finansman	38	9,7

Çalışmaya katılan 390 öğrenciden 178'i (%45,6) Kız Meslek Lisesi, 212'si (%54,4) Endüstri Meslek Lisesi öğrencisidir. Öğrencilerin 185'i (%47,4) kız, 205'i (%52,6) erkektir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin 128'i (%32,8) 15 yaş ve daha küçük, 118'i (%30,3) 16yaş, 91'i (%23,3) 17 yaş, 53'ü (%13,6) 18 yaş ve daha büyüktür.

Öğrencilerin 148'i (%37,9) hazırlık sınıfında, 89'u (%22,8) 10. sınıfta, 100'ü (%25,6) 11. sınıfta, 53'ü (%13,6) 12. sınıfta öğrenim görmektedir.

Öğrencilerin 138'inin (%35,4) okuldaki 1. yılı, 101'inin (%25,9) 2. yılı, 106'sının (%27,2) 3. yılı, 45'inin (%11,5) 4 ve daha fazla yılıdır.

Öğrencilerin 43'ü (%11,0) sınıf tekrarı yapmış, 347'si (%89,0) sınıf tekrarı yapmamıştır.

Öğrencilerin 148'i (%37,9) hazırlık sınıfında, 50'si (%12,8) bilişim teknolojileri, 89'u (%22,8) çocuk gelişimi, 30'u (%7,7) elektrik-elektronik, 35'i (%9,0) makine teknolojisi/mobilya iç mekan tasarımı, 38'i (%9,7) muhasebe finansman alanında öğrenim görmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak, “Bireysel Bilgi Formu” ve “Okul Kültürü Ölçeği” kullanılmıştır. Öğrencilerin okul kültürü algılarını belirlemek için, öğrencilerin yaş, sınıf seviyelerini, okulda geçirdikleri zaman ve sınıf tekrar durumlarını ve alanlarını belirlemek için “kişisel bilgi formu” hazırlanmıştır. Orijinal ölçek Erdem ve İşbaşı (2001) tarafından, “Akdeniz Üniversitesi İİBF Son Sınıf Öğrencileri Fakülte Kültürünü Nasıl Algılıyor?” adlı çalışmalarında kullanılmıştır. Orijinal ölçek 31 maddeden oluşmuş ve faktör analizi sonucunda, beş alt boyuttan –aidiyet, semboller, güç mesafesi, iletişim-ilişki ve örgütsel yapı-etkinlik- oluştuğu belirlenmiştir. Durmuş (2010) tarafından kullanılan ölçek, ortaöğretimdeki örgütsel yapıya uygun hale getirilmiştir. Fakülte kavramı yerine okul, üniversite kavramı yerine lise, eğitim bilimleri fakültesi kavramı yerine meslek lisesi, bölüm kavramı yerine alan, öğretim üyesi kavramı yerine öğretmen kavramı kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirlik ve geçerlik analizi Durmuş (2010) tarafından yapılmış olup Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı 0,877 olarak hesaplanmıştır. Ölçekte ele alınan boyutlara (faktörlere) ilişkin öz değerler, toplam varyansın %78.485'ini karşılamaktadır. Diğer taraftan, güvenirlik katsayıları, aidiyet boyutu için 0,866; semboller boyutu için 0,833; güç mesafesi boyutu için 0,806; iletişim-ilişki boyutu için 0,865; örgütsel yapı-etkinlik boyutu için 0,841 olarak hesaplanmıştır (Durmuş, 2010, s. 50-51).

Ölçek maddelerinin faktör analizi sonucuna bağlı boyut analizlerinde Durmuş (2010), ölçeğin maddelerinin öğrencilerce boyutlara göre “Aidiyet” 10,15, 17, 21, 23, ve 27, “Semboller” 20, 24, 25, 26, “Güç mesafesi” 5, 7, 12, 13, “İletişim-ilişki” 4, 6, 11, 14, 16, 18 ve “Örgütsel yapı-etkinlik” 1, 2, 3, 8, 9, 19, 22 nolu maddelerce temsil edildiğini belirlemiştir.

Tablo 6: Ölçek ve Alt Boyutlarına Ait Madde Analizi Sonuçları

Madde	Madde Toplam Korelasyonu	Alt Boyut	α
S10	0,32	Aidiyet	0,67
S15	0,36		
S17	0,36		
S21	0,45		
S23	0,48		
S27	0,45		
S20	0,29	Semboller	0,61
S24	0,43		
S25	0,38		
S26	0,47		
S5	0,39	Güç Mesafesi	0,66
S7	0,45		
S12	0,44		
S13	0,47		
S4	0,43	İletişim İlişkileri	0,67
S6	0,35		
S11	0,46		
S14	0,41		
S16	0,30		
S18	0,48		
S1	0,41	Örgütsel Yapı-Etkinlik	0,71
S2	0,58		
S3	0,52		
S8	0,37		
S9	0,29		
S19	0,43		
S22	0,36		
OKUL KÜLTÜRÜ ÖLÇEĞİ			0,90

Bu çalışmada güvenilirlik analizinde Cronbach alfa ve madde toplam korelasyonu güvenilirliği kullanılmıştır. Test maddelerinin ölçtüğü özelliklerin, örneklediği davranışların, benzeşik olması test güvenilirliğini yükseltecektir. Güvenirlik katsayısının 0,60 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2011, s. 170). “Okul Kültürü Ölçeğinde” Cronbach Alpha katsayısı 0,90; “Aidiyet” alt boyutunda 0,67; “Semboller” alt boyutunda 0,61; “Güç Mesafesi” alt boyutunda 0,66; “İletişim İlişkileri” alt boyutunda 0,67; “Örgütsel Yapı-Etkinlik” alt boyutunda 0,71 olarak ölçülmüştür (Tablo 6).

Güvenirlik analizinde ayrıca madde-toplam puan korelasyonu yöntemi kullanılmıştır. Likert tipi derecelendirme ölçeklerinin kullanıldığı bir testte madde-toplam korelasyonu, Pearson korelasyon katsayısı ile hesaplanır. Genel olarak madde-toplam puan korelasyonu 0,30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt

ettiği, 0,20-0,30 arasında kalanların teste alınabileceği söylenebilir (Büyüköztürk, 2011, s. 171). “Okul Kültürü Ölçeğinde” madde toplam korelasyonu analizinde katsayıların 0,29 ile 0,58 arasında değiştiği, negatif korelasyonun olmadığı gözlenmiştir (Tablo 6).

Veri toplama aracı olarak kullanılan ölçek formlarının uygulanması için Erdem’den ve Durmuş’tan gerekli izinler alınmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin analizinde SPSS 16.0 programı kullanılmıştır. Alt boyutların demografik değişkenlere göre karşılaştırılması için parametrik veya non-parametrik analizlerden hangilerinin kullanılacağına karar vermek için Skewness katsayısından (çarpıklık) yararlanılmıştır. Sürekli bir değişkenden elde edilen puanların normal dağılım özelliği için Skewness katsayısının 0 olması ortalamaya göre tam simetrik dağılımı (normal dağılım); 0’dan büyük çıkması pozitif (sağa) çarpıklığı, 0’dan küçük çıkması negatif (sola) çarpıklığı gösterir. Analizlerde temel olan, puanların normalden aşırı sapma göstermemesidir. Çarpıklık katsayısı ± 1 sınırları içinde kalıyorsa, puanların normal dağılımından önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir. Ölçek ve alt boyutları için yapılan çarpıklık analizinde katsayının $\pm 0,14$ ile $\pm 0,76$ aralığında olduğu; diğer bir ifadeyle alt boyut ve ölçek genel puanlarının normal dağılım gösterdiği bulgusu elde edilmiştir. Bu durum verilerin parametrik testlere uygun olduğunu gösterdiğinden Okul Kültürü alt boyutlarının okul türü, cinsiyet ve sınıf tekrarı yapma değişkenlerine göre karşılaştırılmasında t testi; okudukları sınıf, yaş, okuldaki süre ve okudukları bölüm değişkenlerine göre Tek Yönlü Varyans analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 ($p < 0,05$) olarak alınmıştır. Tek Yönlü Varyans analizinde gruplar arası farklılık görüldüğünde varyansların homojenliği kontrolü Levene Testi ile yapılmıştır. Levene testinde varyanslar homojen bulunduğu ikili karşılaştırmalarda LSD Post Hoc testi; varyanslar homojen olmadığındaki Dunnett’s C testleri ile sınıanmıştır. Hangi Post Hoc testinin kullanıldığı tablo yorumlarında belirtilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde “Bireysel Bilgi Formu” ve “Okul Kültürü Ölçeği” ile elde edilen verilerle öğrencilerin okul kültürü algıları nelerdir? temel problemi doğrultusunda analiz edilip, bulgular tablo halinde aşağıda verilmiştir.

Öğrencilerin aidiyet boyutunu oluşturan maddelerdeki katılım düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Katılımcıların Aidiyet Boyutuna İlişkin Algı Düzeyi

Madde No	Katılım Düzeyi										\bar{x}	SS
	Hiç katılmıyorum		Az katılıyorum		Orta derecede katılıyorum		Çok katılıyorum		Tamamen katılıyorum			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
10	20	5,1	28	7,2	83	21,3	100	25,6	159	40,8	3,90	1,17
15	14	3,6	29	7,4	80	20,5	112	28,7	155	39,7	3,94	1,11
17	40	10,3	42	10,8	68	17,4	89	22,8	151	38,7	3,69	1,35
21	55	14,1	55	14,1	98	25,1	82	21,0	100	25,6	3,30	1,36
23	38	9,7	53	13,6	76	19,5	77	19,7	146	37,4	3,62	1,36
27	41	10,5	41	10,5	105	26,9	83	21,3	120	30,8	3,51	1,31
Aidiyet											3,65	0,79

Aidiyet alt boyutu puan ortalaması 3,65 “çok katılıyorum” düzeyinde bulunmuştur.

Madde 10 “Okulumuzun öğretmenleri kendi aralarında işbirliği ve dayanışma içindedirler” ifadesine öğrencilerin %12,3’ü “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %66,4’ü “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,90$; ss: 1,17).

Madde 15 “Öğretmenler okul ile özdeştir” ifadesine öğrencilerin %11’i “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz, %68,4’ü çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum seçenekleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,94$; ss: 1,11).

Madde 17 “Bu okulda bulunduğum alanın öğrencisi olmak bir ayrıcalıktır” ifadesine öğrencilerin %21,1’i “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %61,5’i “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,69$; ss: 1,35).

Madde 21 “Lise çağına gelen yakınlarıma bu okulu tercih etmelerini öneririm” ifadesine öğrencilerin %28,2’si “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %46,6’sı “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,30$; ss: 1,36).

Madde 23 “Öğrenciliğim sona erse bile, kendimi Güvercinlik Teknik Lise ve Endüstri Meslek Liseli olarak göreceğim” ifadesine öğrencilerin %23,3’ü “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %57,1’i “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,62$; ss: 1,36).

Madde 27 “Diğer okulların aynı bölümündeki öğrenciler ile rekabette kendimi şanslı görüyorum” ifadesine öğrencilerin %21’i “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %52,1’i “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,51$; ss: 1,31).

Öğrencilerin semboller boyutunu oluşturan maddelerdeki katılım düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Katılımcıların Semboller Boyutuna İlişkin Algı Düzeyi

Madde No	Katılım Düzeyi										- χ	SS
	Hiç katılmıyorum		Az katılıyorum		Orta derecede katılıyorum		Çok katılıyorum		Tamamen katılıyorum			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
20	24	6,2	54	13,8	87	22,3	118	30,3	107	27,4	3,59	1,20
24	57	14,6	61	15,6	89	22,8	99	25,4	84	21,5	3,24	1,34
25	17	4,4	49	12,6	75	19,2	93	23,8	156	40,0	3,83	1,21
26	67	17,2	73	18,7	84	21,5	71	18,2	95	24,4	3,14	1,42
Semboller											3,44	0,88

Semboller alt boyutu puan ortalaması 3,44 “çok katılıyorum” düzeyinde bulunmuştur.

Madde 20 “Okulda öğrenci-öğretmen-personel arasında işbirliği ve dayanışma vardır” ifadesine öğrencilerin %20’si “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %57,7’si “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,59$; ss: 1,20).

Madde 24 “Bölümümün fiziki mekânları diğer bölümlere göre farklı ve özgündür” ifadesine öğrencilerin %30,2’si hiç katılmıyorum ve az katılıyorum seçenekleri ile olumsuz, %46,9’u çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum seçenekleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,24$; ss: 1,34).

Madde 25 “Okulda, açılış, kuruluş, kapanış gibi günlerde törenlere önem verilir” ifadesine öğrencilerin %17,0’si “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %63,8’i “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,83$; ss: 1,21).

Madde 26 “Okulun geçmişine ilişkin anılar, öyküler, olaylar eski öğrenciler tarafından yenilere aktarılır” ifadesine öğrencilerin %35,9’u “hiç katılmıyorum ve az

katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %42,6’sı “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,14$; ss: 1,42).

Öğrencilerin güç mesafesi boyutunu oluşturan maddelerdeki katılım düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Katılımcıların Güç Mesafesi Boyutuna İlişkin Algı Düzeyi

Madde No	Katılım Düzeyi										-	SS
	Hiç katılmıyorum		Az katılıyorum		Orta derecede katılıyorum		Çok katılıyorum		Tamamen katılıyorum			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
5	30	7,7	58	14,9	132	33,8	103,	26,4	67	17,2	3,31	1,15
7	16	4,1	35	9,0	70	17,9	99	25,4	170	43,6	3,95	1,16
12	31	7,9	38	9,7	117	30,0	114	29,2	90	23,1	3,50	1,18
13	15	3,8	50	12,8	84	21,5	126	32,3	115	29,5	3,71	1,13
Güç Mesafesi											3,62	0,81

Güç Mesafesi alt boyutu puan ortalaması 3,62 “çok katılıyorum” düzeyinde bulunmuştur.

Madde 5 “Okulun eğitime yönelik hedefleri konusunda bilgi sahibiyiz” ifadesine öğrencilerin %22,6’sı “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %43,6’sı “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,31$; ss: 1,15).

Madde 7 “Öğretmenlerin öğrencilere yaklaşımı insancıldır” ifadesine öğrencilerin %13,1’i hiç katılmıyorum ve az katılıyorum seçenekleri ile olumsuz, %69’u çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum seçenekleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,95$; ss: 1,16).

Madde 12 “Öğretmenler hatalara karşı toleranslı davranırlar” ifadesine öğrencilerin %17,6’sı “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %52,3’ü “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,50$; ss: 1,18).

Madde 13 “Öğrenciler öğretmenlerini farklı sorunlarını iletecek kadar yakın görürler” ifadesine öğrencilerin %16,6’sı “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %61,8’i “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,71$; ss: 1,13).

Öğrencilerin iletişim-ilişki boyutunu oluşturan maddelerdeki katılım düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Katılımcıların İletişim-İlişki Boyutuna İlişkin Algı Düzeyleri

Madde No	Katılım Düzeyi										-	SS
	Hiç katılmıyorum		Az katılıyorum		Orta derecede katılıyorum		Çok katılıyorum		Tamamen katılıyorum			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
4	14	3,6	32	8,2	64	16,4	112	28,7	168	43,1	3,99	1,18
6	34	8,7	94	24,1	105	26,9	87	22,3	70	17,9	3,17	1,23
11	15	3,8	33	8,5	96	24,6	100	25,6	146	37,4	3,84	1,13
14	24	6,2	72	18,5	112	28,7	103	26,4	79	20,3	3,36	1,17
16	45	11,5	61	15,6	109	27,9	93	23,8	82	21,0	3,27	1,28
18	13	3,3	42	10,8	82	21,0	107	27,4	146	37,4	3,85	1,14
İletişim-İlişki											3,58	0,73

İletişim-İlişki alt boyutu puan ortalaması 3,58 “çok katılıyorum” düzeyinde bulunmuştur.

Madde 4 “Öğretmenler iletişime her zaman açıktır” ifadesine öğrencilerin %11,8’i “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %71,8’i “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,99$; ss: 1,18).

Madde 6 “Farklı sınıflardaki öğrenciler arasındaki iletişim güçlüdür” ifadesine öğrencilerin %32,8’i hiç katılmıyorum ve az katılıyorum seçenekleri ile olumsuz, %40,2’si çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum seçenekleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,17$; ss: 1,23).

Madde 11 “Okul yönetimi öğrencileri, yönetmeliklere ve uygulamalara yönelik olarak zamanında ve doğru bilgilendirir” ifadesine öğrencilerin %12,3’ü “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %63’ü “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,84$; ss: 1,13).

Madde 14 “Öğrenciler, okuldaki uygulamalara yönelik sorunlarını veya düşüncelerini yöneticilere yeterli düzeyde aktarabilirler” ifadesine öğrencilerin %24,7’si “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %46,7’si “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,36$; ss: 1,17).

Madde 16 “Okula yeni gelen öğrencilerle eski öğrenciler çabuk kaynaşırlar” ifadesine öğrencilerin %27,1’i “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %44,8’i “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,27$; ss: 1,28).

Madde 18 “Okulda öğretmenler öğrencilere içtenlikle yardımcı olurlar” ifadesine öğrencilerin %14,1’i “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz;

%64,8'i “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,85$; ss: 1,14).

Öğrencilerin örgütsel yapı-etkinlik boyutunu oluşturan maddelerdeki katılım düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Katılımcıların Örgütsel Yapı-Etkinlik Boyutuna İlişkin Algı Düzeyi

Madde No	Katılım Düzeyi										- χ	SS
	Hiç katılmıyorum		Az katılıyorum		Orta derecede katılıyorum		Çok katılıyorum		Tamamen katılıyorum			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1	54	13,8	72	18,5	130	33,3	74	19,0	60	15,4	3,04	1,24
2	32	8,2	47	12,1	109	27,9	104	26,7	98	25,1	3,48	1,22
3	27	6,9	35	9,0	86	22,1	87	22,3	155	39,7	3,79	1,25
8	13	3,3	46	11,8	124	31,8	108	27,7	99	25,4	3,60	1,09
9	81	20,8	87	22,3	87	22,3	70	17,9	65	16,7	2,87	1,37
19	31	7,9	63	16,2	108	27,7	109	27,9	79	20,3	3,36	1,20
22	29	7,4	65	16,7	102	26,2	98	25,1	96	24,6	3,43	1,23
Örgütsel Yapı-Etkinlik											3,37	0,74

Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu puan ortalaması 3,37 “orta derecede katılıyorum” düzeyinde bulunmuştur. Diğer alt boyutlara göre Örgütsel Yapı Etkinlik alt boyutu daha düşük bulunmuştur.

Madde 1 “Okulumuzda uygulamalar açısından bölümler arasında yüksek uyum vardır” ifadesine öğrencilerin %32,3’ü “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %34,4’ü “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,04$; ss: 1,24).

Madde 2 “Okul yöneticileri sorunların giderilmesinde başarılıdır” ifadesine öğrencilerin %20,3’ü hiç katılmıyorum ve az katılıyorum seçenekleri ile olumsuz, %51,8’i çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum seçenekleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,48$; ss: 1,22).

Madde 3 “Okul yöneticileri dışarıdan gelen etki ve baskılara karşı okulu korur” ifadesine öğrencilerin %15,9’u “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %62’si “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,79$; ss: 1,25).

Madde 8 “Derslerin veriliş şekli bilgi aktarmaktan çok düşünce ve beceri geliştirici niteliktedir” ifadesine öğrencilerin %15,1’i “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %53,1’i “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,60$; ss: 1,09).

Madde 9 “Okulun dışarıda (çevrede, kentte) olumlu bir imajı vardır” ifadesine öğrencilerin %43,1’i “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %34,6’sı “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=2,87$; ss: 1,37).

Madde 19 “İdari ve yardımcı personel öğrencilerin taleplerini karşılamada olumlu bir tutum içindedirler” ifadesine öğrencilerin %24,1’i “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %48,2’i “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,36$; ss: 1,20).

Madde 22 “Okul, aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri karşılamaktadır” ifadesine öğrencilerin %24,1’i “hiç katılmıyorum ve az katılıyorum” seçenekleri ile olumsuz; %49,7’si “çok katılıyorum ve tamamen katılıyorum” ifadeleriyle olumlu görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,43$; ss: 1,23).

Tablo 12: Öğrencilerin Okul Türüne Göre Okul Kültürü Boyutlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Okul türü	n	\bar{X}	SD	t	p
Aidiyet	Kız Meslek Lisesi	178	3,72	0,77	1,481	0,139
	Endüstri Meslek Lisesi	212	3,60	0,80		
Semboller	Kız Meslek Lisesi	178	3,42	0,87	-0,479	0,632
	Endüstri Meslek Lisesi	212	3,46	0,88		
Güç Mesafesi	Kız Meslek Lisesi	178	3,80	0,73	4,178	0,000*
	Endüstri Meslek Lisesi	212	3,46	0,84		
İletişim-İlişki	Kız Meslek Lisesi	178	3,64	0,63	1,551	0,122
	Endüstri Meslek Lisesi	212	3,53	0,80		
Örgütsel Yapı-Etkinlik	Kız Meslek Lisesi	178	3,46	0,66	2,361	0,019*
	Endüstri Meslek Lisesi	212	3,29	0,80		

p<.05

Tablo 12’ye göre, okul kültürünü oluşturan boyutlardan Güç Mesafesi alt boyutu okul türüne göre anlamlı bir fark göstermektedir (t=4,178; p<0,05). Kız Meslek Lisesi öğrencilerinin Güç Mesafesi algısı Endüstri Meslek Lisesi öğrencilerine göre daha olumludur.

Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu okul türüne göre anlamlı bir fark göstermektedir (t=2,361; p<0,05). Kız Meslek Lisesi öğrencilerinin Örgütsel Yapı-Etkinlik algısı Endüstri Meslek Lisesi öğrencilerine göre daha olumludur.

Aidiyet, Semboller ve İletişim-İlişki alt boyutlarında okul türüne göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 13: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Okul Kültürü Boyutlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	SD	t	p
Aidiyet	Kız	185	3,70	0,79	0,924	0,356
	Erkek	205	3,62	0,78		
Semboller	Kız	185	3,41	0,89	-0,752	0,452
	Erkek	205	3,47	0,87		
Güç Mesafesi	Kız	185	3,76	0,75	3,432	0,001*
	Erkek	205	3,48	0,84		
İletişim-İlişki	Kız	185	3,62	0,65	1,092	0,275
	Erkek	205	3,54	0,79		
Örgütsel Yapı-Etkinlik	Kız	185	3,43	0,69	1,585	0,114
	Erkek	205	3,31	0,79		

p<.05

Tablo 13'e göre, okul kültürünü oluşturan boyutlardan Güç Mesafesi alt boyutu cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermektedir (t=3,432; p<0,05). Kız öğrencilerin Güç Mesafesi algısı erkek öğrencilere göre daha olumludur.

Aidiyet, Semboller, İletişim-İlişki ve Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 14a: Aidiyet Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Betimsel İstatistikleri

Yaş grupları	n	\bar{X}	SS
A-15 ve altı	128	3,77	0,72
B-16 yaş	118	3,69	0,81
C-17 yaş	91	3,54	0,81
D-18 ve üzeri	53	3,52	0,81

Tablo 14b. Aidiyet Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	4,063	3	1,354			
Grupiçi	236,717	386	0,613	2,208	0,087	
Toplam	240,780	389				

p<.05

Tablo 14'e göre, öğrencilerin Aidiyet alt boyutu puan ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edildi (p>0,05). Diğer bir ifadeyle öğrencilerin yaşları ile Aidiyet algısı arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 15a: Semboller Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Betimsel İstatistikleri

Yaş grupları	n	\bar{x}	SS
A-15 ve altı	128	3,62	0,86
B-16 yaş	118	3,44	0,89
C-17 yaş	91	3,24	0,87
D-18 ve üzeri	53	3,41	0,88

Tablo 15b. Semboller Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	7,538	3	2,513			A>C
Grupiçi	293,1135	386	0,759	3,309	0,020*	
Toplam	300,672	389				

p<.05

Tablo 15'e göre, öğrencilerin Semboller alt boyutu puan ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=3,309$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi sonuçlarına göre 15 yaş ve daha küçük öğrencilerin Semboller algısı 17 yaşındaki öğrencilerin semboller algısından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 16a: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Betimsel İstatistikleri

Yaş grupları	n	\bar{x}	SS
A-15 ve altı	128	3,70	0,74
B-16 yaş	118	3,62	0,84
C-17 yaş	91	3,55	0,84
D-18 ve üzeri	53	3,52	0,85

Tablo 16b. Güç Mesafesi Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	1,875	3	0,625			
Grupiçi	253,188	386	0,656	0,953	0,415	
Toplam	255,062	389				

p<.05

Tablo 16'ya göre, öğrencilerin Güç Mesafesi alt boyutu puan ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edildi ($p>0,05$). Diğer bir ifadeyle öğrencilerin yaşları ile Güç Mesafesi algısı arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 17a: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Betimsel İstatistikleri

Yaş grupları	n	\bar{x}	SS
A-15 ve altı	128	3,64	0,68
B-16 yaş	118	3,53	0,74
C-17 yaş	91	3,55	0,78
D-18 ve üzeri	53	3,59	0,71

Tablo 17b. İletişim-İlişki Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	0,829	3	0,276			
Grupiçi	203,822	386	0,528	0,523	0,666	
Toplam	204,651	389				

p<.05

Tablo 17'ye göre, öğrencilerin İletişim-İlişki alt boyutu puan ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edildi (p>0,05). Diğer bir ifadeyle öğrencilerin yaşları ile İletişim-İlişki algısı arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 18a: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Betimsel İstatistikleri

Yaş grupları	n	\bar{x}	SS
A-15 ve altı	128	3,57	0,65
B-16 yaş	118	3,36	0,71
C-17 yaş	91	3,25	0,77
D-18 ve üzeri	53	3,09	0,88

Tablo 18b. Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	10,441	3	3,480			A>C
Grupiçi	205,135	386	0,531	6,549	0,000*	A>D
Toplam	215,575	389				

p<.05

Tablo 18'e göre, öğrencilerin Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu puan ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=6,549$; p<0,05). Farkın kaynağına ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi sonuçlarına göre Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutunda 15 yaş ve daha küçük öğrencilerin okul kültürünü 17 yaşındaki ve 18 ve daha büyük yaşındaki öğrencilere göre okul kültürünü daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 19a: Aidiyet Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Betimsel İstatistikleri

Okuduğu Sınıf	n	\bar{x}	SS
A- Hazırlık	148	3,76	0,75
B- 10. sınıf	89	3,78	0,76
C- 11. sınıf	100	3,60	0,78
D- 12. sınıf	53	3,27	0,81

Tablo 19b: Aidiyet Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	11,350	3	3,783			A>D
Grupiçi	229,430	386	0,594	6,365	0,000*	B>D
Toplam	240,780	389				C>D

p<;05

Tablo 19'a göre öğrencilerin Aidiyet alt boyutu puan ortalamalarının okuduğu sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=6,365$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre, Aidiyet alt boyutunda Hazırlık, 10. sınıf ve 11. sınıftaki öğrencilerin okul kültürünü 12. sınıftakilere göre daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 20a: Semboller Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Betimsel İstatistikleri

Okuduğu Sınıf	n	\bar{x}	SS
A- Hazırlık	148	3,61	0,84
B- 10. sınıf	89	3,59	0,84
C- 11. sınıf	100	3,26	0,91
D- 12. sınıf	53	3,10	0,83

Tablo 20b: Semboller Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	15,574	3	5,191			A>C, A>D
Grupiçi	285,099	386	0,739	7,029	0,000*	B>C, B>D
Toplam	300,672	389				

Tablo 20'ye göre öğrencilerin Semboller alt boyutu puan ortalamalarının okuduğu sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=7,029$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre, Semboller alt boyutunda Hazırlık sınıfındaki ve 10. sınıftaki öğrencilerin okul kültürünü 11 ve 12. sınıftaki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 21a: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Betimsel İstatistikleri

Okuduğu Sınıf	n	\bar{x}	SS
A- Hazırlık	148	3,62	0,79
B- 10. sınıf	89	3,82	0,69
C- 11. sınıf	100	3,56	0,87
D- 12. sınıf	53	3,38	0,86

Tablo 21b: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	6,885	3	2,295			B>C, B>D
Grupiçi	248,177	386	0,643	3,570	0,014*	
Toplam	255,062	389				

p<.05

Tablo 21'e göre öğrencilerin Güç Mesafesi alt boyutu puan ortalamalarının okuduğu sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=3,570$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre, Güç Mesafesi alt boyutunda 10. sınıftaki öğrencilerin okul kültürünü 11 ve 12. sınıftaki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 22a: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Betimsel İstatistikleri

Okuduğu Sınıf	n	\bar{x}	SS
A- Hazırlık	148	3,60	0,72
B- 10. sınıf	89	3,66	0,62
C- 11. sınıf	100	3,56	0,78
D- 12. sınıf	53	3,43	0,80

Tablo 22b: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	1,871	3	0,624			
Grupiçi	202,780	386	0,525	1,187	0,314	
Toplam	204,651	389				

p<.05

Tablo 22'ye göre öğrencilerin İletişim-İlişki alt boyutu puan ortalamalarının okudukları sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edildi ($p>0,05$). Diğer bir ifadeyle öğrencilerin okudukları sınıf ile İletişim-İlişki algısı arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 23a: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Betimsel İstatistikleri

Okuduğu Sınıf	n	\bar{x}	SS
A- Hazırlık	148	3,54	0,69
B- 10. sınıf	89	3,47	0,61
C- 11. sınıf	100	3,25	0,76
D- 12. sınıf	53	2,95	0,88

Tablo 23b: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Okuduğu Sınıfa Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	16,229	3	5,410			A>C, A>D,
Grupiçi	199,347	386	0,516	10,475	0,000*	B>D
Toplam	215,575	389				

p<.05

Tablo 23'e göre öğrencilerin Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu puan ortalamalarının okuduğu sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=10,475$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan Dunnett C Post Hoc testi sonuçlarına göre Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutunda Hazırlık sınıfındaki öğrencilerin okul kültürünü 11 ve 12. sınıftaki öğrencilere göre olumlu; 10. sınıftaki öğrencilerin okul kültürünü 12. sınıftakilere göre daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 24a: Aidiyet Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Betimsel İstatistikleri

Okuldaki Süre	n	\bar{x}	SS
A- 1. yıl	138	3,75	0,78
B- 2. yıl	101	3,78	0,76
C- 3. yıl	106	3,55	0,79
D- 4 ve daha fazla	45	3,39	0,79

Tablo 24b: Aidiyet Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	7,023	3	2,341			A>D
Grupiçi	233,757	386	0,606	3,866	0,010*	B>C, B>D
Toplam	240,780	389				

p<.05

Tablo 24'e göre öğrencilerin Aidiyet alt boyutu puan ortalamalarının Okuldaki Süre değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=3,866$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre, Aidiyet alt boyutunda okulda 1. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 4 veya daha fazla süredir bulunanlara göre; okulda 2. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 3. yılı ve 4 yıl ve daha fazla yılı olan öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 25a: Semboller Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Betimsel İstatistikleri

Okuldaki Süre	n	\bar{x}	SS
A- 1. yıl	138	3,62	0,88
B- 2. yıl	101	3,58	0,78
C- 3. yıl	106	3,14	0,85
D- 4 ve daha fazla	45	3,36	0,97

Tablo 25b: Semboller Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	16,473	3	5,491			A>C, A>D
Grupiçi	284,200	386	0,736	7,458	0,000*	B>C, B>D
Toplam	300,672	389				

p<.05

Tablo 25'e göre öğrencilerin Semboller alt boyutu puan ortalamalarının Okuldaki Süre değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=7,458$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre, Semboller alt boyutunda okulda 1. yılı, 2. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 3. yılı ve 4 yıl veya daha fazla süredir bulunanlara göre daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 26a: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Betimsel İstatistikleri

Okuldaki Süre	n	\bar{x}	SS
A- 1. yıl	138	3,64	0,80
B- 2. yıl	101	3,75	0,74
C- 3. yıl	106	3,59	0,82
D- 4 ve daha fazla	45	3,29	0,90

Tablo 26b: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	6,671	3	2,224			A>D
Grupiçi	248,391	386	0,643	3,456	0,017*	B>D
Toplam	255,062	389				C>D

p<.05

Tablo 26'ya göre öğrencilerin Güç Mesafesi alt boyutu puan ortalamalarının Okuldaki Süre değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=3,456$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre, Güç Mesafesi alt boyutunda okulda 1. yılı, 2. yılı ve 3. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 4 yıl veya daha fazla süredir bulunanlara göre daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 27a: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Betimsel İstatistikleri

Okuldaki Süre	n	\bar{x}	SS
A- 1. yıl	138	3,61	0,72
B- 2. yıl	101	3,61	0,64
C- 3. yıl	106	3,57	0,76
D- 4 ve daha fazla	45	3,45	0,84

Tablo 27b: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	0,965	3	0,322			
Grupiçi	203,686	386	0,528	0,610	0,609	
Toplam	204,651	389				

p<.05

Tablo 27'ye göre öğrencilerin İletişim-İlişki alt boyutu puan ortalamalarının Okuldaki Süre değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edildi (p>0,05). Diğer bir ifadeyle öğrencilerin okuldaki süresi ile İletişim-İlişki algısı arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 28a: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Betimsel İstatistikleri

Okuldaki Süre	n	\bar{x}	SS
A- 1. yıl	138	3,57	0,68
B- 2. yıl	101	3,41	0,63
C- 3. yıl	106	3,25	0,71
D- 4 ve daha fazla	45	2,92	0,99

Tablo 28b: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Okuldaki Süreye Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	16,431	3	5,477			A>C, A>D
Grupiçi	199,145	386	0,516	10,616	0,000*	B>D
Toplam	215,575	389				

p<.05

Tablo 28'e göre öğrencilerin Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu puan ortalamalarının Okuldaki Süre değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=10,616$; p<0,05). Farkın kaynağına ilişkin yapılan Dunnett C Post Hoc testi sonuçlarına göre Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutunda okulda 1. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü 3. yılı ve 4 yıl ve daha fazla yılı olan öğrencilere göre; okulda 2. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 4 yıl veya daha fazla süredir bulunanlara göre daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 29: Öğrencilerin Sınıf Tekrarı Yapma Durumuna Göre Okul Kültürü Boyutlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Sınıf Tekrarı Yapma Durumu	n	\bar{x}	SD	t	p
Aidiyet	Evet	43	3,80	0,64	1,237	0,217
	Hayır	347	3,64	0,80		
Semboller	Evet	43	3,66	0,83	1,707	0,089
	Hayır	347	3,42	0,88		
Güç Mesafesi	Evet	43	3,63	0,77	0,152	0,879
	Hayır	347	3,61	0,82		
İletişim-İlişki	Evet	43	3,68	0,67	0,930	0,353
	Hayır	347	3,57	0,73		
Örgütsel Yapı-Etkinlik	Evet	43	3,39	0,83	0,223	0,824
	Hayır	347	3,37	0,73		

Tablo 29'a göre, okul kültürünü oluşturan boyutlardan güç mesafesi alt boyutu sınıf tekrarı yapma durumuna göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($p>0,05$). Tabloya göre, hiçbir alt boyutta okul kültürünü algısı sınıf tekrarı yapma durumuna göre farklılık göstermemektedir.

Tablo 30a: Aidiyet Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Betimsel İstatistikleri

Bölüm	n	\bar{x}	SS
A-Hazırlık	148	3,76	0,75
B- Bilişim Teknolojileri	50	3,45	0,94
C- Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	89	3,63	0,74
D- Elektrik-Elektronik	30	3,32	0,76
E- Makine Teknolojisi /Mobilya Tasarımı	35	4,09	0,64
F- Muhasebe ve Finansman	38	3,46	0,74

Tablo 30b: Aidiyet Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	15,300	5	3,060			A>B, A>D, A>F
Grupiçi	225,480	384	0,587	5,211	0,000*	E>A, E>B, E>C,
Toplam	240,780	389				E>D, E>F

$p<.05$

Tablo 30'a göre öğrencilerin Aidiyet alt boyutu puan ortalamalarının okudukları bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=5,211$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre, Aidiyet alt boyutunda Hazırlık sınıfındaki öğrencilerin okul kültürünü Bilişim Teknolojileri, Elektrik-Elektronik ve Muhasebe/Finansman bölümündeki öğrencilere göre; Makine Teknolojisi/Mobilya İç Mekan Tasarımı bölümü öğrencilerinin okul kültürünü diğer tüm bölümlerdeki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 31a: Semboller Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Betimsel İstatistikleri

Bölüm	n	\bar{x}	SS
A-Hazırlık	148	3,61	0,84
B- Bilişim Teknolojileri	50	3,42	0,95
C- Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	89	3,05	0,83
D- Elektrik-Elektronik	30	3,40	0,75
E- Makine Teknolojisi /Mobilya Tasarımı	35	3,94	0,82
F- Muhasebe ve Finansman	38	3,36	0,83

Tablo 31b: Semboller Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	26,827	5	5,365			A>C, B>C,
Grupiçi	273,846	384	0,713	7,524	0,000*	E>B, E>C, E>D,
Toplam	300,672	389				E>F

p<.05

Tablo 31'e göre öğrencilerin Semboller alt boyutu puan ortalamalarının okudukları bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,384}=7,524$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre, Semboller alt boyutunda Hazırlık ve Bilişim Teknolojileri bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümündeki öğrencilere göre; Makine Teknolojisi /Mobilya İç Mekan Tasarımı bölümü öğrencilerinin okul kültürünü Hazırlık bölümü hariç diğer tüm bölümlerdeki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 32a: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Betimsel İstatistikleri

Bölüm	n	\bar{x}	SS
A-Hazırlık	148	3,62	0,79
B- Bilişim Teknolojileri	50	3,54	0,94
C- Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	89	3,79	0,67
D- Elektrik-Elektronik	30	3,30	0,87
E- Makine Teknolojisi /Mobilya Tasarımı	35	3,81	0,75
F- Muhasebe ve Finansman	38	3,37	0,88

Tablo 32b: Güç Mesafesi Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	9,695	5	1,939			C>D, E>D
Grupiçi	245,367	384	0,639	3,035	0,011*	
Toplam	255,062	389				

p<.05

Tablo 32'ye göre öğrencilerin Güç Mesafesi alt boyutu puan ortalamalarının okudukları bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=3,035$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan Dunnett C Post Hoc testi ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre, Güç Mesafesi alt boyutunda Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümü ve Makine Teknolojisi /Mobilya İç Mekan Tasarımı bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Elektrik-Elektronik bölümündeki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 33a: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Betimsel İstatistikleri

Bölüm	n	\bar{x}	SS
A-Hazırlık	148	3,60	0,72
B- Bilişim Teknolojileri	50	3,56	0,76
C- Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	89	3,65	0,58
D- Elektrik-Elektronik	30	3,34	0,82
E- Makine Teknolojisi /Mobilya Tasarımı	35	3,79	0,71
F- Muhasebe ve Finansman	38	3,38	0,89

Tablo 33b: İletişim-İlişki Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	5,216	5	1,043			
Grupiçi	199,435	384	0,519	2,009	0,077	
Toplam	204,651	389				

$p<.05$

Tablo 33'e göre öğrencilerin İletişim-İlişki alt boyutu puan ortalamalarının okudukları bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edildi ($p>0,05$). Diğer bir ifadeyle öğrencilerin okudukları bölüm ile İletişim-İlişki algısı arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 34a: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Betimsel İstatistikleri

Bölüm	n	\bar{x}	SS
A-Hazırlık	148	3,54	0,69
B- Bilişim Teknolojileri	50	2,99	0,80
C- Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	89	3,35	0,68
D- Elektrik-Elektronik	30	3,16	0,69
E- Makine Teknolojisi /Mobilya Tasarımı	35	3,76	0,67
F- Muhasebe ve Finansman	38	3,05	0,78

Tablo 34b: Örgütsel Yapı-Etkinlik Alt Boyutunun Okudukları Bölüme Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	22,171	5	4,434			A>B, A>C,A>D,
Grupiçi	193,404	384	0,504	8,804	0,000*	A>F, C>F, E>B,
Toplam	215,575	389				E>C, E>D, E>F,

p<.05

Tablo 34'e göre öğrencilerin Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu puan ortalamalarının Okudukları bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edildi ($F_{3,386}=8,804$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi sonuçlarına göre Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutunda Hazırlık bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Bilişim Teknolojileri, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Elektrik-Elektronik, Muhasebe-Finansman bölümündeki öğrencilere göre; Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Muhasebe ve Finansman bölümündeki öğrencilere göre; Makine Teknolojileri /Mobilya İç Mekan Tasarımı bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Bilişim Teknolojileri, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Elektrik-Elektronik ve Muhasebe ve Finansman bölümündeki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları bulgusu elde edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE TARTIŞMA

Örgüt kültürü bir örgütün genel kültürünü yansıtır. Örgüt kültürünün mevcut durumunun ortaya konulması, o örgüt kültürünün güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesini sağlayacaktır. Örgütün amaçlarına ulaşması ve başarılı olması açısından örgütün güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi çok önemlidir. Bu nedenle Konya ili Bozkır ilçesi Bozkır Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi ile Bozkır Kız Teknik ve Meslek Lisesinde var olan öğrenci kültürünü belirlemeye yönelik bir çalışma yapılmıştır ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Meslek lisesi öğrencilerinin okul kültürü algılarının incelendiği bu çalışmada “aidiyet” alt boyutunda öğrenciler “öğretmenlerin okul ile özdeşliği ($\bar{x} = 3,94$)”, “okul öğretmenlerinin işbirliği ve dayanışması ($\bar{x} = 3,90$)”, “bulunduğu okulun öğrencisi olmanın ayrıcalık olduğu ($\bar{x} = 3,69$)”, “öğrenciliği sona erse bile kendisini bu okullu olarak göreceği ($\bar{x} = 3,62$)” ve “diğer okulların öğrencileri ile kendisini rekabette şanslı gördüğü ($\bar{x} = 3,51$)” ifadelerine “tamamen katılıyorum ve çoğunlukla katılıyorum” cevapları ile daha çok olumlu yaklaştığı bulgusu elde edilmiştir. Öğrenciler diğer cevaplara oranla çoğunlukla “Lise çağına gelen yakınlarıma bu okulu tercih etmelerini önerme ($\bar{x} = 3,30$)” görüşüne de “tamamen katılıyorum ve çoğunlukla katılıyorum” cevapları olumlu yaklaşmaktadır.

Bu çalışmada “öğretmenlerin okul ile özdeşliği ($\bar{x} = 3,94$)” ifadesinden elde edilen bulgular Şahin (2011) ilköğretim öğretmenleri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 4,00$) bulguları ile benzerlik göstermekte; Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,31$), Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,41$), Gezer (2005) lise son sınıf öğrencileri ve öğretmenleri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,36$), Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,03$); Arslan, Kuru ve Satıcı (2005) öğretmenler ile yaptığı çalışma (ilköğretim öğretmenlerinde $\bar{x} = 3,54$ ve ortaöğretim öğretmenlerinde $\bar{x} = 3,40$) bulguları ile yakın değerlerde olmakla birlikte bu çalışmada elde edilen bulgular diğer çalışmalardan nispeten daha yüksektir. Öğrencilerin ders, sosyal aktivite, kişisel gelişim ve sorunlarında öğretmenler ile diyalog halinde olması; adli ve idari sorunlar dışında okul yönetimi ile ilişkiye girmesine gerek kalmaması öğrencilerin öğretmenleri okul ile özdeş görmesine neden olmaktadır.

“Öğretmenler arası işbirliği ve dayanışma ($\bar{x} = 3,90$)” ifadesine ait bulgular Demirtaş ve Ersözlü (2007) ilköğretim öğretmenleri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,30$); Demirtaş (2010) liselerde 11. sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,61$); Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,65$); Narsap (2006) genel ve meslek lisesi öğretmenleri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,53$) bulguları ile benzerdir. Mees (2008)

ortaokullarda yaptığı çalışmada “öğretmen işbirliğinin” okul kültürünün yordayıcılarından olduğu bulgusunu elde etmiştir. Mees (2008) çalışma bulguları da öğretmenler arası işbirliği ve dayanışmanın önemini göstermektedir. Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,33$); Aslan (2008) lise öğretmenleri ile yapılan çalışma ($\bar{x} = 3,32$); Karaman (2011) şiddetin yaygın olduğu ilköğretim okullarında yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,17$); Kaya (2009) ilköğretim okulu öğrencilerle yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,16$); Arslan, Kuru ve Satıcı (2005) öğretmenler ile yaptığı çalışma (ilköğretim öğretmenlerinde $\bar{x} = 3,65$; ortaöğretim öğretmenlerinde $\bar{x} = 3,38$) bulgularından daha olumludur. Okullarda şube öğretmenler ve zümre toplantılarında ortak kararların alınması ve bu kararların uygulanması; ayrıca her aşamada öğretmenler arasında görüş alışverişinin yapılması öğretmenler arası işbirliği ve dayanışmayı artırıcı etki yapmaktadır. Yükseköğretimde de benzer durum olduğu göz önüne alındığında eğitimciler tarafından eğitime yönelik bütüncül yaklaşımın yansımaları olduğu düşünülebilir. Öğrencilerin mevcut durumu bu şekilde algılamaları da okula ve okul kültürüne karşı aidiyet hissetmelerini sağlayacaktır.

“Bulunduğu okulun öğrencisi olmanın ayrıcalık olduğu ($\bar{x} = 3,69$)” ve “diğer okulların öğrencileri ile kendisini rekabette şanslı gördüğü ($\bar{x} = 3,51$)” ifadesinden elde edilen bulgular Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 4,03$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,65$); Uzun (2008) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,10$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,32$) bulguları ile yakın değerlerdedir. Marcoulides, Heck ve Papanastasiou (2006) çalışmalarında öğrencilerin başarı durumlarının okul kültürü algılarını olumlu yönde etkilediği bulgusunu elde etmişlerdir. Köksal (2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışmada ($\bar{x} = 2,15$) ise daha olumsuz bir sonuç elde etmiştir. Bunun nedeni ilgili fakülte koşulları olabilir. Öğrencilerin buldukları okulun öğrencisi olmayı ayrıcalık kabul etmeleri ve diğer okullara göre rekabette şanslı hissetmeleri ile ilgili elde edilen bulgular aidiyet duygusunun yüksekliğini göstermektedir. Öğretmenleri okul ile özdeş görme ve öğretmenler arası işbirliği ve dayanışmaya tanık olma, öğrencilerde buldukları okulu yüceltmelerine ve okulları ile gurur duymalarına neden olmaktadır.

“Öğrenciliği sona erse bile kendisini bu okullu olarak göreceği ($\bar{x} = 3,62$)” ifadesinden elde edilen bulgular Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,08$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,21$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,31$) bulguları yakın değerlerdedir. Köksal (2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışmada ($\bar{x} = 2,85$) ise daha olumsuz bir sonuç elde etmiştir. Weeks (2012) çalışmasında öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarının karşılanmasının okul kültürü algısını etkilediği bulgusunu elde etmiştir. Öğrencilerin okullarında bulunmayı ayrıcalık olarak görmeleri, öğretmenler arası işbirliği ve dayanışma ve kendilerini okul ile özdeş görme sonuçları

ile karşılaştırıldığında doğal bir sonuç olarak öğrencilikleri bitse bile okulları ile anılmaktan gurur duymaktadırlar.

Aidiyet alt boyutu puan ortalaması 3,65 olarak bulunmuştur. Elde edilen puan “Çok katılıyorum” düzeyindedir. Aidiyet boyutunda yer alan ifadelere verilen cevaplar ve elde edilen ortalama puan birlikte ele alındığında meslek lisesi öğrencilerinin okullarına karşı aidiyet duygusu besledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

“Semboller” alt boyutunda öğrenciler “Okulda, açılış, kuruluş, kapanış gibi günlerde törenlere önem verilir” ($\bar{x} = 3,83$) ifadesine “Tamamen katılıyorum ve orta düzeyde katılıyorum” cevapları ile daha çok olumlu yaklaştığı bulgusu elde edilmiştir. Öğrenciler diğer cevaplara oranla çoğunlukla “Bölümümün fiziki mekânları diğer bölümlere göre farklı ve özgündür” ($\bar{x} = 3,24$), “Okulun geçmişine ilişkin anılar, öyküler, olaylar eski öğrenciler tarafından yenilere aktarılır” ($\bar{x} = 3,14$) ifadelerine de “Orta düzeyde katılıyorum ve çoğunlukla katılıyorum” cevaplarıyla olumlu yaklaşmaktadır.

Bu çalışmada “Okulda, açılış, kuruluş, kapanış gibi günlerde törenlere önem verilir ($\bar{x} = 3,83$)” ifadesinden elde edilen bulgular ile Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 4,20$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 4,33$); Uzun (2008) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,44$); Arslan, Kuru ve Satıcı (2005) öğretmenler ile yaptığı çalışma (ilköğretim öğretmenlerinde $\bar{x} = 3,50$; ortaöğretim öğretmenlerinde $\bar{x} = 3,36$); Köksal (2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,10$); Köker ve Alemdar (2013) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,05$) bulguları yakın değerlerdedir. Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışmada ($\bar{x} = 2,88$) ise daha olumsuz bir sonuç elde etmiştir.

“Bölümümün fiziki mekânları diğer bölümlere göre farklı ve özgündür ($\bar{x} = 3,24$)” ifadesinden elde edilen bulgular ile Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,76$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 4,43$) bulguları benzerlik göstermektedir. Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışmada ($\bar{x} = 2,51$) ve Köksal (2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışmada ($\bar{x} = 2,50$) daha olumsuz sonuçlar elde etmişlerdir. Her iki araştırmacının bu araştırmayı fakültede yapmış olması farklılığın nedeni olarak gösterilebilir.

“Okulun geçmişine ilişkin anılar, öyküler, olaylar eski öğrenciler tarafından yenilere aktarılır ($\bar{x} = 3,14$)” ifadesinden elde edilen bulgular ile Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,90$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,97$); Uzun (2008) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,00$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,41$); Köksal

(2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x}=3,02$); Arslan, Kuru ve Satıcı (2005) öğretmenler ile yaptığı çalışma (ilköğretim öğretmenlerinde $\bar{x} =3,50$; ortaöğretim öğretmenlerinde $\bar{x} =3,36$); Köker ve Alemdar (2013) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x}=2,80$) bulguları benzerlik göstermektedir.

Semboller alt boyutu puan ortalaması 3,44; ss: 0,88 olarak bulunmuştur. Elde edilen puan “Orta düzeyde katılıyorum” düzeyindedir. Semboller alt boyutunda yer alan ifadelere verilen cevaplar ve elde edilen ortalama puan birlikte ele alındığında meslek lisesi öğrencilerinin okullarına ait sembollerini orta düzeyde benimsedikleri bulgusu elde edilmiştir.

“Güç Mesafesi” alt boyutunda öğrenciler “Okulun eğitime yönelik hedefleri konusunda bilgi sahibiyiz” ($\bar{x} =3,31$), “Öğretmenlerin öğrencilere yaklaşımı insancıldır” ($\bar{x} =3,95$); “Öğretmenler hatalara karşı toleranslı davranırlar” ($\bar{x} =3,50$), “Öğrenciler öğretmenlerini farklı sorunlarını iletcek kadar yakın görürler” ($\bar{x} =3,71$) ifadelerine “Orta düzeyde katılıyorum ve çoğunlukla katılıyorum” cevapları ile daha çok olumlu yaklaştığı bulgusu elde edilmiştir.

Bu çalışmada “Okulun eğitime yönelik hedefleri konusunda bilgi sahibiyiz” ($\bar{x} =3,31$)” ifadesinden elde edilen bulgular ile Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} =3,22$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} =2,96$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} =3,04$); Köker ve Alemdar (2013) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} =2,80$) bulguları benzerlik göstermektedir.

“Öğretmenlerin öğrencilere yaklaşımı insancıldır” ($\bar{x} =3,95$)” ifadesinden elde edilen bulgular ile Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} =3,53$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} =3,69$); Uzun (2008) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} =3,60$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x}=3,32$); Köksal (2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} =3,63$) bulguları benzerlik göstermektedir.

“Öğretmenler hatalara karşı toleranslı davranırlar” ($\bar{x} =3,50$)” ifadesinden elde edilen bulgular ile Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} =3,04$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} =3,12$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x}=3,03$); Köksal (2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} =3,13$) bulguları benzerlik göstermektedir.

“Öğrenciler öğretmenlerini farklı sorunlarını iletcek kadar yakın görürler” ifadesinden elde edilen bulgular ($\bar{x} =3,71$) Aslan (2008) lise öğretmenleri ile yapılan çalışma bulguları ile ($\bar{x} =3,85$) benzerlik göstermekte; Durmuş (2010) meslek lisesi

öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,86$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,03$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,82$); Köksal (2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,98$) bulgularından daha olumlu sonuçlar elde edilmiştir.

Güç Mesafesi alt boyutu puan ortalaması 3,62; ss: 0,81 olarak bulunmuştur. Elde edilen puan “Çok katılıyorum” düzeyindedir. Güç Mesafesi boyutunda yer alan ifadelere verilen cevaplar ve elde edilen ortalama puan birlikte ele alındığında meslek lisesi öğrencilerinin okullarının güç mesafesi konusunda bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır. İpek (1999) resmi ve özel liselerde yaptığı çalışmada resmi lise öğrencilerinin güç kültürü algısının ($\bar{x} = 3,64$) özel lise öğrencilerinin güç kültürü algısından ($\bar{x} = 3,50$) daha yüksek olduğu bulgusunu elde etmiştir. İpek ve Topsakal (2009) Kosova’da öğrenim görmekte olan öğrenciler ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin güç kültürü algısını çok katılıyorum ($\bar{x} = 3,75$) düzeyinde bulmuşlardır. Sönmez (2006) meslek lisesi öğretmenleri ile yaptığı çalışmada öğretmenlerin güç kültürü algısını çok katılıyorum ($\bar{x} = 3,47$) olarak bulmuştur. Bu çalışmada elde edilen bulgular her üç çalışma bulgusu ile paralellik göstermektedir.

“İletişim- İlişki” alt boyutunda öğrencilerin “Öğretmenler iletişime her zaman açıktır ($\bar{x} = 3,99$)”, “Farklı sınıflardaki öğrenciler arasındaki iletişim güçlüdür” ($\bar{x} = 3,17$); “Okul yönetimi öğrencileri, yönetmeliklere ve uygulamalara yönelik olarak zamanında ve doğru bilgilendirir” ($\bar{x} = 3,84$), “Öğrenciler, okuldaki uygulamalara yönelik sorunlarını veya düşüncelerini yöneticilere yeterli düzeyde aktarabilirler ($\bar{x} = 3,36$)”, “Okula yeni gelen öğrencilerle eski öğrenciler çabuk kaynaşırlar ($\bar{x} = 3,27$)”; “Okulda öğretmenler öğrencilere içtenlikle yardımcı olurlar ($\bar{x} = 3,85$)” ifadelerine “Orta düzeyde katılıyorum ve çoğunlukla katılıyorum” cevapları ile daha çok olumlu yaklaştığı bulgusu elde edilmiştir.

Bu çalışmada “Öğretmenler iletişime her zaman açıktır ($\bar{x} = 3,99$)” ifadesinden, Demirtaş (2010) liselerde 11. sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,26$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,09$); İpek (1999) resmi ve özel liselerde yaptığı çalışmada resmi lise öğrencilerinin destek kültürü algısı ($\bar{x} = 3,21$); Sönmez (2006) meslek lisesi öğretmenleri ile yaptığı çalışmadan elde edilen destek kültürü algısı ($\bar{x} = 3,3,27$) bulgularından daha olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,72$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,65$) ve İpek ve Topsakal (2009) Kosova’da öğrenim görmekte olan öğrenciler ile yaptıkları çalışma bulguları ($\bar{x} = 3,66$) ile paralel sonuçlar elde edilmiştir.

“Farklı sınıflardaki öğrenciler arasındaki iletişim güçlüdür” ($\bar{x} = 3,17$) ifadesinden elde edilen bulgular ile Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,22$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,85$); Köksal (2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,15$); Köker ve Alemdar (2013) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,25$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,56$); bulguları benzerlik göstermektedir.

“Okul yönetimi öğrencileri, yönetmeliklere ve uygulamalara yönelik olarak zamanında ve doğru bilgilendirir” ($\bar{x} = 3,84$) ifadesinden Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,34$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,01$); Köker ve Alemdar (2013) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,03$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,56$) bulgularından daha olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Narsap (2006) genel ve meslek lisesi öğretmenleri ile yaptığı çalışmada mevzuata uygun davranılması görüşüne yüksek düzeyde ($\bar{x} = 3,98$) katıldıkları bulgusunu elde etmiştir.

“Öğrenciler, okuldaki uygulamalara yönelik sorunlarını veya düşüncelerini yöneticilere yeterli düzeyde aktarabilirler” ($\bar{x} = 3,36$) ifadesinden Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,55$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,83$); Köksal (2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,50$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,81$) bulgularından daha olumlu sonuçlar elde edilmiştir.

“Okula yeni gelen öğrencilerle eski öğrenciler çabuk kaynaşırlar” ($\bar{x} = 3,27$) ifadesinden elde edilen bulgular ile Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,34$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,62$); Köksal (2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,83$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,71$); bulguları benzerlik göstermektedir.

“Okulda öğretmenler öğrencilere içtenlikle yardımcı olurlar” ($\bar{x} = 3,85$) ifadesinden elde edilen bulgular ile Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,31$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,80$); bulguları benzerlik göstermektedir. Köksal (2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,83$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışmada ($\bar{x} = 2,74$) ve Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışmada ($\bar{x} = 3,31$) daha olumsuz sonuçlar elde etmişlerdir. Her üç araştırmacının bu araştırmayı fakültede yapmış olması farklılığın nedeni olarak gösterilebilir.

İletişim-İlişki alt boyutu puan ortalaması 3,58; ss: 0,73 olarak bulunmuştur. Elde edilen puan “Çok katılıyorum” düzeyindedir. İletişim-Etkinlik alt boyutunda yer alan ifadeler verilen cevaplar ve elde edilen ortalama puan birlikte ele alındığında meslek lisesi öğrencilerinin okuldaki iletişim ve ilişkileri (öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci, öğrenci-yönetim) olumlu karşıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

“Örgütsel Yapı-Etkinlik” alt boyutunda öğrencilerin “Okulumuzda uygulamalar açısından bölümler arasında yüksek uyum vardır ($\bar{x} = 3,04$)”, “Okul yöneticileri sorunların giderilmesinde başarılıdır” ($\bar{x} = 3,48$); “Okul yöneticileri dışarıdan gelen etki ve baskılara karşı okulu korur” ($\bar{x} = 3,79$), “Derslerin veriliş şekli bilgi aktarmaktan çok düşünce ve beceri geliştirici niteliktedir” ($\bar{x} = 3,60$), “Okulun dışarıda (çevrede, kentte) olumlu bir imajı vardır” ($\bar{x} = 2,87$); “İdari ve yardımcı personel öğrencilerin taleplerini karşılamada olumlu bir tutum içindedirler” ($\bar{x} = 3,36$); “Okul, aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri karşılamaktadır” ($\bar{x} = 3,43$)” ifadelerine “Orta düzeyde katılıyorum ve çoğunlukla katılıyorum” cevapları ile daha çok olumlu yaklaştığı bulgusu elde edilmiştir.

Bu çalışmada “Okulumuzda uygulamalar açısından bölümler arasında yüksek uyum vardır” ($\bar{x} = 3,04$)” ifadesinden elde edilen bulgular ile Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,91$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,87$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,40$); Arslan, Kuru ve Satıcı (2005) öğretmenler ile yaptığı çalışma (ilköğretim öğretmenlerinde $\bar{x} = 3,49$; ortaöğretim öğretmenlerinde $\bar{x} = 3,31$) bulguları benzerlik göstermektedir.

“Okul yöneticileri sorunların giderilmesinde başarılıdır” ($\bar{x} = 3,48$)” ifadesinden Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,40$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,04$); Köker ve Alemdar (2013) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,98$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,47$) bulgularından daha olumlu sonuçlar elde edilmiştir.

“Okul yöneticileri dışarıdan gelen etki ve baskılara karşı okulu korur” ($\bar{x} = 3,79$)” ifadesinden elde edilen bulgular ile Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,58$) ve Narsap (2006) genel ve meslek lisesi öğretmenleri ile yaptığı çalışmadan meslek lisesi öğretmenlerinin verdiği cevaplara ait ($\bar{x} = 3,79$) bulguları benzerlik göstermektedir. Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,91$); Köker ve Alemdar (2013) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,20$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,47$) bulgularından daha olumlu sonuçlar elde edilmiştir.

“Derslerin veriliş şekli bilgi aktarmaktan çok düşünce ve beceri geliştirici niteliktedir ($\bar{x} = 3,60$)” ifadesinden Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,25$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,98$); Köksal (2007) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,61$); Köker ve Alemdar (2013) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,83$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,93$) bulgularından daha olumlu sonuçlar elde edilmiştir.

“Okulun dışarıda (çevrede, kentte) olumlu bir imajı vardır ($\bar{x} = 2,87$)” ifadesinden elde edilen bulgular ile Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,44$) bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,89$); Aslan (2008) lise öğretmenleri ile yapılan çalışma ($\bar{x} = 3,67$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,46$) bulgularından daha olumsuz olduğu bulgusu elde edilmiştir. Söz konusu çalışmalarda okulların imajının farklı değerlendiriliyor olması daha olumlu sonuçlar elde edilmesine neden olmuş olabilir.

“İdari ve yardımcı personel öğrencilerin taleplerini karşılamada olumlu bir tutum içindedirler ($\bar{x} = 3,36$)” ifadesinden elde edilen bulgular ile Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,72$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,33$); Köker ve Alemdar (2013) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,26$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,81$) bulguları benzerlik göstermektedir.

“Okul, aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri karşılamaktadır ($\bar{x} = 3,43$)” ifadesinden Durmuş (2010) meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,94$); Erdem ve İşbaşı (2001) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 2,95$); Yılmaz ve Oğuz (2005) fakülte öğrencileri ile yaptığı çalışma ($\bar{x} = 3,09$) bulgularından daha olumlu sonuçlar elde edilmiştir.

Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu puan ortalaması 3,37; ss: 0,74 olarak bulunmuştur. Elde edilen puan “Orta düzeyde katılıyorum” düzeyindedir. Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutunda yer alan ifadeler verilen cevaplar ve elde edilen ortalama puan birlikte ele alındığında meslek lisesi öğrencilerinin örgütsel yapı ve etkinlikleri olumlu karşıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Zollers, Ramanathan ve Moonset (1999) çalışmalarında okul kültürü algısında öğrencilerin sosyo-kültürel özelliklerinin de etkili olduğu; ortak bir okul kültürü algısı için kaynaştırılmış kültüre sahip öğrencilerden oluşan okulların daha yararlı olacağını ifade etmişlerdir.

Bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre okul kültürünü oluşturan boyutlardan Aidiyet, Semboller, İletişim-İlişki ve Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmamakta; kız öğrencilerin Güç Mesafesi algısı erkek

öğrencilere göre daha olumludur. Demir, Kaya ve Metin (2012) lise öğrencileri ile yaptıkları çalışma öğretmenler, okula yönelik olumlu duygular, okul yöneticileri, okula yönelik olumsuz duygular, öğrenciler ile ilgili algılarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusunu elde etmişlerdir. Köksal (2007) çalışmasında kız öğrenciler lehine sonuçlar elde ederken Terzi (2004) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada erkek öğrencilerin güç mesafesi algısının kız öğrencilere göre daha olumlu olduğu bulgusunu elde etmiştir. Üniversitelerde öğrenci-öğretim görevlisi ilişkilerinin çeşitlenebildiği göz önüne alındığında farklılığın nedeni açıklanabilir. Nitekim İpek ve Topsakal (2009) Kosova’da öğrenim gören lise öğrencileri ile yaptıkları çalışmada güç kültürü algısının kız ve erkek öğrenciler arasında farklılık göstermediği bulgusunu elde etmiş ancak söz konusu çalışmada genel lise ile meslek lisesi öğrencileri arasında da anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmış olup cinsiyete göre farklılığın hangi lisede olduğu bilgisine yer verilmemiştir. Narsap (2006) genel ve meslek lisesi öğretmenleri ile yaptığı çalışmada erkek öğretmenlerin işbirliği yapma eğilimine ilişkin algılarının kadın öğretmenlerin algılarından daha yüksek olduğu bulgusunu elde etmiştir. Aslan (2008) lise öğretmenleri ile yapılan çalışmada okul kültürü ve alt boyutlarındaki öğretmen algılarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusunu elde etmiştir. Sönmez (2006) meslek lisesi öğretmenleri ile yaptığı çalışmada güç kültürü algısının öğretmenlerin cinsiyetine göre farklılık göstermediği; destek kültürü algısının ise erkek öğretmenlerde kadın öğretmenlere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulgusunu elde etmiştir. Uçkun, Uçkun, Demir ve Gültekin (2013) üniversite çalışanları ile yaptıkları çalışmalarında örgütsel yapı algısının cinsiyete göre farklılık göstermediği bulgusunu elde etmişlerdir. Aynı çalışmada insani ilişkiler ve iletişim algısının da cinsiyete göre farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir.

Öğrencilerin Aidiyet, Güç Mesafesi ve İletişim-İlişki alt boyutları puan ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği; diğer bir ifadeyle öğrencilerin yaşları ile Aidiyet, Güç Mesafesi ve İletişim-İlişki algısı arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Semboller alt boyutunda 15 yaş ve daha küçük öğrencilerin Semboller ve Örgütsel Yapı-Etkinlik algısı 17 yaşındaki öğrencilerin semboller ve örgütsel yapı ve etkinliklere ilişkin algısından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aslan (2008) lise öğretmenleri ile yapılan çalışmada okul kültürü ve alt boyutlarındaki öğretmen algılarının öğretmenlerin yaşı ile ilgili olmadığı bulgusunu elde etmiştir. Durmuş (2010) çalışmasında Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutunda yaş değişkenine göre farklılık olduğu en olumsuz algının 17 yaşındaki öğrencilerde olduğu bulgusunu elde etmiştir. Uçkun, Uçkun, Demir ve Gültekin (2013) üniversite çalışanları ile yaptıkları çalışmalarında örgütsel yapı algısının yaş değişkenine göre farklılık göstermediği bulgusunu elde etmişlerdir. Aynı çalışmada insani ilişkiler ve iletişim algısının da yaş değişkenine göre farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir. Okulun sembollerine ilişkin aktivitelerin sürekli tekrarlanıyor olması öğrencilerin yaşı ilerledikçe anlamsızlaşmaya başlamasına ve sembollere ilişkin algının olumsuzla dönmeye neden olabilir. Ayrıca bu yaş grubundaki öğrencilerin üniversite sınavlarına hazırlanma stresine girmeleri, okul yerine dersanelerde daha çok zaman geçirmeleri; buna ek olarak staj için zamanlarının önemli

kısmını okul dışında geçirmeleri sonucu olarak semboller ve örgütsel yapı-etkinlik algıları yeni başlayan ve yaşı küçük öğrencilere göre farklılık gösterebilir.

Öğrencilerin Aidiyet, Semboller, Güç Mesafesi ve Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu puan ortalamalarının okuduğu sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği; İletişim-İlişki alt boyutunun ise farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir. Aidiyet ve Semboller alt boyutlarında Hazırlık, 10. sınıf ve 11. sınıftaki öğrencilerin okul kültürünü 12. sınıftakilere göre daha olumlu algıladıkları; Güç Mesafesi alt boyutunda 10. sınıftaki öğrencilerin okul kültürünü 11 ve 12. sınıftaki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları; Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutunda Hazırlık sınıfındaki öğrencilerin okul kültürünü 11 ve 12. sınıftaki öğrencilere göre olumlu; 10. sınıftaki öğrencilerin okul kültürünü 12. sınıftakilere göre daha olumlu algıladıkları sonucu elde edilmiştir. Durmuş (2010) çalışmasında Güç Mesafesi alt boyutunda okuduğu sınıf değişkenine göre farklılık olduğu en olumsuz algının 11. sınıf öğrencilerinde olduğu bulgusunu elde etmiştir. Demir, Kaya ve Metin (2012) lise öğrencileri ile yaptıkları öğretmenler, okula yönelik olumlu duygular, okula yönelik olumsuz duygular ve genel olarak okul kültürü algısının sınıflara göre anlamlı farklılık gösterdiği ve 12. sınıfların diğer sınıflardan daha olumsuz algıya sahip olduğu bulgusunu elde etmişlerdir. İpek ve Topsakal (2009) Kosova'da öğrenim görmekte olan lise öğrencileri ile yaptıkları çalışmada destek kültürü algısının okudukları sınıflara göre farklılık gösterdiği; 11, 12 ve 13. sınıfların destek kültürü algısının daha düşük olduğu bulgusunu elde etmişlerdir.

Öğrencilerin Aidiyet, Semboller, Güç Mesafesi ve Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu puan ortalamalarının Okuldaki Süre değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği; İletişim-İlişki alt boyutunda farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir. Aidiyet alt boyutunda okulda 1. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 4 veya daha fazla süredir bulunanlara göre; okulda 2. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 3. yılı ve 4 yıl ve daha fazla yılı olan öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları; Semboller alt boyutunda okulda 1. yılı, 2. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 3. yılı ve 4 yıl veya daha fazla süredir bulunanlara göre daha olumlu algıladıkları; Güç Mesafesi alt boyutunda okulda 1. yılı, 2. yılı ve 3. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 4 yıl veya daha fazla süredir bulunanlara göre daha olumlu algıladıkları; Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutunda okulda 1. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü 3. yılı ve 4 yıl ve daha fazla yılı olan öğrencilere göre; okulda 2. yılı olan öğrencilerin okul kültürünü okulda 4 yıl veya daha fazla süredir bulunanlara göre daha olumlu algıladıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Okul kültürünü oluşturan alt boyutların sınıf tekrarı yapma durumuna göre anlamlı bir fark göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf tekrarı yapmış olmanın okula aidiyet, okulun sembolleri, öğretmen, öğrenci veya yöneticilerle iletişimi veya örgütsel yapı algısını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Macneil, Prater ve Busch (2009) çalışmalarında okul kültürü ile akademik başarı arasında ilişki olduğu bulgusunu elde etmişlerdir. Durmuş (2010) çalışmasında benzer şekilde sınıf tekrarı yapma durumuna göre okul kültürü alt boyutlarının hiçbirinde anlamlı farklılık bulamamıştır. Bu çalışma bulguları ile Durmuş (2010) çalışma bulgusu paralellik göstermekte; Macneil, Prater ve

Busch (2009) çalışma bulguları farklılık göstermektedir. Bu farklılık örneklemin sosyo-kültürel yapısı ile açıklanabilir.

Öğrencilerin Aidiyet, Semboller, Güç Mesafesi ve Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutu puan ortalamalarının okudukları bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği; İletişim-İlişki alt boyutunda ise anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir. Aidiyet alt boyutunda Hazırlık sınıfındaki öğrencilerin okul kültürünü Bilişim Teknolojileri, Elektrik-Elektronik ve Muhasebe/Finansman bölümündeki öğrencilere göre; Makine Teknolojisi /Mobilya İç Mekan Tasarımı bölümü öğrencilerinin okul kültürünü diğer tüm bölümlerdeki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları; Semboller alt boyutunda Hazırlık ve Bilişim Teknolojileri bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümündeki öğrencilere göre; Makine Teknolojisi /Mobilya İç Mekan Tasarımı bölümü öğrencilerinin okul kültürünü Hazırlık bölümü hariç diğer tüm bölümlerdeki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları; Güç Mesafesi alt boyutunda Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümü ve Makine Teknolojisi /Mobilya İç Mekan Tasarımı bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Elektrik-Elektronik bölümündeki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları; Örgütsel Yapı-Etkinlik alt boyutunda Hazırlık bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Bilişim Teknolojileri, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Elektrik-Elektronik, Muhasebe-Finansman bölümündeki öğrencilere göre; Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Muhasebe ve Finansman bölümündeki öğrencilere göre; Makine Teknolojisi/Mobilya İç Mekan Tasarımı bölümündeki öğrencilerin okul kültürünü Bilişim Teknolojileri, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Elektrik-Elektronik ve Muhasebe ve Finansman bölümündeki öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları sonuçları elde edilmiştir. Durmuş (2010) çalışmasında Aidiyet ve Güç Mesafesi alt boyutlarında okunan bölüme göre anlamlı farklılık olduğu; her iki alt boyutta da Motorlu Araçlar bölümündeki öğrencilerin diğer bölümlerdekilere göre daha olumlu algıladıkları bulgusunu elde etmiştir.

ALTINCI BÖLÜM

ÖNERİLER

Araştırmanın yöntemi, bulguları ve yorumlarına ilişkin sonuçlar dikkate alınarak geliştirilen öneriler, aşağıda alt başlıklar altında verilmiştir.

A. Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Meslek liselerinde öğrencilerin öğretmenlerini okul ile özdeş gördükleri; bunun doğal bir sonuç olduğu ve olumlu algının devamı ve gelişimi için öğretmen-öğrenci ilişkileri daha da güçlendirilebilir. Bu amaçla okulda veya okul dışında sosyal etkinliklere daha fazla zaman ayrılabilir.

2. Çalışmaya konu meslek liselerinde öğrencilerin güçlü aidiyet duygularına karşın okulun sembollerini zayıf algıladıkları; bu durumun gelecekteki öğrenci potansiyeli üzerindeki etkisi araştırılarak muhtemel sonuçları belirlenebilir.

3. Öğrencilerin okula aidiyet duygusu hissetmeleri, okulu sahiplenmelerine karşılık okulun eğitim hedeflerini yeterince bilmiyor olmaları dikkate alınarak başarının artırılması için eğitim hedeflerinin öğrencilerle paylaşılması başarıya katkı sağlayabilir.

B. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Meslek lisesi öğrencilerinin okul kültürüne ilişkin olumlu algılarının okulun eğitsel başarısı ile ne düzeyde ilişkili olduğu; başarıya katkı sağlayıp sağlamadığı konuları da araştırılabilir.

2. Öğrencilerin aidiyet, örgütsel yapı, iletişim algılarının yüksek düzeylerde olmasının nedensellik yönünden araştırılması gelecek araştırmalara konu edilebilir.

3. Aynı araştırmanın farklı öğretim kurumlarında ve kademelerinde, farklı eğitim bölgelerinde ve daha geniş kapsamlı, farklı araştırma teknikleri kullanılarak yapılabilir.

4. Öğrencilerin okullarından gurur duydukları, mezun olduklarında bile buldukları okulun ismini taşımaktan gurur duyacakları bulgusundan hareketle söz konusu okulda öğrencilerin bu olumlu algısının nedenleri araştırılabilir. Böylece tüm okullar için geliştirici önerilerde bulunulabilir.

5. Meslek lisesi öğrencilerinin öğretmenler ile ilişkilerinin oldukça güçlü olduğu; öğretmenlerden ilgi ve yardımları yüksek düzeyde olumlu algıladıkları buna karşın yeni ve eski öğrenciler ile farklı sınıflardaki öğrenciler arasındaki zayıf iletişimin giderilmesi için öğrencileri kaynaştırma program ve etkinliklerine yer verilebilir.

KAYNAKLAR

- Alaylıoğlu, R. ve Oğuzkan, F. (1968). *Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü*, İstanbul:Arif Bolat Kitabevi.
- Alkan, C. Doğan, H. ve Sezgin, İ., (1999). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları:Kavramlar, Gelişmeler ve Uygulamalar, Yönelmeler*.Ankara: Gazi Büro Kitabevi.
- Aslan, D. (2008). *Liselerde Örgüt Kültürü (Sincan Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aslan, H., Kuru, M. ve Satıcı, A. (2005). İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarındaki Örgüt Kültürünün Karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 44, 449-472.
- Aslan, M. ve Beycioğlu K., (2010). Okul Gelişiminde Temel Dinamik Olarak Değişim ve Yenileşme: Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Rollerini. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:VII, Sayı:I, 153-173.
- Bakan, İ., Büyükbeşe, T. ve Bedestenci H. (2004). *Örgüt Sırlarının Çözümünde Örgüt Kültürü Teorik ve Ampirik Yaklaşım*. İstanbul: Aktüel Yayınları.
- Balcı, A. (2013). *Etkili Okul Okul Geliştirme Kuram Uygulama ve Araştırma*. Ankara: Pegem Akademi.
- Baytun, İ. D. ve Özerem, A. (2013). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki Kadın Müdürlerinin Yönetim Algıları. Ankara: Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi (Journal of Research in Education and Teaching). Cilt:2 Sayı:1, 221-230.
- Bursalıoğlu, Z. (2012). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, ř. (2011). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. İstatistik, Araştırma Deseni, Spss Uygulamaları ve Yorum. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Can, H., Azizöğlu, Ö. A., ve Aydın, E. M., (2011). *Organizasyon ve Yönetim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çelik, V. (2012). *Okul Kültürü ve Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- . (2012). *Eğitimsel Liderlik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çetin, M.Ö. (1999), *Okul Yöneticileri ve Öğretmenlere Göre Örgüt Kültürü*.*Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 247, 264.
- Deblois, C. and Corriveau L., 1994: “ Organizational Culture of Secondary Schools and Students Academic Progress” Universite Laval, Cilt:1 Sayı:2, 1-13.
- Demir, N. (2007). *Örgüt Kültürü ve İş Tatmini*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

- Demir, Ö., Kaya, H.İ. ve Metin, M. (2012). Lise Öğrencilerinde Okul Kültürünün Bir Ögesi Olarak Okul Yaşam Kalitesi Algısının İncelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*. 2(4), 9-29.
- Demirtaş, Z. (2010). Liselerde Okul Kültürü ile Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 7(13), 208-223.
- Demirtaş, Z. ve Ersözlü, A. (2007). Okul Kültürü ile Öğrencilerin Şiddete Başvurma Davranışları Arasındaki İlişkiler. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*. 2,178-179.
- Durmuş, M. (2010). *Güvercinlik Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul Kültürü Alguları*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdoğan, İ. (1987). *İşletmelerde Davranış*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Erdem, F., İşbaşı, Ö.J., (2001). Organizational Culture In Educational Institutions And The Perceptions of Student Subculture, *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 1, 33-57.
- Eren, E. (2012). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Pasifik Ofset.
- Erkmen, T. (2010). *İşletmelerin Başarısındaki En Temel Paradigma Örgüt Kültürü*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Gezer, B. (2005). *Okul Kültürünün Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkileri (Elazığ İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürsel, M. (2012). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi (Kavramlar, Süreçler ve Uygulamalar)*. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Gürsel, M. ve Hesapçioğlu, M. (2008). *Eğitim Bilimine Giriş*. Konya: Eğitim Akademi Yayınları.
- Güvenç, B. (2010). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Boyut Yayıncılık ve Tic. A.Ş.
- . (2013). *Kültürün ABC'si*. İstanbul : Yapı Kredi Yayınları.
- Hoy, W. ve Miskel, C. G. (2010). *Eğitim Yönetimi Teori, Araştırma ve Uygulama*. (Çev.Editörü Selahittin Turan) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- İpek, C. (1999). Resmi Liseler ile Özel Liselerde Örgütsel Kültür ve Öğretmen-Öğrenci İlişkisi, *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 5(19), 411-442.
- İpek, C. ve Topsakal, C. (2009). Genel ve Mesleki-Teknik Lise Öğrencilerinin Örgütsel Kültür Alguları: Kosova Örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 5(57), 53-76.
- Kafesoğlu, İ.(2011). *Türk Milli Kültürü*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

- Karaman, Ö. (2011). *İlköğretim Okullarında Şiddetin Yaygınlığı: Okul İklimi, Okul Kültürü ve Fiziksel Özellikler*. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaya, H. (2009). *Okul Kültürünün Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi (Batman İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köker, N., ve Alemdar, M. (2013). Öğrencilerin Okul Kültürü Algısı Üzerine Ampirik Bir Araştırma: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Örneği, *Global Media Journal*, 3(6), 230-261.
- Köksal, K. (2007). *Yükseköğretimde Örgüt Kültürü ve Alan Araştırması*. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köseoğlu, N. (1995) *Milli Kültür ve Kimlik*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Macneil, A.J., Prater, D.L. ve Busch, S. (2009). The Effects of School Culture and Climate on Student Achievement. *Int. J. Leadership in Education*. 12(1), 73-84.
- Marcoulides, G.A., Heck, R.H., Papanastasiou, C. (2006). The Student Perceptions of School Culture and Achievement: Testing the Invariance of a Model. *International Journal of Educational Management*. 19(2), 140-152.
- Mees, G.W. (2008). *The Relationships Among Principal Leadership, School Culture and Student Achievement in Missouri Middle Schools*. Doktora Tezi. Columbia: Missouri Üniversitesi.
- Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihçesi*. (2005). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor*. İstanbul: Mess Yayın.
- Narsap, H. (2006). *Genel ve Meslek Liselerde Örgüt Kültürü*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özdemir, A. (2006). Okul Kültürünün Oluşturulması ve Çevreye Tanıtılmasında Okul Müdürlerinden Beklenen ve Onlarda Gözlenen Davranışlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* , 4(4), 411-433.
- Özdemir, S. (2000). *Eğitimde Yeni Değerler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özkalp, E. ve Kirel, Ç. (1996). *Örgütsel Davranış*. Eskişehir: Etam A.Ş.
- Sabuncuoğlu, Z. ve Tüz, M. (2008). *Örgütsel Psikoloji*. Bursa: Alfa Aktuel Basım Yay. Dağ. Ltd. Şti. .
- Sönmez, M.A. (2006). Meslek Liselerinde Örgüt Kültürü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 45, 85-108.

- Şahin, S. (2011). Öğretimsel Liderlik ve Okul Kültürü Arasındaki İlişki (İzmir İli Örneği). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 11(4), 1909-1928.
- Şimşek, M. Ş. (2010). *Yönetim ve Organizasyon*, Konya: Eğitim Kitabevi.
- Şişman, M. (2010). *Eğitim ve Okul Yönetimi*, <http://www.gokhandokuyucu.com/yl/eoy.pdf>, 01.06.2013, saat 11:57.
- . (2011). *Örgütler ve Kültürler*. Ankara: Pegem Akademi.
- . (2012). *Eğitimde Mükemmellik Arayışı Etkili Okullar*. Ankara: Pegem Akademi.
- Terzi, A.R. (2000). *Örgüt Kültürü*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- . (2004). Üniversite Öğrencilerinin Güç Mesafesi ve Belirsizlikten Kaçınma Algıları Üzerine Bir Araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 65-76.
- Türk Dil Kurumu. (1988). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uçkun, G., Uçkun, S., Demir, B. ve Gültekin, A. (2013). Örgüt Kültürünün Yapısı ve İnsani İlişkiler ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi-Kocaeli Üniversitesi İdari Personel Örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*. Aralık-2013, 69-92.
- Unutkan, G. A. (1995). *İşletmelerin Yönetimi ve Örgüt Kültürü*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Uzun, G. (2008). *Meslek Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürünü Algılama Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünalın, Ş. (2012). *Dil ve Kültür*. Ankara: Eskiyeeni Yayınları.
- Vural, B. ve Coşkun, G. (2007). *Örgüt Kültürü*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Weeks, F. (2012). How does a Culture of Learning Impact on Student Behaviour? *Journal of Social Sciences*. 8(3), 332-342.
- Yeniçeri, A. ve Köker N. E. (2009). *Öğrencilerin Okul Kültürü Algısı Üzerine Ampirik Bir Araştırma: Ege Üniversitesi İleştirim Fakültesi Örneği*. İzmir.
- Yılmaz, E. (2005). Okullarda Örgütsel Güven Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (14), 567-580
- Yılmaz, K. ve Oğuz, E. (2005). Faculty of Educational Sciences' Students' Perception of Faculty Culture. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 38(1), 101-122.

Zollers, N.J., Ramanathan, A.K. ve Moonset, Y. (1999). The Relationship Between School Culture and Inclusion: How an Inclusive Culture Supports Inclusive Education. *Qualitative Studies in Education*. 12(2), 157-174.

EK 1- BİREYSEL BİLGİ FORMU

1.Yaşınız:

- 14
- 15
- 16
- 17
- 18

2.Cinsiyetiniz:

- BAYAN
- ERKEK

3.Sınıfınız:

- HAZIRLIK
- 10-A
- 10-B
- 10-C
- 11-A
- 11-B
- 11-C
- 11-D
- 11-E
- 12-A
- 12-B
- 12-C
- 12-D

4.Okulda kaçınıcı yılınız:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

5.Sınıf tekrarı yaptınız mı?

- Evet
- Hayır

6.Okuldaki bölümünüz nedir?

- Hazırlık
- Bilişim Teknolojileri Alanı
- Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Alanı
- Elektrik-Elektronik Teknolojisi Alanı
- Makine Teknolojisi Alanı
- Mobilya ve İç Mekan Tasarımı Alanı
- Muhasebe ve Finansman Alanı

EK 2- OKUL KÜLTÜRÜ ÖLÇEĞİ

1.Okulunuzda uygulamalar açısından bölümler arasında yüksek uyum vardır.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

2.Okul yöneticileri sorunların giderilmesinde başarılıdır.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

3.Okul yöneticileri dışarıdan gelen etki ve baskılara karşı okulu korur.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

4.Öğretmenler iletişime her zaman açıktır.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

5.Okulun eğitime yönelik hedefleri konusunda bilgi sahibiyiz.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

6.Farklı sınıflardaki öğrenciler arasındaki iletişim güçlüdür.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

7.Öğretmenlerin öğrencilere yaklaşımı insancıldır.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

8.Derslerin veriliş şekli bilgi aktarmaktan çok düşünce ve beceri geliştirici niteliktedir.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

9.Okulun dışarıda (çevrede, kentte) olumlu bir imajı vardır.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

10.Okulumuzun öğretmenleri kendi aralarında işbirliği ve dayanışma içindedirler.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

11.Okul yönetimi öğrencileri, yönetmeliklere ve uygulamalara yönelik olarak zamanında ve doğru bilgilendirir.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

12.Öğretmenler hatalara karşı toleranslı davranırlar.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

13.Öğrenciler öğretmenlerini farklı sorunlarını iletecek kadar yakın görürler.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

14.Öğrenciler, okuldaki uygulamalara yönelik sorunlarını veya düşüncelerini yöneticilere yeterli düzeyde aktarabilirler.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

15.Öğretmenler okul ile özdeşdir.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

16.Okula yeni gelen öğrencilerle eski öğrenciler çabuk kaynaşırlar.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

17.Bu okulda bulunduğum bölümün öğrencisi olmak bir ayrıcalıktır.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

18.Okulda öğretmenler öğrencilere içtenlikle yardımcı olurlar.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

19.İdari ve yardımcı personel öğrencilerin taleplerini karşılamada olumlu bir tutum içindedirler.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

20.Okulda öğrenci-öğretmen-personel arasında işbirliği ve dayanışma vardır.*_

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

21.Lise çağına gelen yakınlarıma bu okulu tercih etmelerini öneririm.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

22.Okul, aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri karşılamaktır.*_

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

23.Öğrenciliğim sona erse bile, kendimi Bozkır Kız Teknik ve Meslek Liseli veya kendimi Bozkır Teknik ve Endüstri Meslek Liseli olarak göreceğim.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

24.Bölümün fiziki mekânları diğer bölümlere göre farklı ve özgündür.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

25.Okulda, açılış, kuruluş, kapanış gibi günlerde törenlere önem verilir.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

26. Okulun geçmişine ilişkin anılar, öyküler, olaylar eski öğrenciler tarafından yenilere aktarılır.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

27.Diğer okulların aynı bölümdeki öğrenciler ile rekabette kendimi şanslı görüyorum.

- Hiç Katılmıyorum.
- Az Katılıyorum.
- Orta Derecede Katılıyorum.
- Çok Katılıyorum.
- Tamamen Katılıyorum.

EK 3- OKUL KÜLTÜRÜ ÖLÇEĞİ UYGULAMA İZİNİ

YNT: Yüksek Lisans Çalışması

2 ileti

Ferda Erdem <ferdem@akdeniz.edu.tr>

14 Mart 2013 23:21

Kime: mustafa koç <bozkirtelemustafa@gmail.com>

Ölçeği referans göstererek kullanabilirsiniz Mustafa Bey, umarım verimli bir çalışma olur.

Ferda Erdem

Kimden: mustafa koç [bozkirtelemustafa@gmail.com]

Gönderildi: 14 Mart 2013 Perşembe 17:43

Kime: Ferda Erdem

Konu: Yüksek Lisans Çalışması

Saygıdeğer Hocam,

"Akdeniz Üniversitesi İİBF son sınıf öğrencileri fakülte kültürünü nasıl algılıyor? isimli çalışmanızda kullanmış olduğunuz 31 maddeden oluşan orjinal ölçeğinizi

Yüksek Lisans çalışmamda müsadeniz olursa kullanmak istiyorum.

İyi çalışmalar.

Mustafa KOÇ

Konya ili Bozkır İlçesi Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Müdür Yardımcısı

RE: tez izin

11.09.2014 Perşembe 00:42:50

Mucahid DURMUS (mucahiddurmus@hotmail.com)

Kime: muskoc21@hotmail.com

Merhabalar Mustafa hocam, nezaketiniz için teşekkürler, çalışmanızda şimdiden başarılar dilerim.

Mucahid DURMUŞ.

ÖZGEÇMİŞ

Genel Bilgi

Adres: Karatay Mevlana İmam Hatip Ortaokulu Karatay/KONYA

Tel: 0 332 355 89 79

E-mail: bozkirtelemustafa@gmail.com

Eğitim ile İlgili Bilgiler

Y. Lisans 2012-2014 Mevlana Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul Kültürü Algılarının Tespiti –Bozkır Örneği-

Lisans 1998-2002 Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Lise 1994-1998 Muhittin Güzelkılınç Lisesi KONYA

İş Deneyimi

2001- Konya Adliyesi, Zabıt Katibi

2002-2006 Öğretmen,Konya,Çumra, Uzunkuyu İlköğretim Okulu

2006-2010 Öğretmen, Konya, Bozkır, Dere İlköğretim Okulu

2010-2013 Müdür Yardımcısı, Konya, Bozkır, Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi

2013-2014 Öğretmen, Konya, Karatay Mevlana İmam Hatip Ortaokulu

İlgi Alanları

Edebiyat, futbol.